

АНАЛИЗ

**НА РЕЗУЛТАТИ ОТ АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ
ОТНОСНО НАГЛАСИ И УПОТРЕБА НА
ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА СРЕД УЧЕНИЦИТЕ
В ГИМНАЗИАЛЕН КУРС НА ОБУЧЕНИЕ
(9-12 КЛАС) В УЧИЛИЩАТА НА ТЕРИТОРИЯТА
НА МОНТАНА**

GLOBAL METRICS Ltd.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ	2
2. ДЕМОГРАФСКИ ПРОФИЛ НА УЧАСТНИЦИТЕ В АНКЕТАТА.	2
3. АНАЛИЗ НА ПОЛУЧЕНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА:	3
3.1. Въвеждащи въпроси	3
3.2. Въпроси, свързани с училището и обкръжението.....	7
3.3. Употреба на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества.....	9
3.4. Информираност и нагласи относно употребата на психоактивни вещества.....	62

ПРЕДМЕТ НА ПРОУЧВАНЕТО:

Нагласи и употреба на
психоактивни вещества
сред учениците

ТЕРИТОРИЯ НА ПРОУЧВАНЕТО:

Училища на територията
на Монтана

ОБЕКТ НА ПРОУЧВАНЕТО:

Ученици от 9 до 12 клас

МЕТОДИКА НА РЕГИСТРАЦИЯ:

Пряка групова анонимна
анкета в училищата

ОБЕМ НА ИЗВАДКАТА:

1135 лица

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В рамките на изпълнение на Договор № 09/ 12.10.2017г. с предмет: „Провеждане на социологически проучвания „Нагласи и употреба на психоактивни вещества“ по обособена позиция 2 – Представителни анкетни проучвания „Нагласи и употреба на психоактивни вещества сред учениците в гимназиален курс на обучение (9-12 клас) в училищата /държавни, общински и частни - според наличните такива/ на територията на градовете Кърджали, Стара Загора и Монтана” (обособена позиция №2) бе извършено социологическо изследване сред ученици в Монтана. Проучването беше проведено по метода на пряка групов анонимна анкета сред ученици от 9 училища. В анкетата са поставени въпроси свързани със семейната среда, с училището и обкръжението, с употребата на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества, както и въпроси свързани с информираността и нагласите на подрастващите по отношение на употребата на психоактивни вещества.

2. ДЕМОГРАФСКИ ПРОФИЛ НА УЧАСТНИЦИТЕ В АНКЕТАТА

МОНТАНА	Процентно разпределение на учениците
9-ти клас	25,7%
10-ти клас	29,1%
11-ти клас	21,9%
12-ти клас	23,3%
14 години и под 14 години	3,4%
15 години	14,4%
16 години	23,9%
17 години	23,0%
18 години	24,2%
19 години и над 19 години	1,7%
Не релевантен отговор	0,4%
Без отговор	9,0%
Мъже	46,9%
Жени	53,1%

3. АНАЛИЗ НА ПОЛУЧЕНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА:

3.1. Въвеждащи въпроси

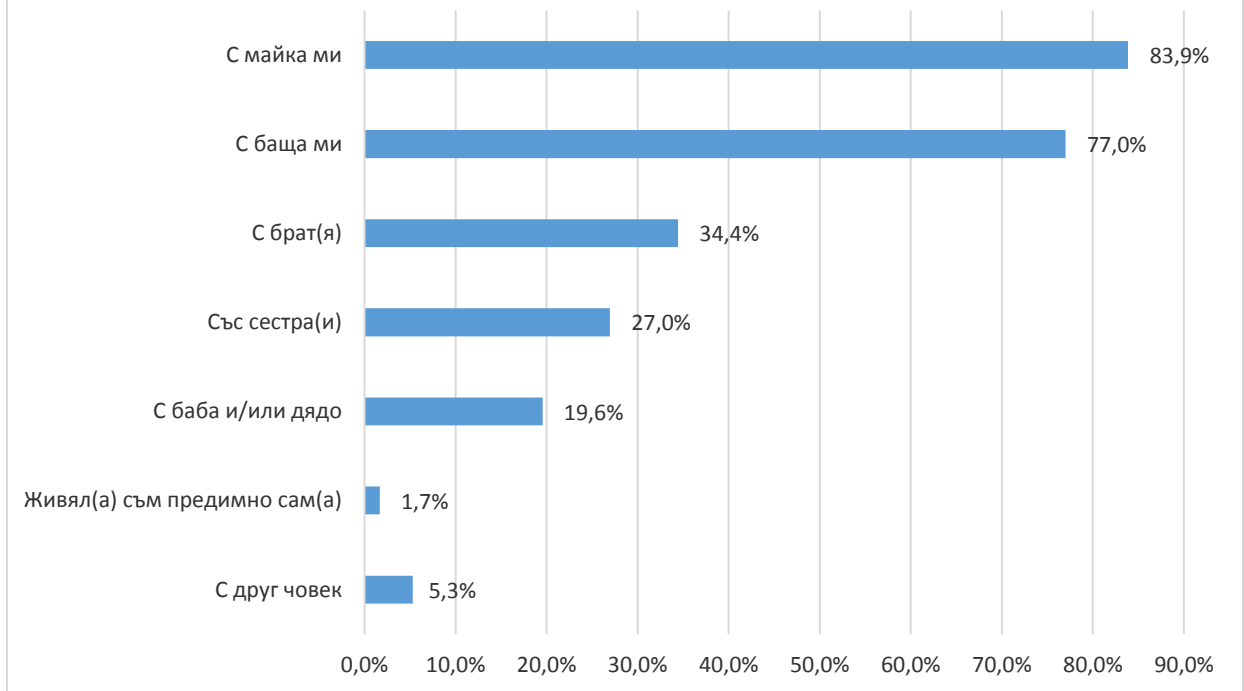
Анкетното проучване сред ученици е структурирано в четири тематични блока:

- Въвеждащи въпроси, в които се търсят данни за средата, в която живеят подрастващите и тяхното взаимодействие с нея;
- Въпроси свързани с училището и обкръжението, в които се събира информация свързана с това до колко се комуникират с учениците от страна на тяхното обкръжение чувствителни теми свързани с тютюнопушене, алкохол, наркотици, насилие и др.
- Употреба на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества, като в този тематичен блок са зададени въпроси, които целят не само проследяване на това дали и до колко се употребяват тези вещества, но и честотата на тяхната употреба.
- Информираност и нагласи относно употребата на психоактивни вещества – този блок търси отговори на въпроси за причините за употребата на наркотици, както и отношение към това действие не само от страна на самите ученици, но и на техните родители.

В първият тематичен блок с въпроси се отразява картина на семейната среда, в която се намират учениците от 9 до 12 клас в Монтана. От данните за това, с кой съжителстват децата се вижда, че над две трети (70%) от учениците живеят и с двамата си родители. Сред учениците само 1,7% посочват, че са живели сами. За сравнение при следващият въпрос свързан с броя хора, с които живеят процентът на децата, които отново избират опция „Живял съм предимно сам“ се увеличава на 2,6%.

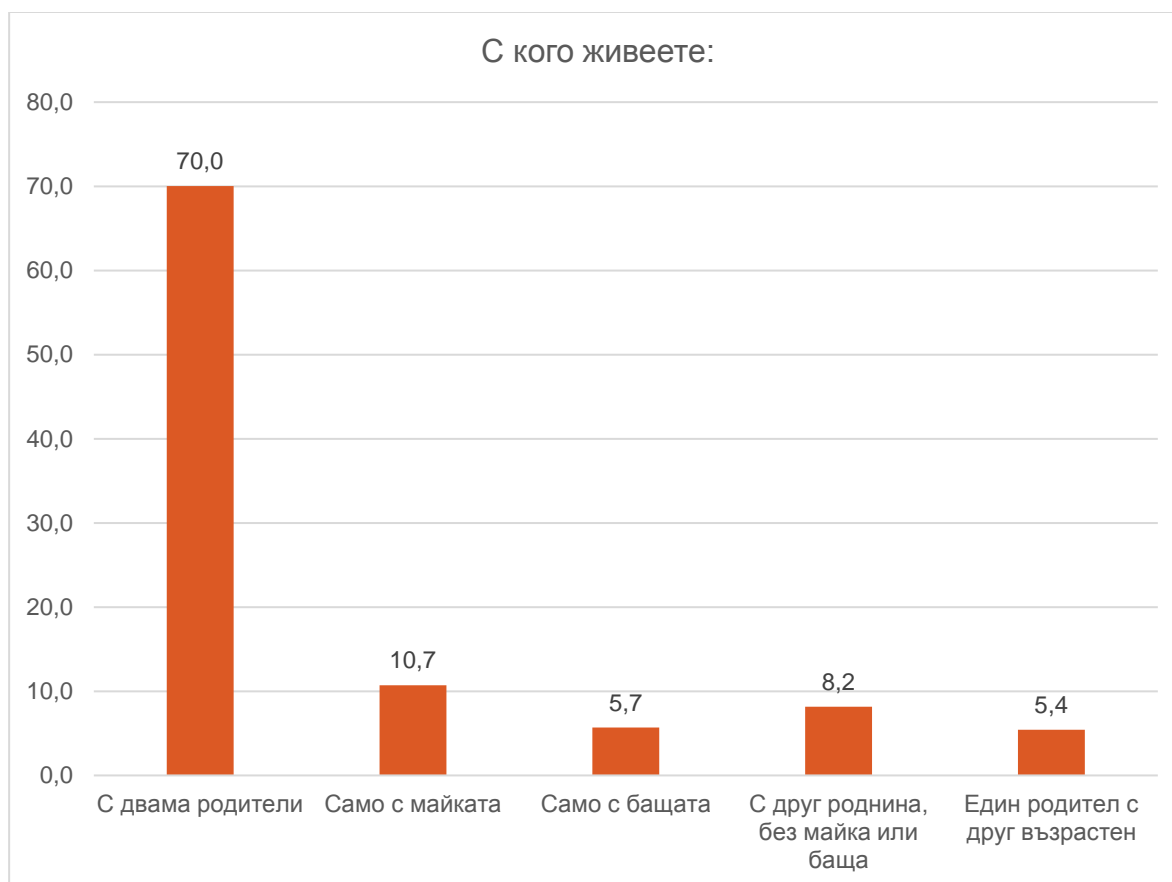

С КОИ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ЛИЦА СТЕ ЖИВЯЛ(А) ПОСТОЯННО В ЕДНО ЖИЛИЩЕ ПРЕЗ ПОСЛЕДНАТА ГОДИНА?

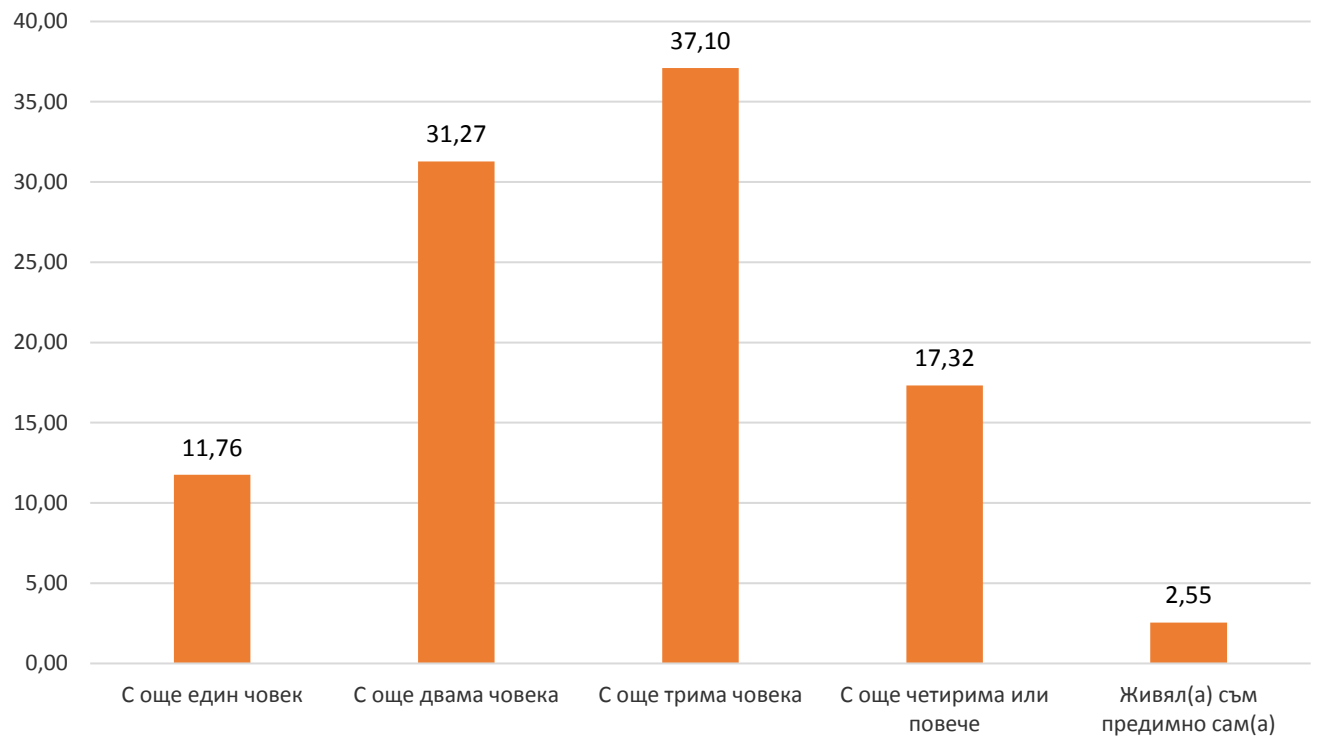
Интересно е да се отбележи, че близо една трета от учениците живеят в непълни семейства, или живеят с баби/дядовци, но без родителите си. Това се дължи както на случаите, в които родителите са разведени или разделени, така и на преместване на родителите в различно населено място или извън страната с цел намиране на работа. Както ще видим по-късно при тези групи, поради по-слабия контрол и по-рядкото общуване с възрастните, имаме повишени рискове от употреба на тютюн, алкохол и др.

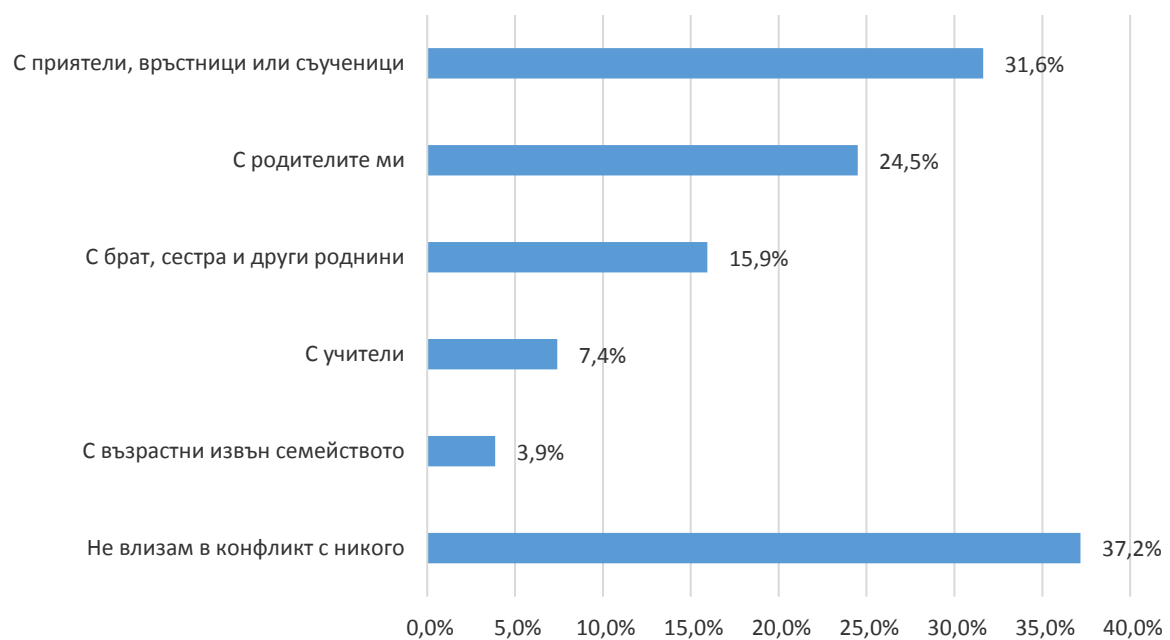

Над една трета от учениците (37,1%) живеят в семейства с още трима човека. Принадлежност към големи домакинства над четири човека са декларирали 17,3%, а към малки, само с още един човек - 11,8%. Интересно е да се отбележи, че най-активни пушачи са учениците, които живеят в най-малките семейства – 38 % от тях заявяват, че са пушили през последните 24 часа, докато при останалите, деца от по-големи семейства, процентите на активно пушещите са около 26%. Можем да допуснем, че когато децата живеят само с един възрастен, по-често попадат в рискови групи и поради редица обстоятелства, свързани с контрола и общуването от страна на възрастния, са по-склонни да пушат. Тези и други статистически зависимости са детайлно разгледани в следващите раздели.

С КОЛКО ЧОВЕКА СТЕ ЖИВЯЛ(А) ПОСТОЯННО В ЕДНО ЖИЛИЩЕ ПРЕЗ ПОСЛЕДНАТА ГОДИНА?

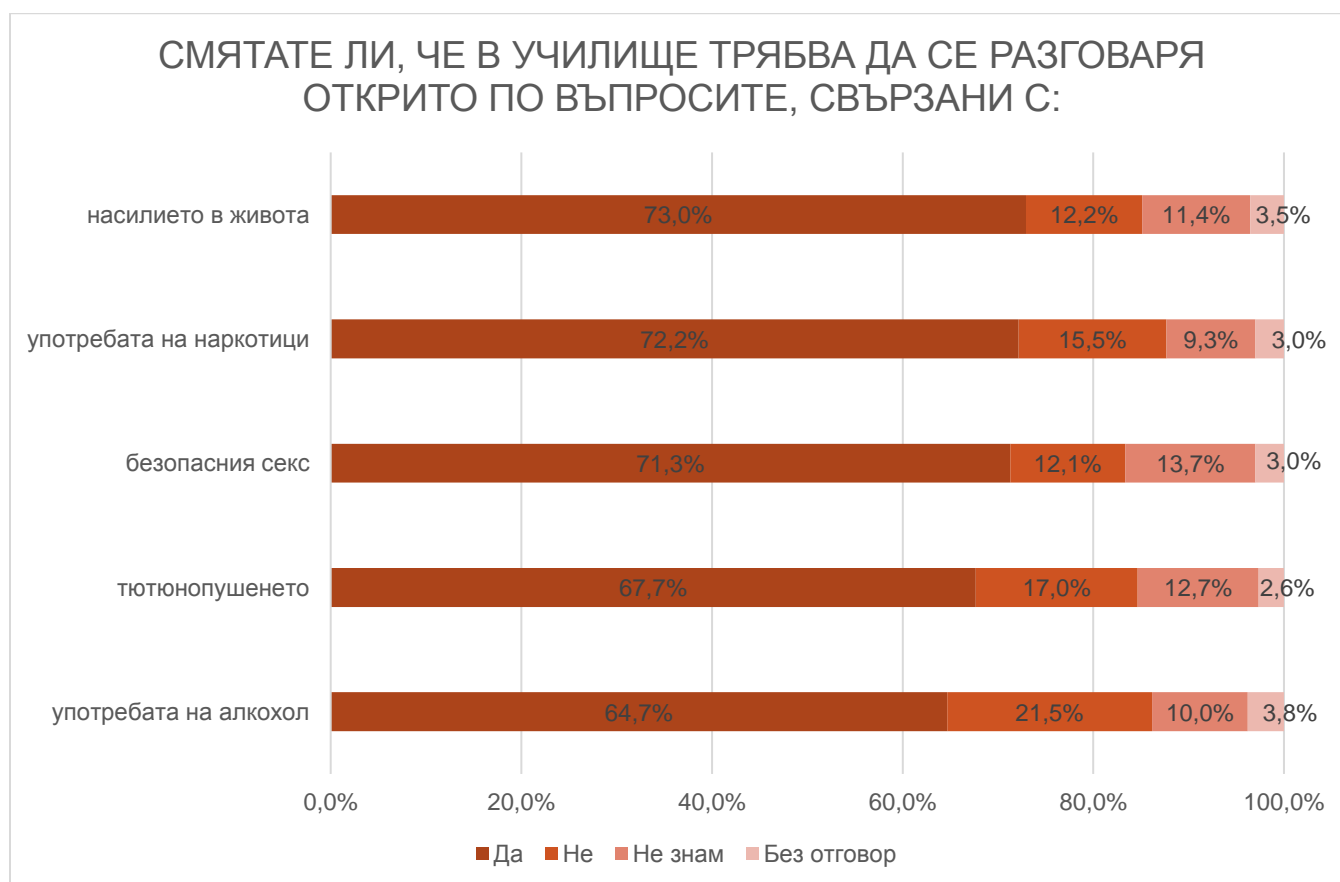

ЖИВОТЪТ НЕРЯДКО ПРЕДЛАГА КОНФЛИКТНИ СИТУАЦИИ. ВИЕ С КОГО НАЙ-ЧЕСТО ВЛИЗАТЕ В КОНФЛИКТ?

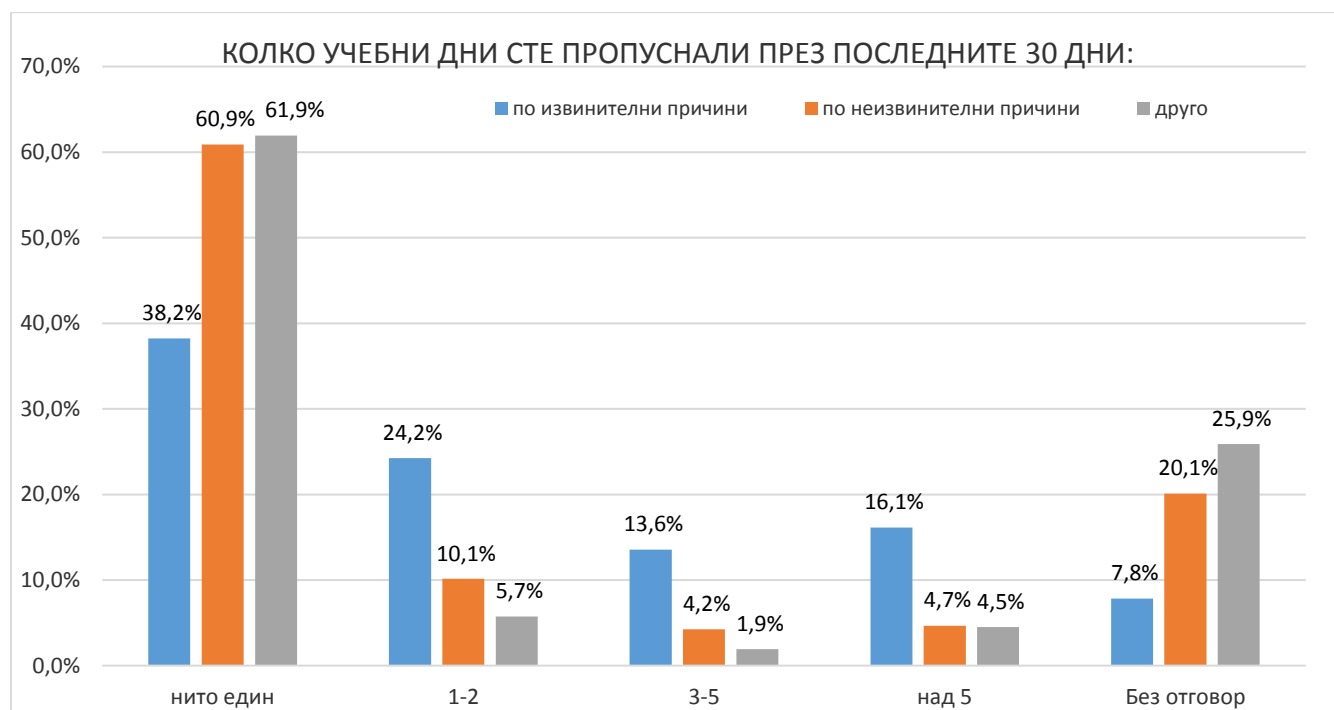
Очаквано активната зона на конфликти за подрастващите е с хора от обкръжението, в което преминава голяма част от ежедневието им, а именно семейството (35,2% посочват конфликт с родители или с братя/сестри или и двете едновременно) и училището (35,9% посочват конфликт връстници и съученици и/или учители). Всеки трети ученик (31.6%) признава, че най-често съществува неразбирателство между него и негови приятели, връстници или съученици. В другата активна зона на конфликти семейството - по-висок дял на напрежение носят родителите (24,5%) в сравнение с братята, сестрите и другите роднини (15,9%). Момчетата се самоопределят като по-малко конфликтни от момичетата, като 43,3% от тях заявяват, че не влизат в конфликти с никого, докато при момичетата такова твърдение изказват 31,8%. Момичетата са и тези, които по-често си признават за конфликти с хора от семейството (20,3% с братя и сестри и 28 % с родители), докато при момчетата тези конфликти са с 10 % по-малко (11,5% с братя и сестри и 20 % с родители). По отношение на учениците от различните класове най-конфликтен се оказва училищният период за децата в 11 клас, като само 31,3% са посочили, че не участват в конфликти, докато при дванадесетокласните този процент е 40,7%.

3.2. Въпроси, свързани с училището и обкръжението

Сред учениците има консенсус, за това че трябва да има открити разговори в училище по отношение на теми за насилие (73%), наркотици (72,2%), секс (71,3%), тютюнопушене (67,7%) и алкохол (64,7%) в училищата. Темата, която предизвиква най-малък интерес като обект на дебат е тази свързана с употребата на алкохол. За 21,5% от подрастващите не е необходим разговор по нея. Момчетата като цяло са по-малко склонни да обсъждат тези теми. Най-активни в желанието си да бъдат обсъжданите въпросите са учениците от 12 клас, като сред тях процентът на дали съгласието си за открит разговор по всички теми е между 71 – 78 %. Като цяло с по-ниски нива на нагласи към дискусии, спрямо другите класове, показват децата от 11 клас, като там противниците на диалог по поставените въпроси са между 17,7% и 25,7% (% на избраните отговор „не“).

Повече от половината ученици не са отсъствали от учебни занятия през последният месец. Малък процент от учениците си позволяват не извинени отсъствия за кратко – за ден или два – 10,1%. Като цяло малка е разликата по пол по отношение на пропускането на учебни занятия без основателна причина – 11,9% за мъжете и 7,9% от жените декларират такива отсъствия по един или два дни. С нарастване на възрастта тенденцията за прилагане на така нареченото „бягане от училище“ се увеличава, като при децата от 9 клас то се практикува от 6,7 %, а при дванадесетокласните е вече 13,5% (за отсъствия от 1-2 учебни дни).

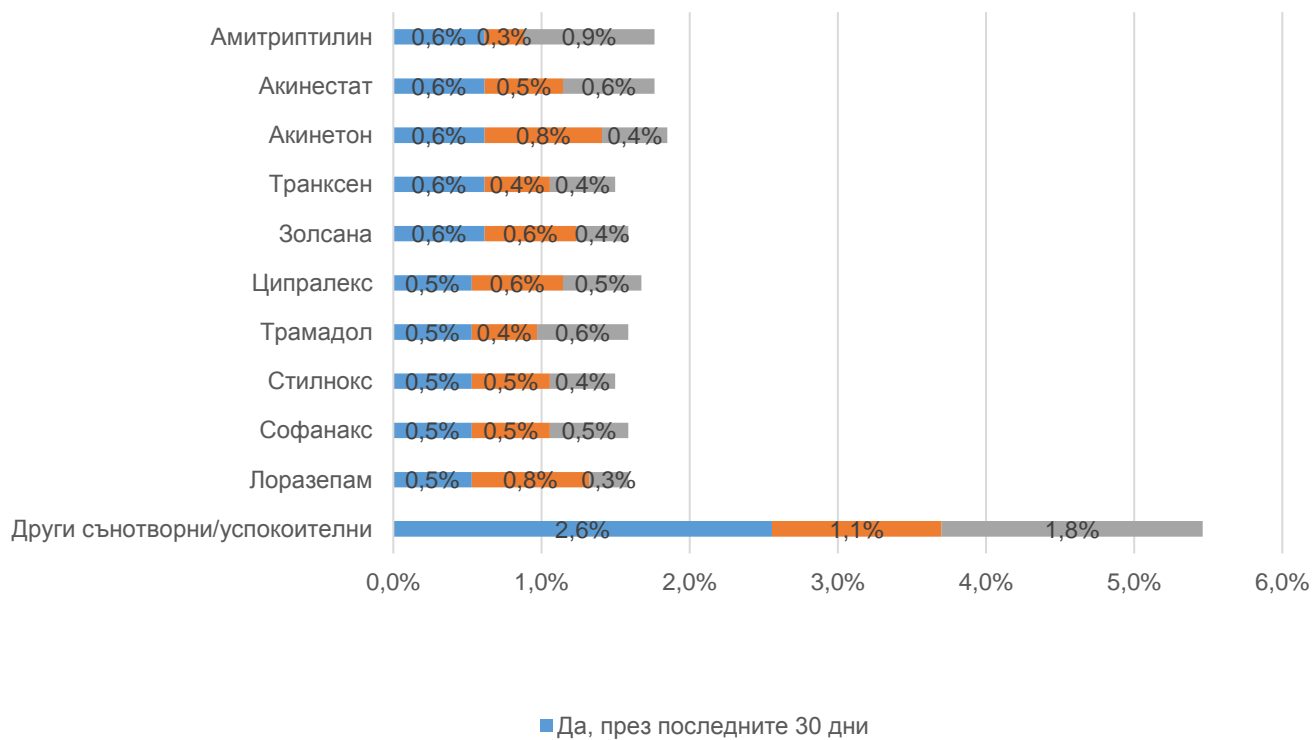
3.3. Употреба на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества

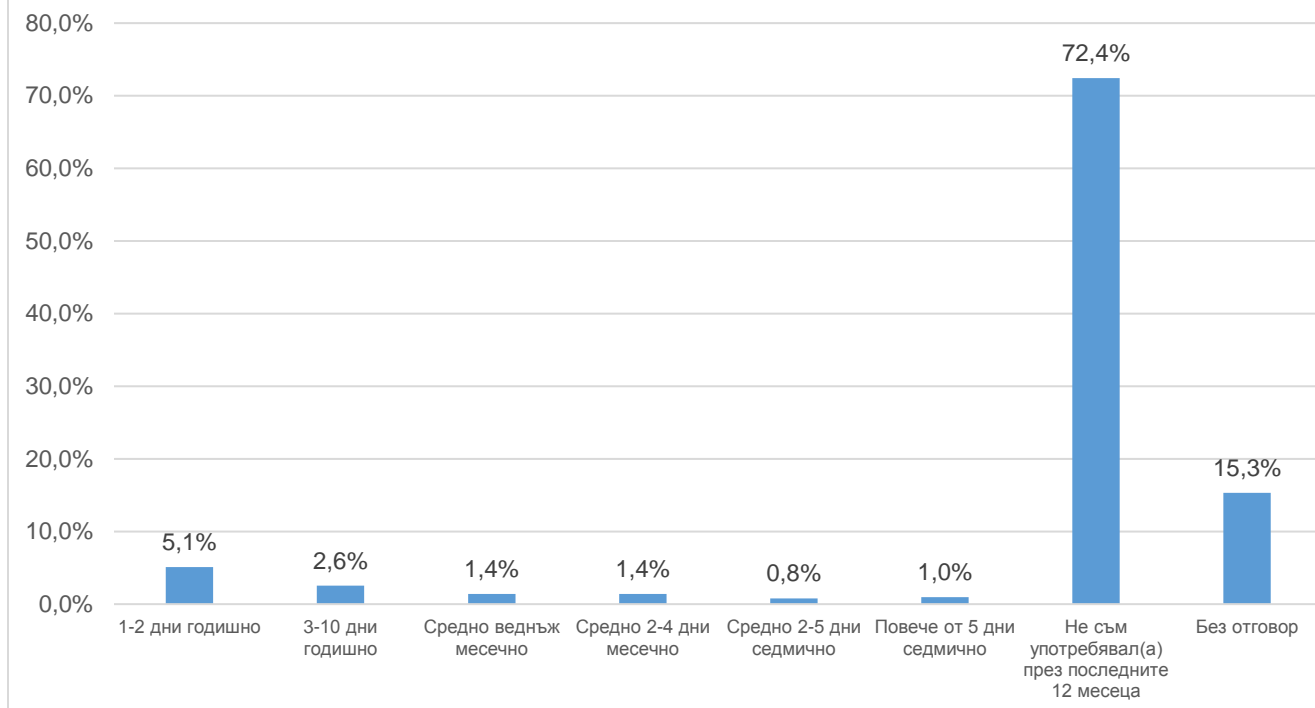
Над 91% от учениците посочват, че никога не се прибегнали до употреба на лекарства без лекарско предписание. Топ три на най-често посочваните медикаменти от страна на учениците, които са използвали са: Диазепам (3,4%), Ксанакс (2,6%) и Дормикум (1,9%).

При вземалите Ксанакс се забелязва тенденция за повишаване на броя на децата, които употребяват с нарастване на възрастта. От 9 до 12 клас техният брой се е увеличил 4 пъти – от 0,6% (9 клас) до 2,4 % (12 клас). Като цяло в профилът на учениците, които са склонни да пият хапчета без да имат лекарско предписание са деца, които: живеят с един родител и друг възрастен (4,9% - диазепам), починала майка (5,9% - диазепам), нямат родители (5% - диазепам и 10 % ксанакс), толерантност на родителите към употребата на наркотици (5,4% - дормикум).

УПОТРЕБЯВАЛ(А) ЛИ СТЕ НЯКОИ ОТ ИЗБРОЕНИТЕ МЕДИКАМЕНТИ БЕЗ ЛЕКАРСКО ПРЕДПИСАНИЕ?

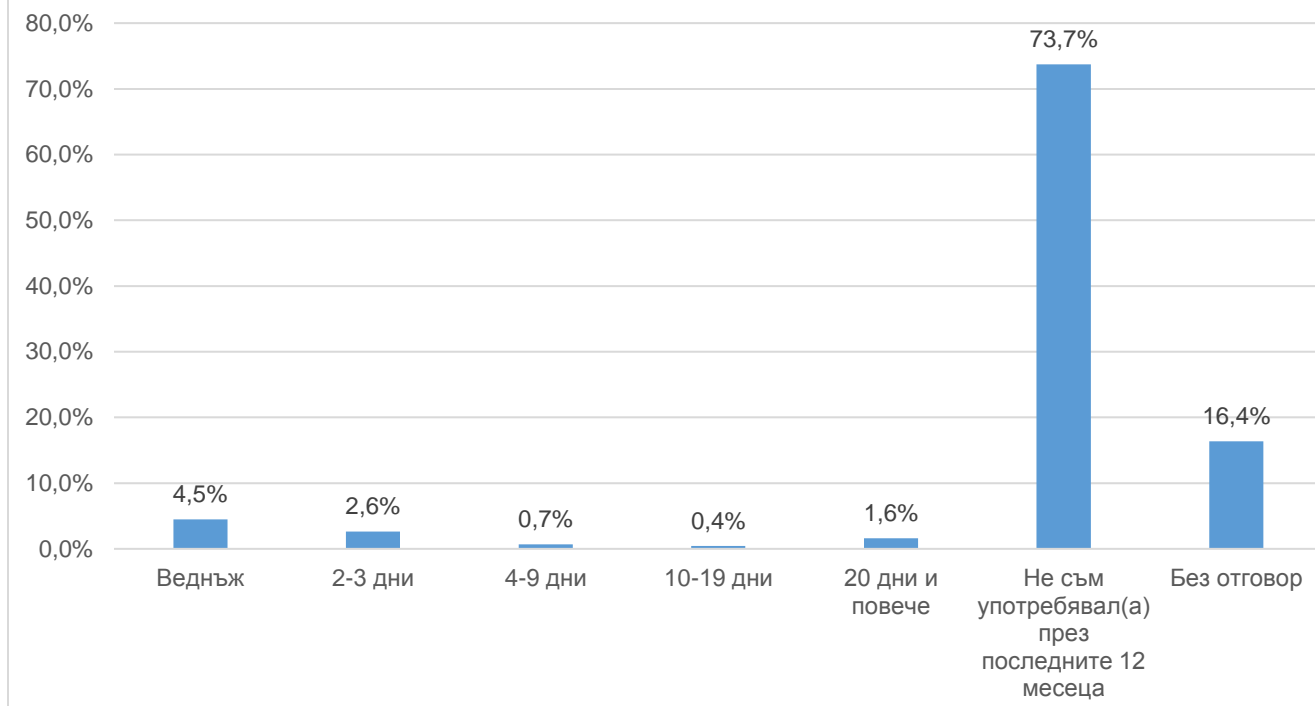

КОЛКО ЧЕСТО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) БЕЗ ЛЕКАРСКО ПРЕДПИСАНИЕ НЯКОИ ОТ МЕДИКАМЕНТИТЕ ОТ ПРЕДИШНИЯ ВЪПРОС (през последните 12 месеца):

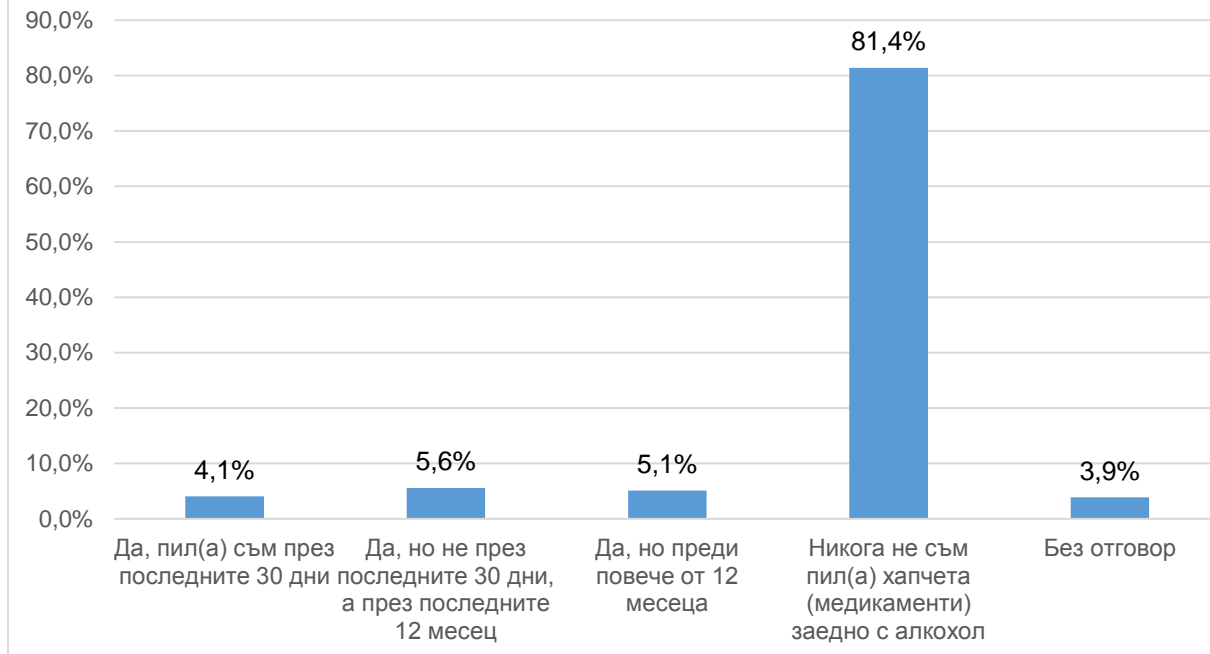
Данните за честотата на употреба на „самоназначени“ медикаменти сред учениците в гр. Монтана показват ниски нива – 5,1% са заявили, че са вземали лекарствата един-два дни през годината. Учениците, които посочват, че са вземали лекарства по-често определят своите родители като толерантни към употребата на наркотици (10,8%) или като безразлични (14,1%). Няма разлика между момчетата и момичетата по отношение на отговорите на този въпрос.

КОЛКО ЧЕСТО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) БЕЗ ЛЕКАРСКО ПРЕДПИСАНИЕ НЯКОИ ОТ МЕДИКАМЕНТИТЕ ОТ ПРЕДИШНИЯ ВЪПРОС (през последните 30 дни):

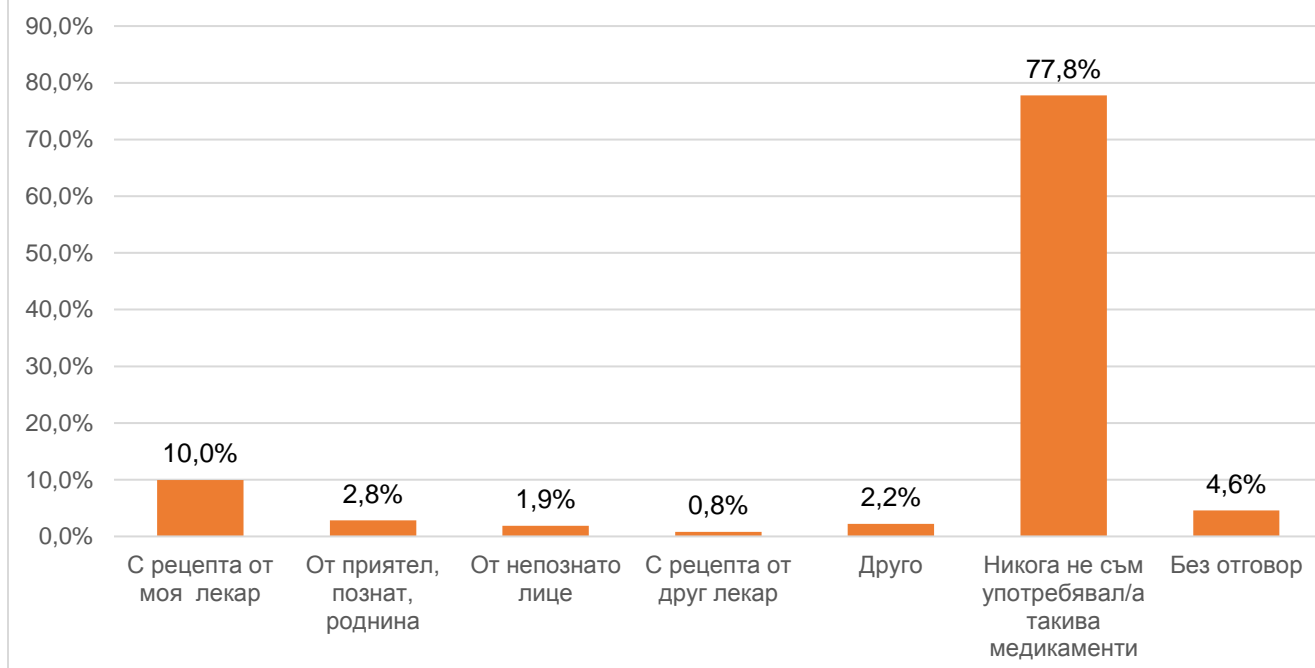
При вече зададен въпрос към учениците от училищата в Монтана свързан с употреба на лекарства без предписание в непосредственото минало – 4,5% отговарят, че са вземали веднъж. Общият процент на всички ученици, които са вземали лекарства през последните 30 дни е 9,8%. Полът не е определящ по отношение на честотата на употреба на медикаменти. С нарастване на възрастта обаче нараства и броя на учениците, които посягат към хапчетата – от 8,4% в 9 клас до около 10% в следващите класове.

ПИЛ(А) ЛИ СТЕ НЯКОГА ХАПЧЕТА (МЕДИКАМЕНТИ) ЗАЕДНО С АЛКОХОЛ?

Сред учениците в Монтана не е честа практика комбинирането на лекарства с алкохол. Всеки шести ученик признава, че има такъв опит – 14,8 %. Момчетата и момичетата са еднакво склонни да опитат тази комбинация, докато с нарастването на възрастта се забелязва тенденция към по-често вземане на решение в тази посока. Например докато 2,8% от деветокласниците са пили хапче придружено с алкохол през последните 12 месеца, това се е случвало за 7,1% от учениците в 12 клас.

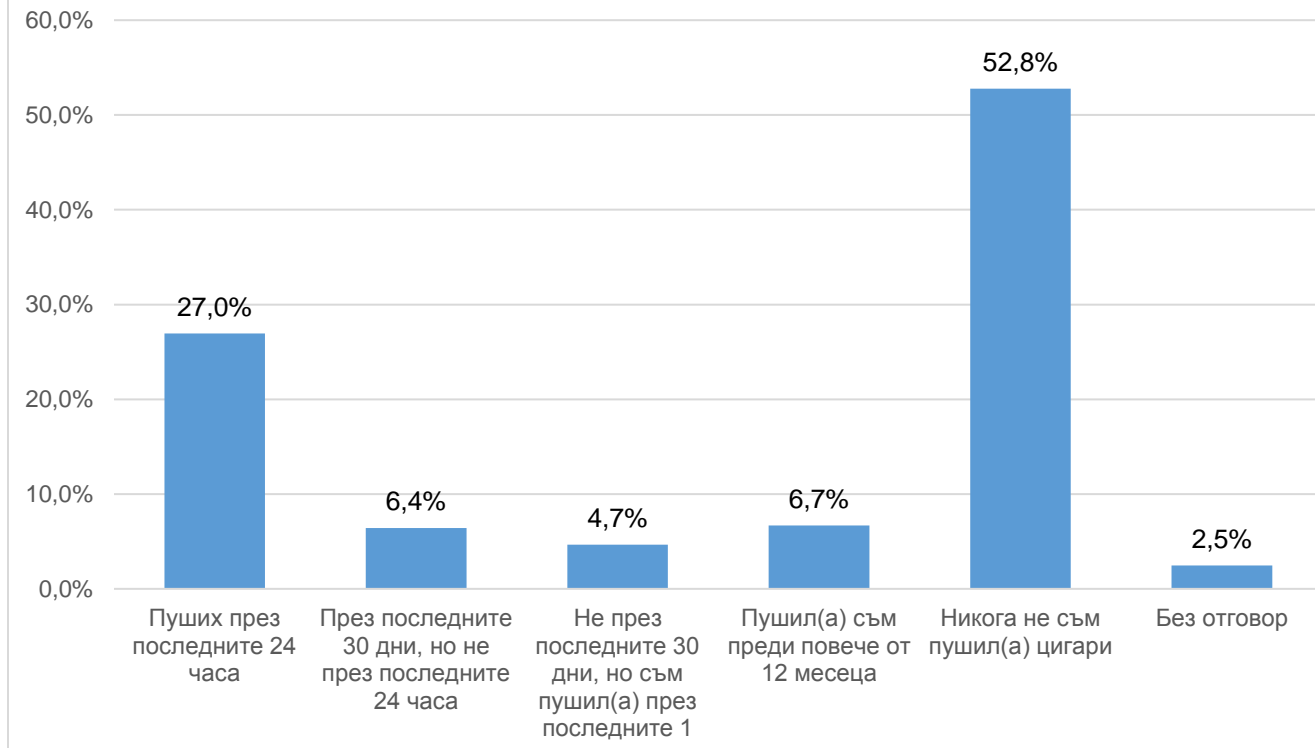
АКО СТЕ ПРИЕМАЛ(А) МЕДИКАМЕНТИ (СЪНОТВОРНИ,
УСПОКОИТЕЛНИ, АНТИДЕПРЕСАНТИ ИЛИ
АНТИПАРКИНСОНИ) КАК СИ ГИ НАБАВИХТЕ
(ПОСЛЕДНИЯ ПЪТ)?

Личните лекари са най-честият път за набавяне на сънотворни, успокоителни, антидепресанти или антипаркинсонови лекарства за подрастващите (10%). По-активни в получаване на лекарствата с рецепта от личния лекар са младежите в 12 клас (13%), докато в 9 клас се осмеляват 6,2% от учениците.

Следващият блок въпроси е свързан с пушенето на тютюн под формата на цигари, пури или лула – честота на пушенето, навършени години, количество и др.

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ ПУШИЛ(А) ТЮТЮН (ЦИГАРИ, ПУРИ ИЛИ ЛУЛА)?

Малко по-малко от половината от учениците в гр. Монтана са пушили цигари в някакъв момент от живота си (44,8 %). Сред тях активно употребяващи цигари са 27 %, които заявяват, че са пушили през последните 24 часа. Този дял е близък до процента на учениците от Монтана признали, че са пушили в деня на анкетата през 2011 година – 29% (Източник: Доклад по проучване на здравето поведение, оценките и нагласите по отношение на психоактивните вещества сред учениците в град Габрово, 2011, изготвен от Екип на НФЦНН¹). Висока ежедневна активност в пушенето има сред учениците, които са в конфликт с учителите. 41,7% от ежедневните пушачи посочват, че са в неразбирателство с преподавателите си.

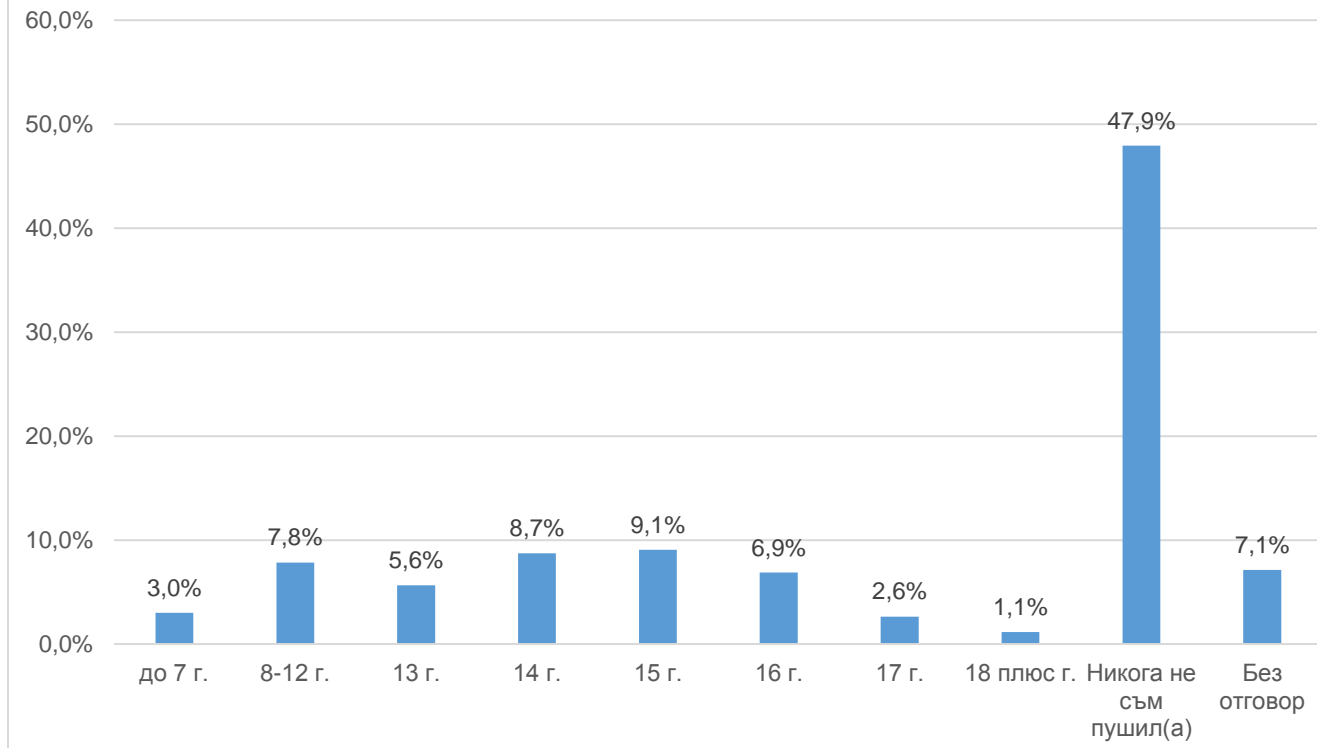
Отчетлива е разликата в навиците към пушене между мъжете и жените участвали в проучването. Докато 60,7% от участниците от мъжки пол никога не са пушили, то същото заявяват само 47,2% от представителките на женския пол. По-активни пушачи отново са жените с 31,6%, за които това е ежедневен навик, срещу 19,6% при мъжете. Броят на пушачите нараства и сред учениците в по-горни класове на гимназиалното образование. В 9 клас все още никога не са пушили 57,3%, докато в 12 клас те са 50,8%.

Повече от половината ученици, които не са пушили никога са от семейства, в които живеят и с двамата си родителя (55,9%) и които избягват да влизат в конфликти (65,4%).

¹ Всички цитирани, до края на доклада, данни за Монтана от 2011 година са от посочения източник.

НА КОЛКО ГОДИНИ БЯХТЕ, КОГАТО ЗАПАЛИХТЕ ПЪРВАТА СИ ЦИГАРА?

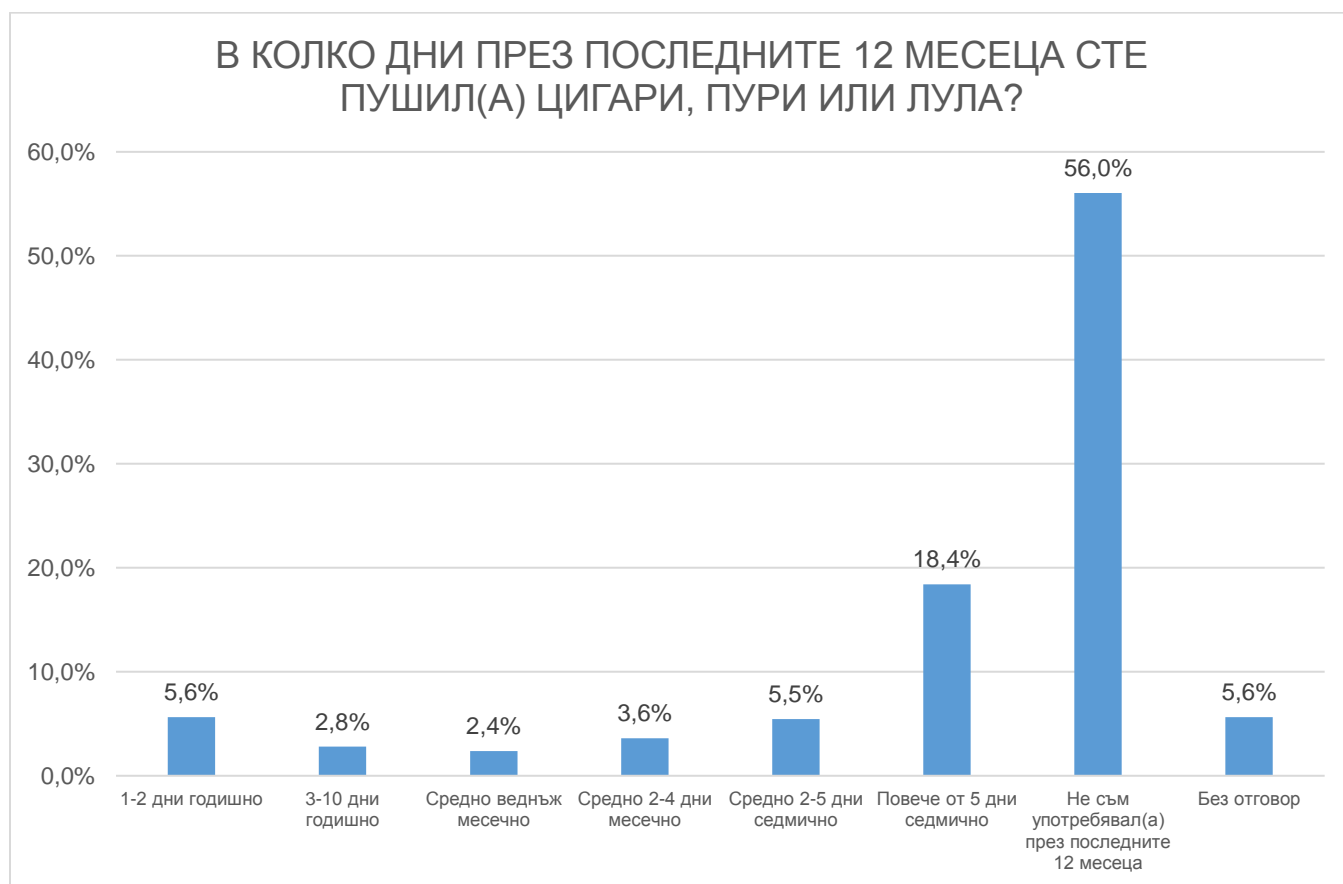

Голяма част от учениците за първи път са запалили цигара на възраст между 13 и 15 години – 31,2%. Преди да тръгнат на училище са пропушили 3 % от учащите в Монтана, а този опит са отложили за след навършване 17 години едва 3,7%. Делът на момчетата, които пушат е по-висок, но поради непрекъснато вливащи се нови „пушачи“ при тях средната възраст на изпушване на първа цигара е по-висока, отколкото при момчетата (12,58 при момчетата при 10,8 при момчетата). **Момчетата запалват първата си цигара по-рано, но делът на пушачите при тях остава по-нисък, отколкото при момчетата.** Между 8 % и 11,7 % са момчетата, които са пропушили на възраст 13-15 години, докато при момчетата процентите са между 3% и 6,5%. Най-много деветокласници са пропушили когато са били между 8 и 12 годишни (11,8%), докато за останалите класове възрастта от 15 години е най-активна за първи опити за тютюнопушене (9,7% - 10 клас, 12% - 11 клас, 8,7% - 12 клас).

Тази картина се вижда още по-отчетливо, ако разгледаме разрезите по пол и по класове само сред учениците, които някога са пушили:

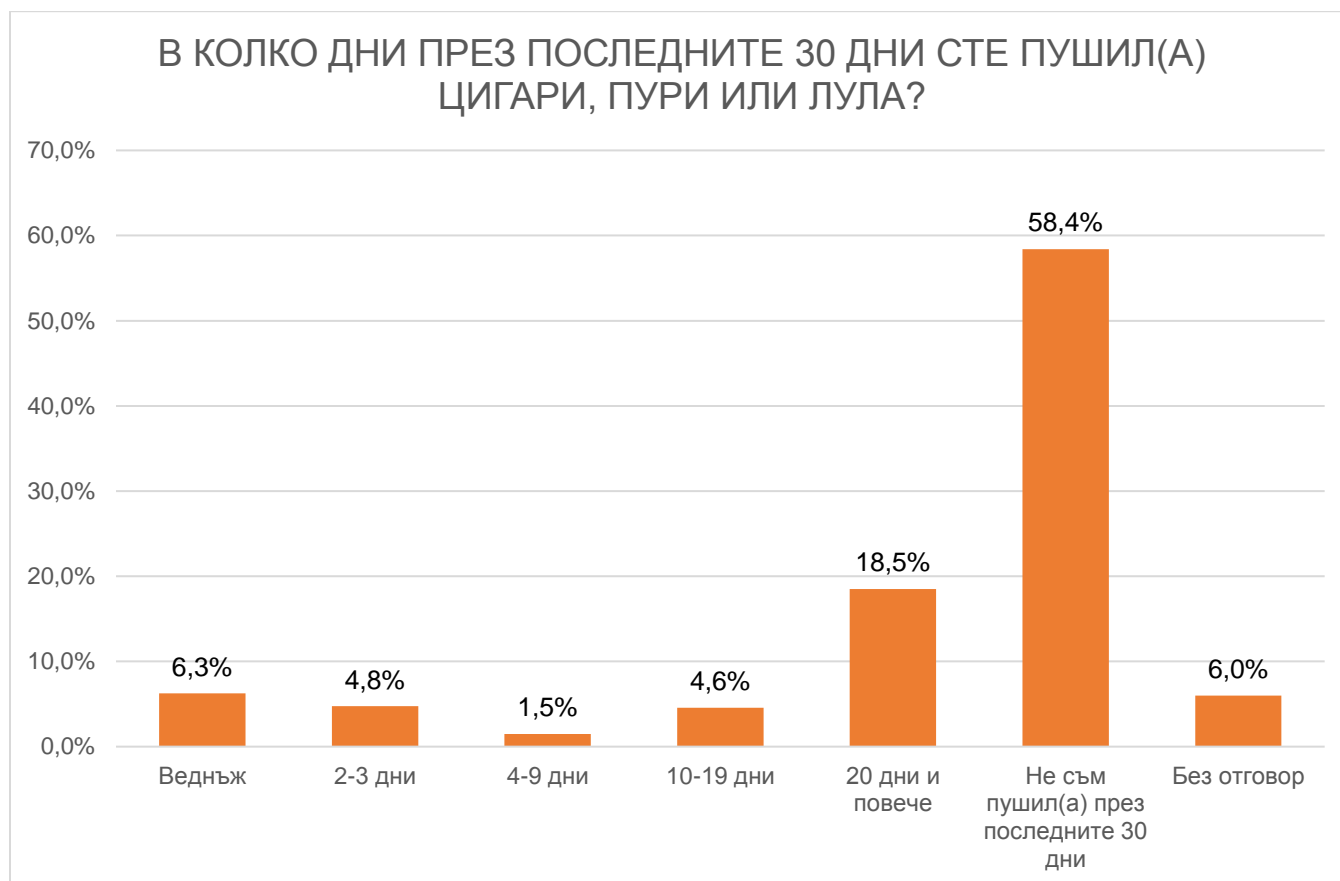
НА КОЛКО ГОДИНИ БЯХТЕ, КОГАТО ЗАПАЛИХТЕ ПЪРВАТА СИ ЦИГАРА?*								
	до 7 г.	8-12 г.	13 г.	14 г.	15 г.	16 г.	17 г.	18 плюс г.
	Row %	Row %	Row %	Row %	Row %	Row %	Row %	Row %
9-ти	10,1	30,4	18,8	26,1	11,6	1,4	1,4	
10-ти	9,0	23,1	13,4	21,6	23,9	8,2	0,7	
11-ти	3,3	13,0	13,8	21,1	24,4	12,2	10,6	1,6
12-ти	6,0	11,4	8,7	14,1	17,9	27,7	8,2	6,0
Мъжки	<u>10,6</u>	<u>21,2</u>	7,9	15,9	17,5	14,3	8,5	4,2
Женски	2,7	14,7	<u>15,8</u>	<u>22,3</u>	<u>22,9</u>	15,8	4,5	1,4
	5,8	17,3	12,7	19,8	20,8	15,2	6,0	2,5

*Само сред пушилите някога.

За 14,4% от учениците от средни училища в Монтана пушенето не е активна практика, а нещо, което правят няколко пъти в месеца или в годината. Тези от тях, които заявяват, че пушат

няколко дни всяка седмица са 23,9%. Сред тях отново момчетата са по-активни като 23,1% пушат повече от 5 дни седмично, докато такъв навик имат 11,9% от момчетата.

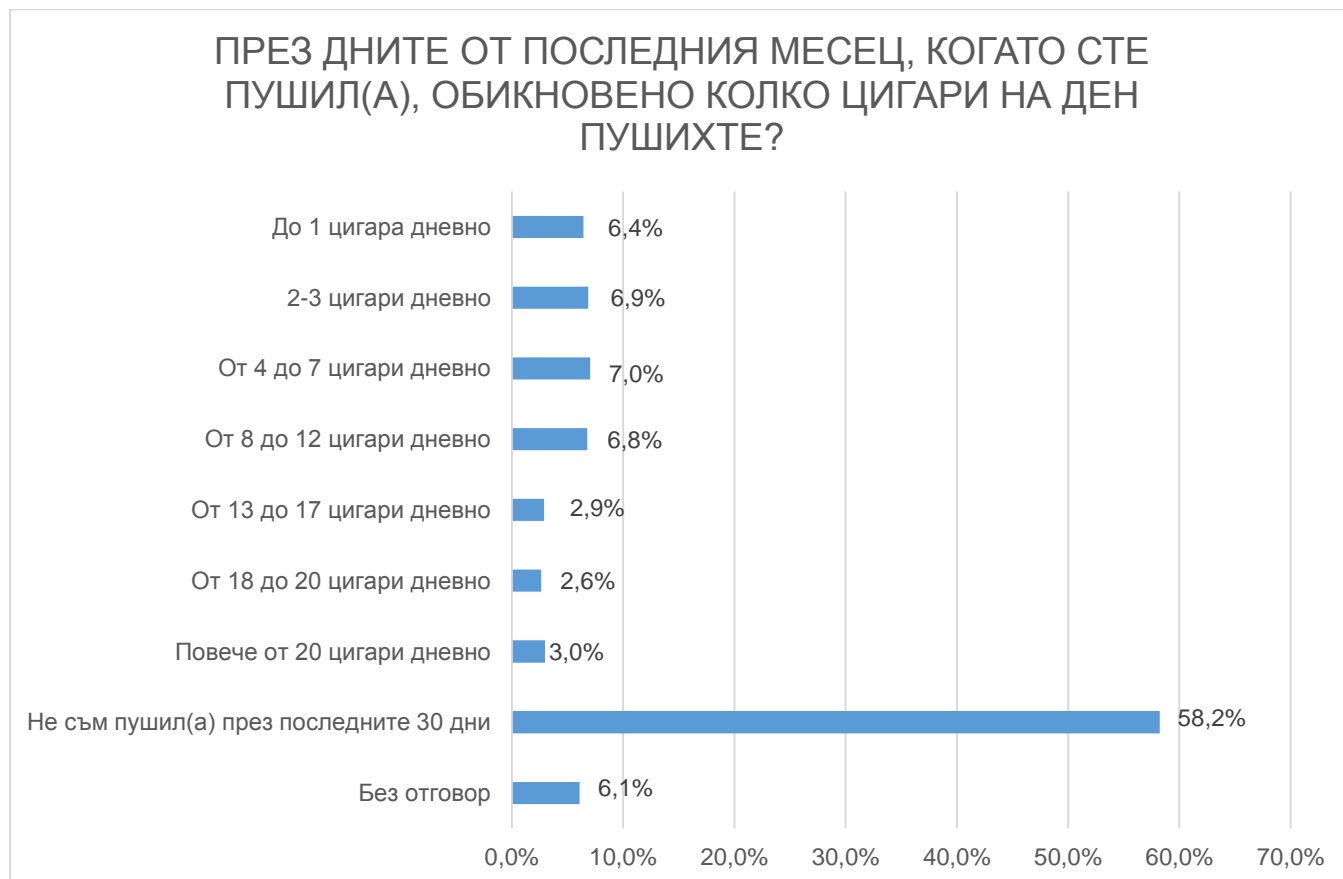

В КОЛКО ДНИ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 30 ДНИ СТЕ ПУШИЛ(А) ЦИГАРИ, ПУРИ ИЛИ ЛУЛА?					
	Веднъж	2-3 дни	4-9 дни	10-19 дни	20 дни и повече
клас	Row %	Row %	Row %	Row %	Row %
9-ти	3,9	3,9	0,6	1,7	20,8
10-ти	7,0	3,9	1,8	3,9	12,7
11-ти	5,6	6,8	1,6	5,2	22,1
12-ти	7,1	4,5	1,6	6,1	20,1
Пол					
Мъжки	7,5	3,6	2,2	2,6	12,1
Женски	5,4	6,3	1,0	6,1	22,9
	6,4	5,0	1,6	4,5	17,8

*Разликата до 100% е за сметка на неотговорилите и лицата, които не пушат.

На въпросът „в колко дни през последните 30 дни сте пушили“ най-голям дял от учениците са отговорили, че са палили цигари 20 или повече дни – 18,5%. Ако ученикът е започнал да пуши на 13 години, то вероятността да пуши повече от 20 дни в месеца е почти 50% (48,4% от учениците в Монтана, които са запалили първата си цигара на 13 години са активни пушачи).

Жените имат превес в групата на активните пушачи – 68,2%, при 31,8% мъже. Делът на активните пушачи (20 и повече дни в месеца) по класове постоянства, но с напредване на възрастта се увеличава делът на пушещите по-често (4-9 дни и 10-19 дни, както и на експериментиращите с тютюневи изделия).

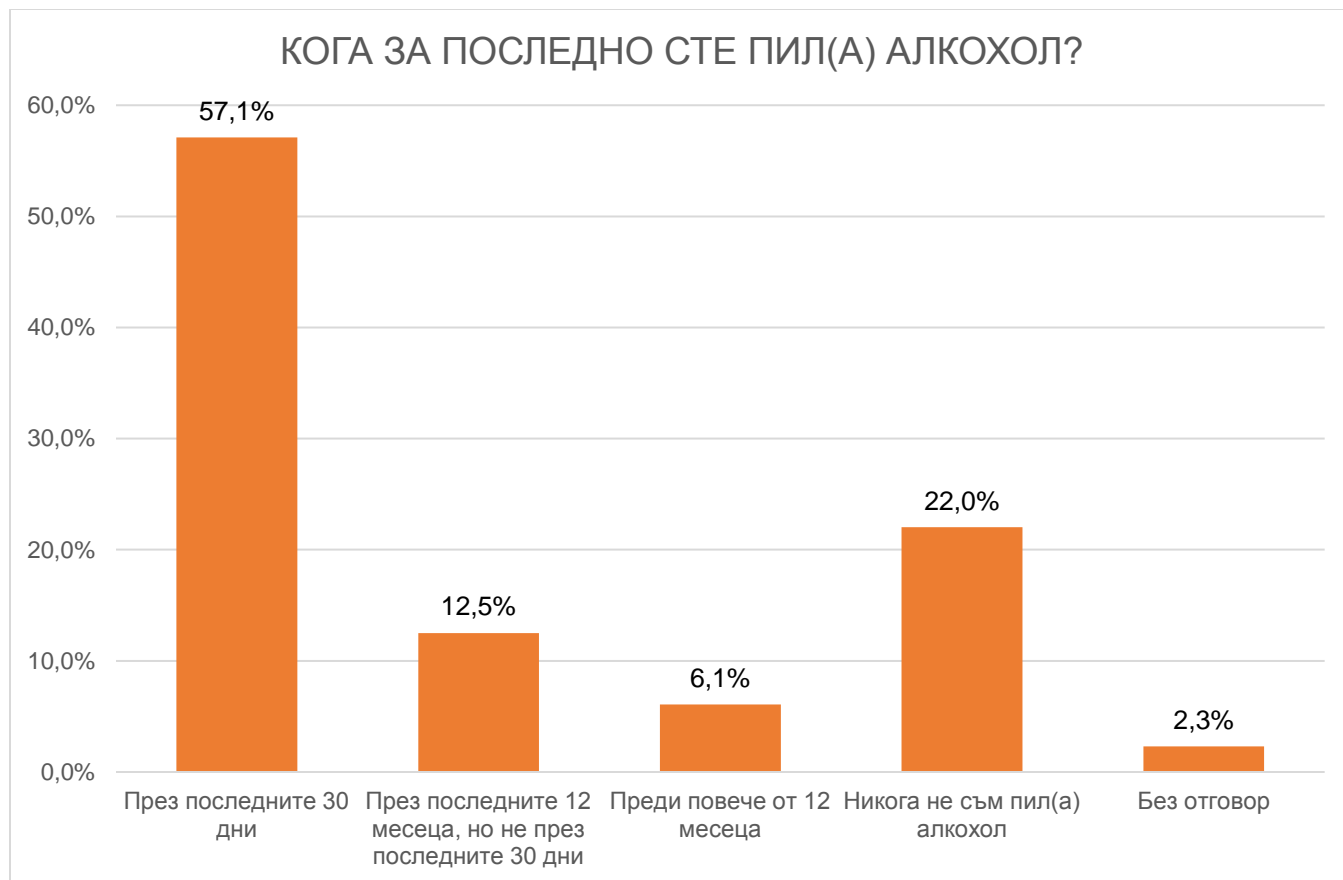

Пушещите ученици обичайно употребяват под половин пакет дневно (20,3%), а между 8 и 20 цигари пушат 12,3%. Повече от една кутия цигари на ден е необходима на 3% от учениците в Монтана. Жените най-често пушат между 2 и 7 цигари на ден (18,5%), докато мъжете, които пушат същите количества са 9%. Тази разлика обаче се дължи на по-високия дял пушачи сред жените. Общо взето двете групи пушат сходни количества цигари, ако разгледаме интензивността на пушене само сред пушилите през последния месец.

При разпределението по класове се вижда, че почти две трети от учениците в 9 и 10 клас не са пушили през последната една година – 65,2% от деветокласниците и 64,8% от десетокласниците. Съответно учениците в 9 клас най-често пушат между 8 и 12 цигари на ден (8,4%) , в 10 клас до една цигара – 7,9%, в 11 клас от 4 до 7 цигари (10%), а еднакъв дял от завършващите (8,5%) предпочитат да пушат между 2-3 или 4-7 цигари.

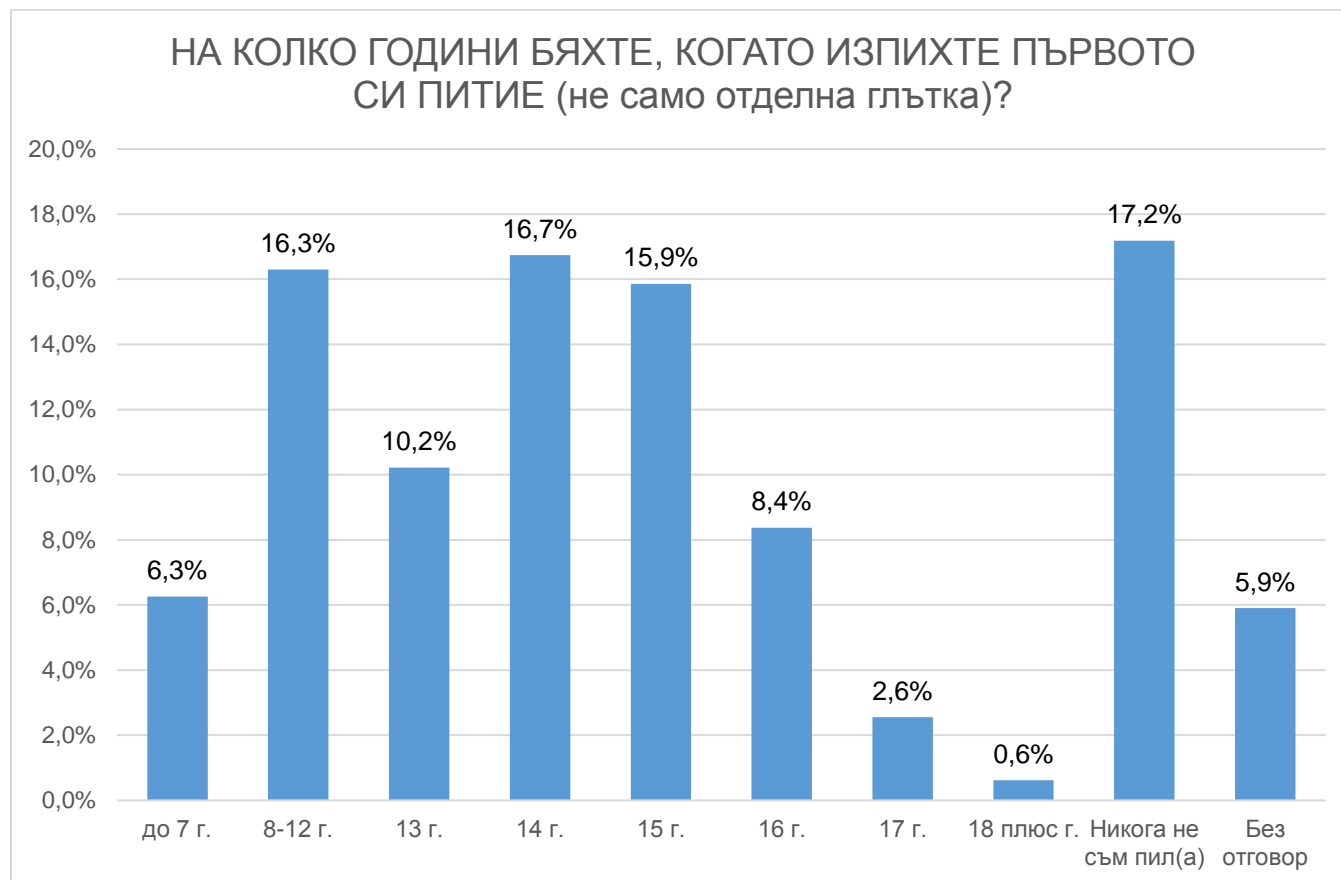
Една трета от учениците, които са пропушили до 12 годишна възраст проявяват склонност към употребата на повече от пакет цигари на ден (33,3%).

Употребата на алкохол е тема на следващият блок от въпроси, които са зададени към участващите в анкетното проучване ученици от Монтана.

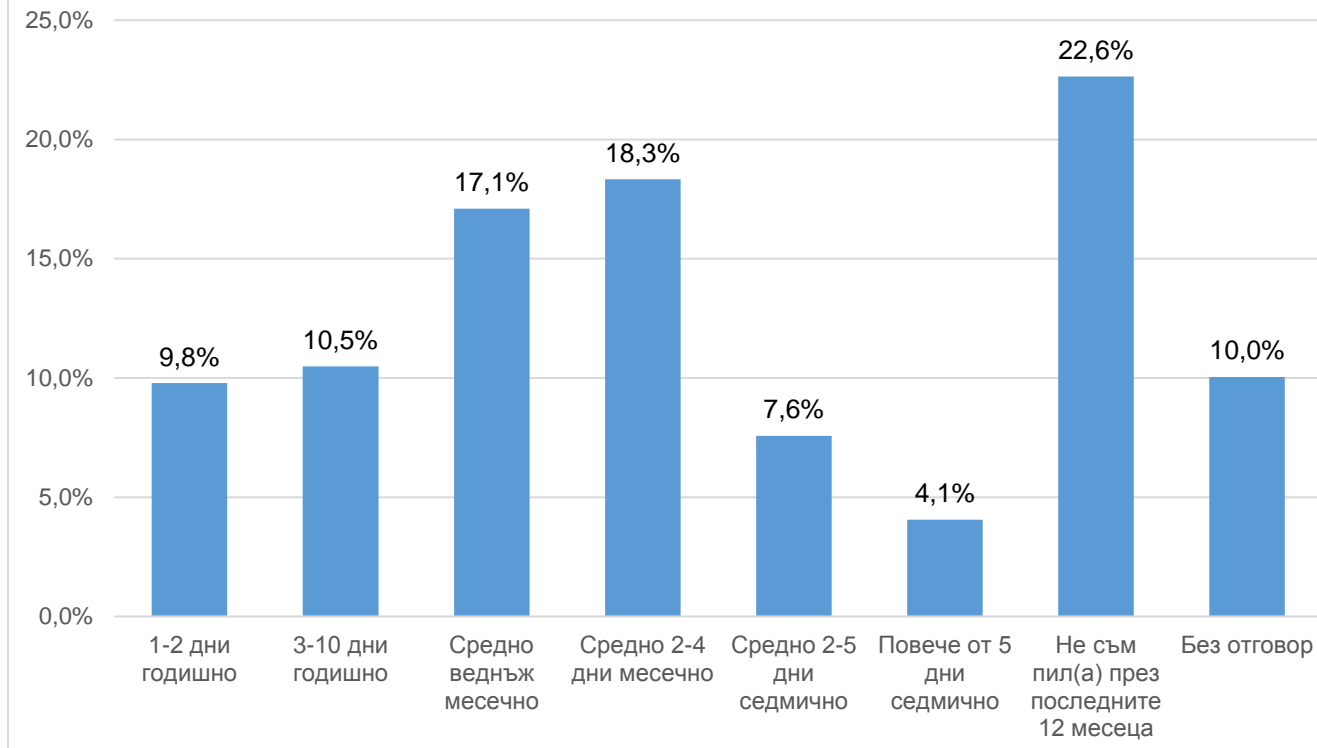
В направеното изследване 22% от учениците заявяват, че никога не са пили алкохол. Сред тези, които не са опитвали са лицата, които не са склонни към конфликти (29,9%), тези, които живеят само с бащата (35,9%) и тези чийто родители са починали (45,5%). Тези, които никога не са пили алкохол, обикновено и никога не са пушили и са общо около 20% от цялата съвкупност. Интересна е и друга голяма група (отново около 22-25%), на лицата, които никога не са пушили, но са пили алкохол през последните 30 дни. Следващата по-голяма група е на активните пушачи, които са пушили през последните 24 часа и които са пили алкохол през последните 30 дни. Останалите са експериментиращи с алкохола и цигарите с различна честота като не се откроява никакъв доминиращ модел на употреба.

Над половината от анкетираните (57,1%) са употребили алкохолна напитка през последните 30 дни. Данните сочат, че момчетата и момичетата са еднакво склонни да употребяват често алкохол – 56,7% от мъжете и 57,9% от жените декларират, че са пили през последния месец.

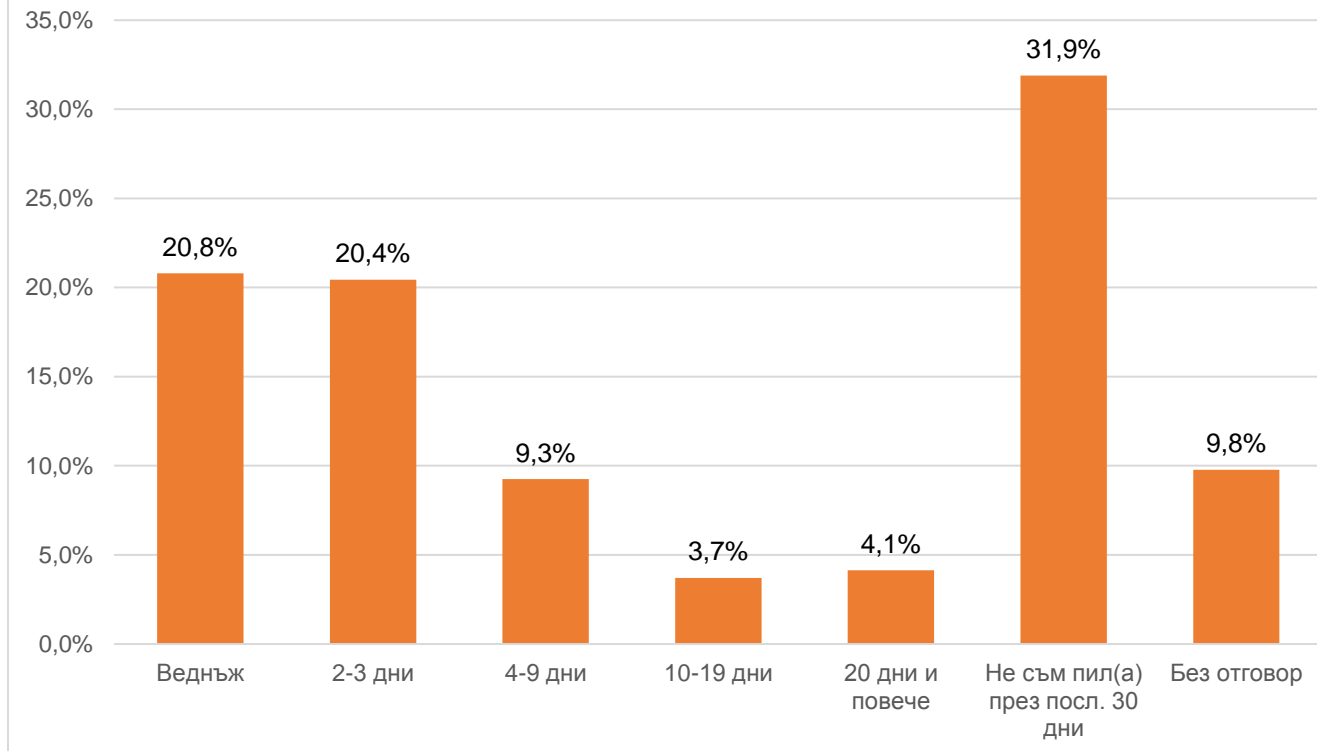
Интересно е да се отбележи, че при директно зададен въпрос за годината, в която анкетираният е изпил първото си питие процентът на избраните опция „никога не съм пил“ пада до 17,2%. Възрастта, в която се случва най-често първата употреба на алкохол при учениците в Монтана е между 13 и 15 години – за 42,8% от участниците в проучването. До навършване на пълнолетие над две трети от подрастващите (76,4%) вече са изпили първата чаша алкохол. Най-често при жените употребата на алкохол започва на 14 годишна възраст (19,6%), а при мъжете между 8 и 12 години (17,8%). По отношение на разпределението по клас, за 9 и 10 клас началната възраст също е между 8 и 12 години (съответно 22,5% и 20,3%), а за 11 и 12 класове е 15 години (съответно 20,1% и 18,3%).

В КОЛКО ДНИ СТЕ ПИЛ(А) АЛКОХОЛНИ НАПИТКИ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 12 МЕСЕЦА

35,4% от учениците в гимназиалния курс на обучение заявяват, че употребяват алкохол между 1 и 4 дни месечно. Активно употребяващите алкохол, т.е. повече от 5 дни седмично, са 4,1%. Общият % на учениците, които са пили алкохолна напитка през последната една година е 67,4%. Учениците, които са без родители и които употребяват алкохол го правят по-често от останалите свои връстници. 30 % от тях пият повече от 5 дни седмично. В разпределението по класове се вижда, че най-малките попаднали в изследването – деветокласниците, най-често пият 1-2 дни годишно (17,4%), за останалите класове честотата се вдига на 2-4 дни месечно (съответно за 17,9% - 10 клас, 19,3% - 11 клас, 19,8% - 12 клас).

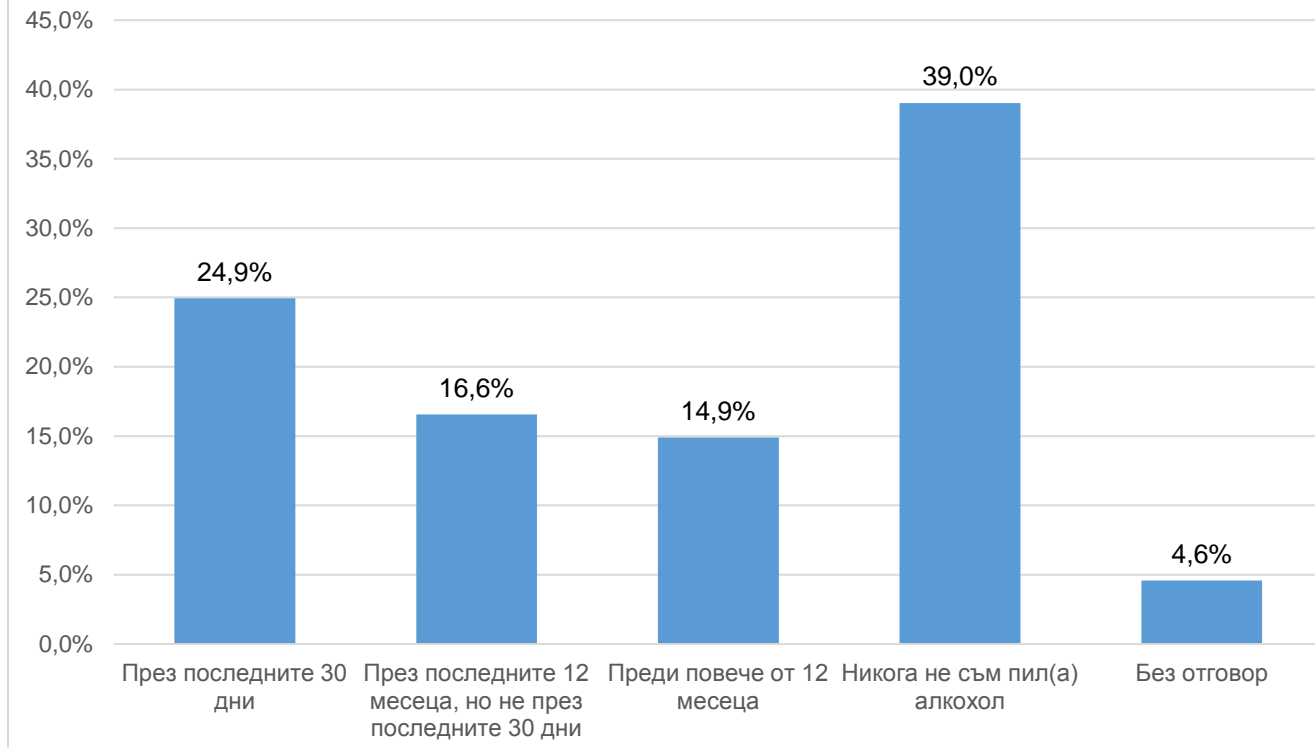
В КОЛКО ДНИ СТЕ ПИЛ(А) АЛКОХОЛНИ НАПИТКИ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 30 ДНИ

При отговор на въпрос свързан с честотата на прием на алкохол през последният месец процентът на активно употребяващите е същият като този при предходния въпрос – 4,1% са пили над 20 дни. В изследването през 2011 година в Монтана, въпреки по-различната формулировка, резултатите показват, че 4,3 % от учениците са пиели алкохол ежедневно.

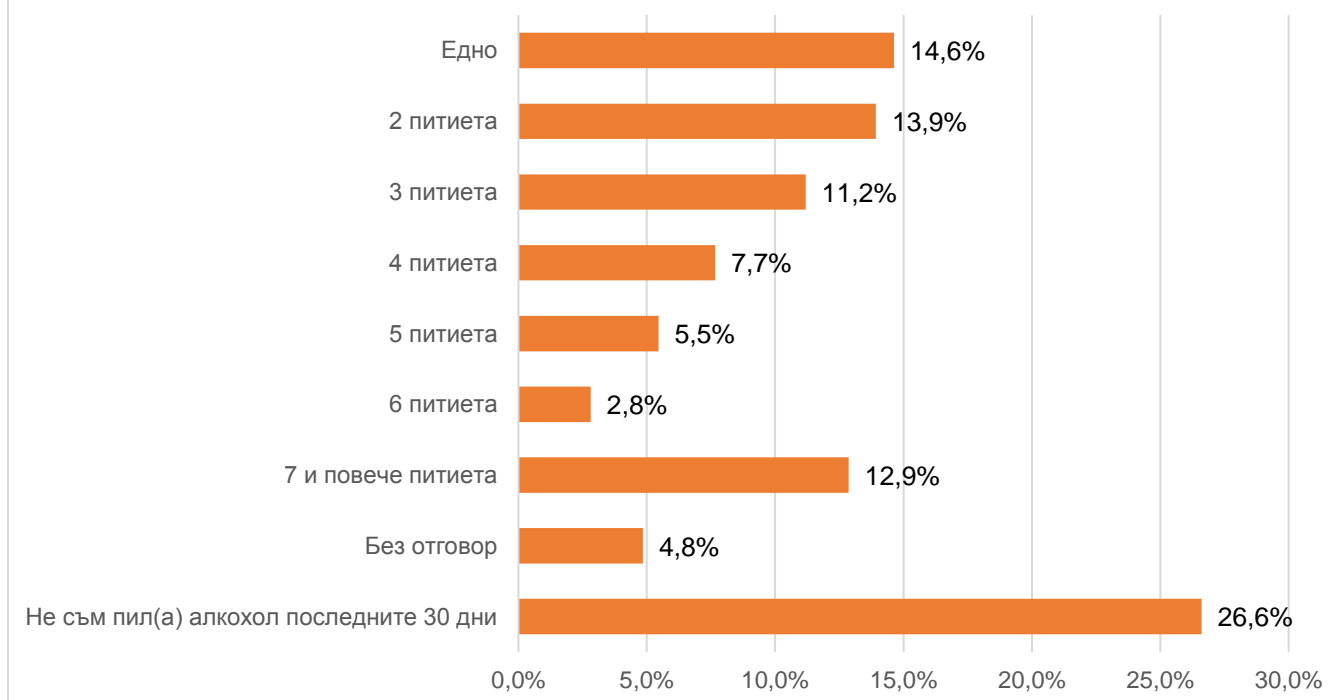
КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ ПИЛ(А) ПО 6 И ПОВЕЧЕ ПИТИЕТА В РАМКИТЕ НА НЯКОЛКО ЧАСА?

Всеки четвърти ученик (24,9%) заявява, че през изминалият месец е изпил повече от 6 питиета за няколко часа. Над половината (56,1%) от учениците са имали случай, в който са изпивали такова количество алкохол в някакъв момент от живота си.

Групата на мъжете, които са отговорили положително по отношение на изпито голямо количество алкохол през последните 30 дни е по-голяма (31,2%) от групата на жените (19,1%).

В ДНИТЕ В КОИТЕ СТЕ КОНСУМИРАЛИ АЛКОХОЛ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИЯ МЕСЕЦ ОБИКНОВЕНО ПО КОЛКО ПИТИЕТА СТЕ ПИЛ(А)?

Предпочитаният брой питиета сред учениците е между едно и две. Такива отговори са избрали общо 28,5% от младежите. Жените предпочитат да изпият две питиета (17,3%), докато при мъжете количеството по-често е на 7 питиета (18,6%).

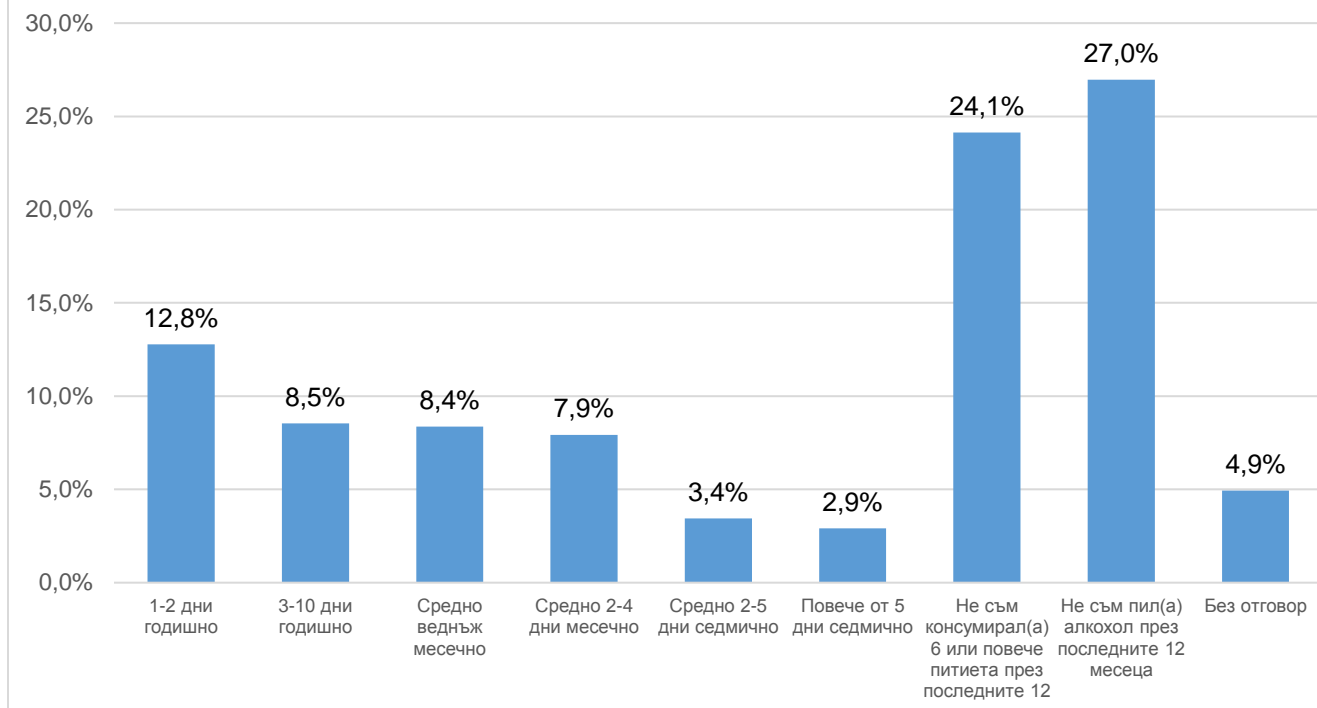
	Едно	2	3	4	5	6	7 и повече
	питиета	питиета	питиета	питиета	питиета	питиета	питиета
	Row %	Row %	Row %	Row %	Row %	Row %	Row %
Мъжки	14,0	10,5	9,9	7,3	4,3	3,0	18,6
Женски	15,7	17,3	12,6	7,9	6,5	3,0	7,2
	14,9	14,1	11,3	7,6	5,5	3,0	12,5

*Разликата до сто процента е за сметка на младежите, които не са консумирали алкохол през последния месец.

Броят питиета се вдига в 11 клас, но после чувствително спада при дванадесетокласниците, тъй като вероятно в края на своето образование те стават по-отговорни, а също така може би се мобилизират с оглед предстоящите им изпити и важни житейски предизвикателства.

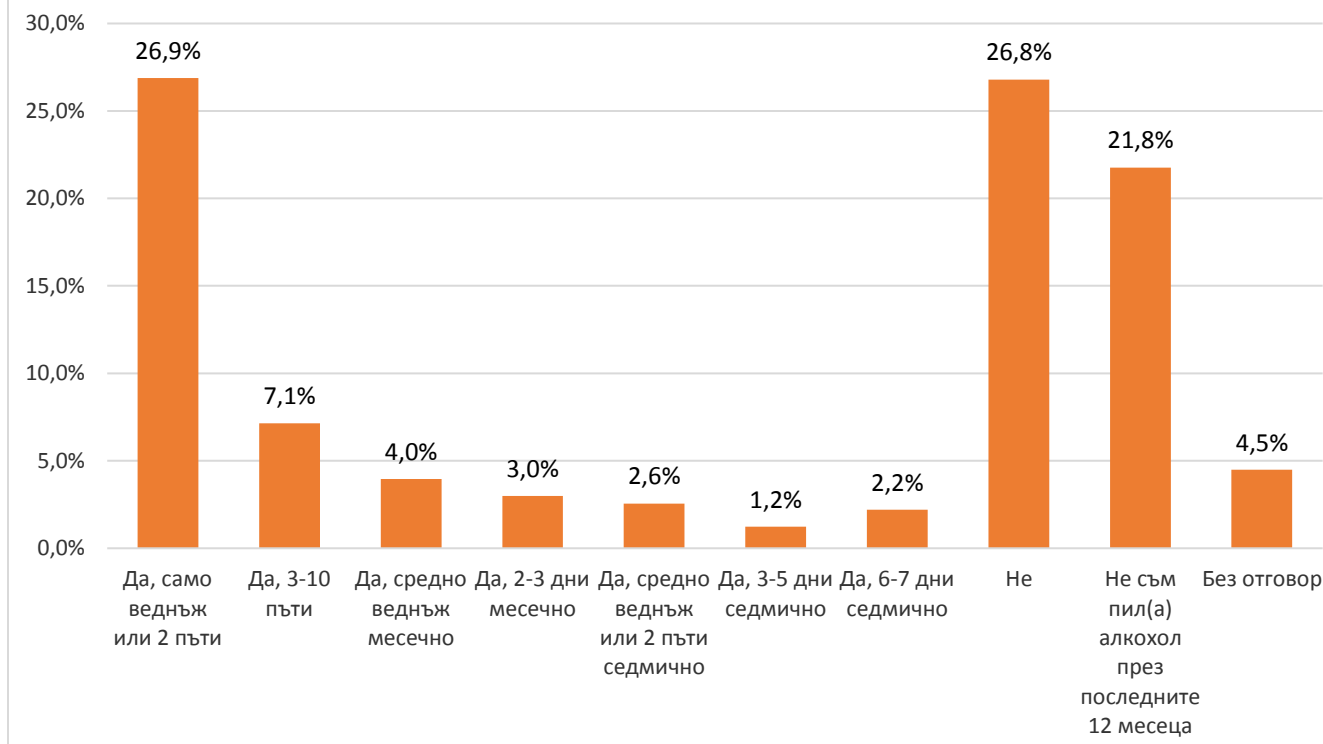
Ако обаче през 2011 делът на изпилите 5 или повече питиета е бил 9,2%, то през 2017 е вече 21,2%.

КОЛКО ЧЕСТО ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 12 МЕСЕЦА СТЕ КОНСУМИРАЛ(А) 6 ИЛИ ПОВЕЧЕ ПИТИЕТА В РАМКИТЕ НА НЯКОЛКО ЧАСА?

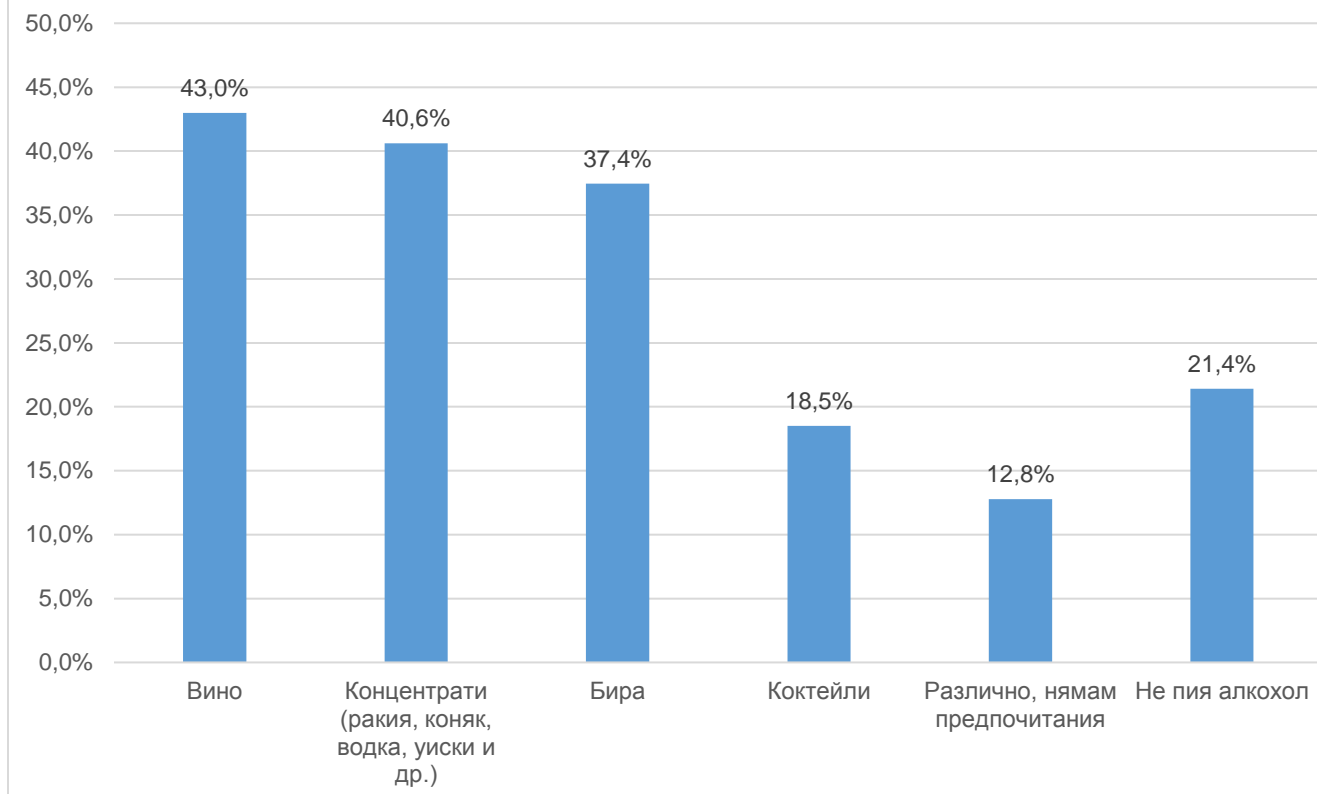
Общият процент на учениците, които са консумирали 6 и повече питиета в рамките на няколко часа са 43,9%. Той е сходен с процентът отговорили положителна на въпрос 19 – кога за последно сте пил по 6 и повече питиета в рамките на няколко часа. Системно употребяващите големи количества алкохол ученици са 2,9% (повече от пет дни седмично). Ако трябва да разделим честотата на употреба на годишна и на месечна база ще видим, че тези, които са пили 6 и повече питиета 1-2 пъти годишно са около 12,8%, а 3-10 пъти годишно големи количества пият около 8,5%. Консумиращите големи количества на месечна база са значително повече -8,4% пият веднъж месечно, 7,9% пият големи количества 2-4 пъти месечно, останалите 6% пият по няколко пъти седмично и дори по-често. И при момчетата (11,3%) и при момичетата (13,8%) най-често са пили 6 чаши алкохол 1-2 дни годишно. Честотата на консумация на големи количества при момчетата обаче е малко по-висока отколкото при момичетата.

СЛУЧВАЛО ЛИ ВИ СЕ Е ДА СЕ НАПИЕТЕ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 12 МЕСЕЦА?

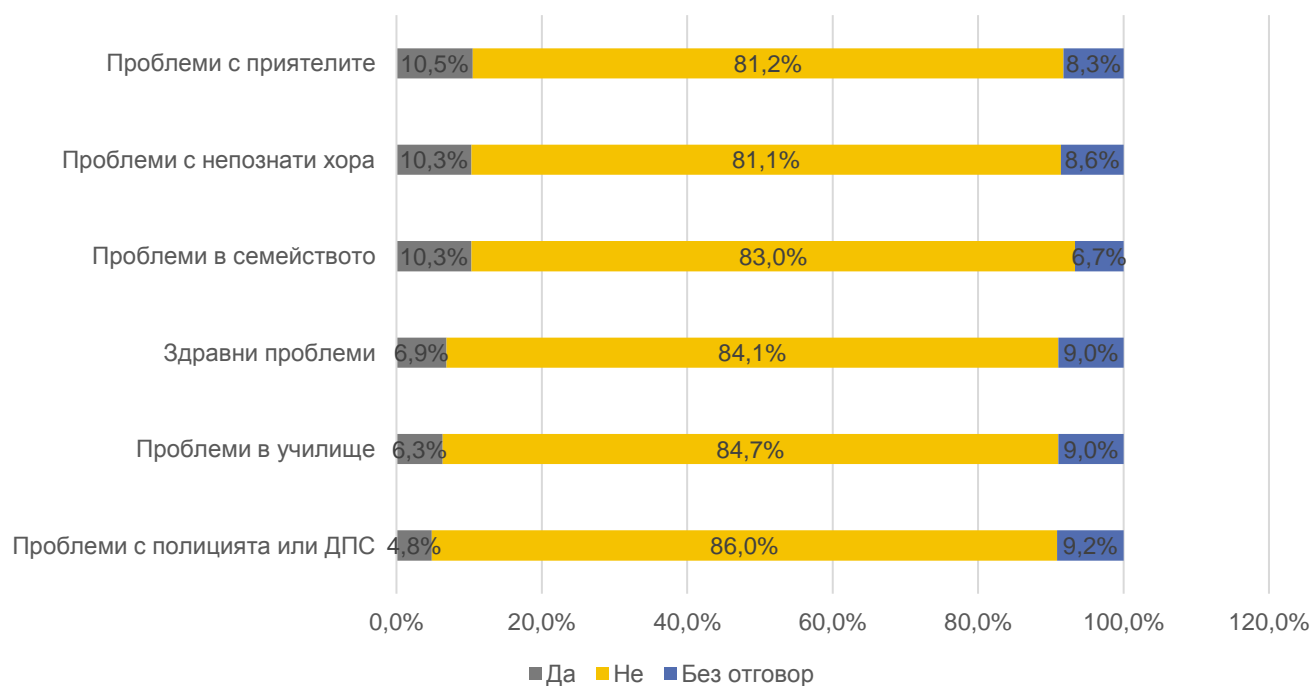
Близо половината от учениците (47%) в Монтана са се напивали през последната година, като тези от тях, за които това е ежеседмично преживяване са 6%, а само веднъж или два пъти са се напивали 26,9%. За сравнение през 2011 година делът на учениците в Монтана, които заявяват, че са се напивали само веднъж е 15,2%. Групата на учениците, които не са се напивали в рамките на отделните класове е относително сходна като големина – 28,1% от деветокласниците дават отговор „не“, 29,7% от учениците в 10 клас, при учениците от 11 клас имам спад до 22,9%, а при 12 клас процентът на децата, които са предпазливи при употребата на алкохол са 26,2%. Момчетата по-рядко от момчетата се напиват, докато при младежите делът на тези, които са се напивали е по-висок, а също и честотата, с която това се е случвало е по-голяма.

ПРЕДИМНО КАКЪВ АЛКОХОЛ ПИЕТЕ?

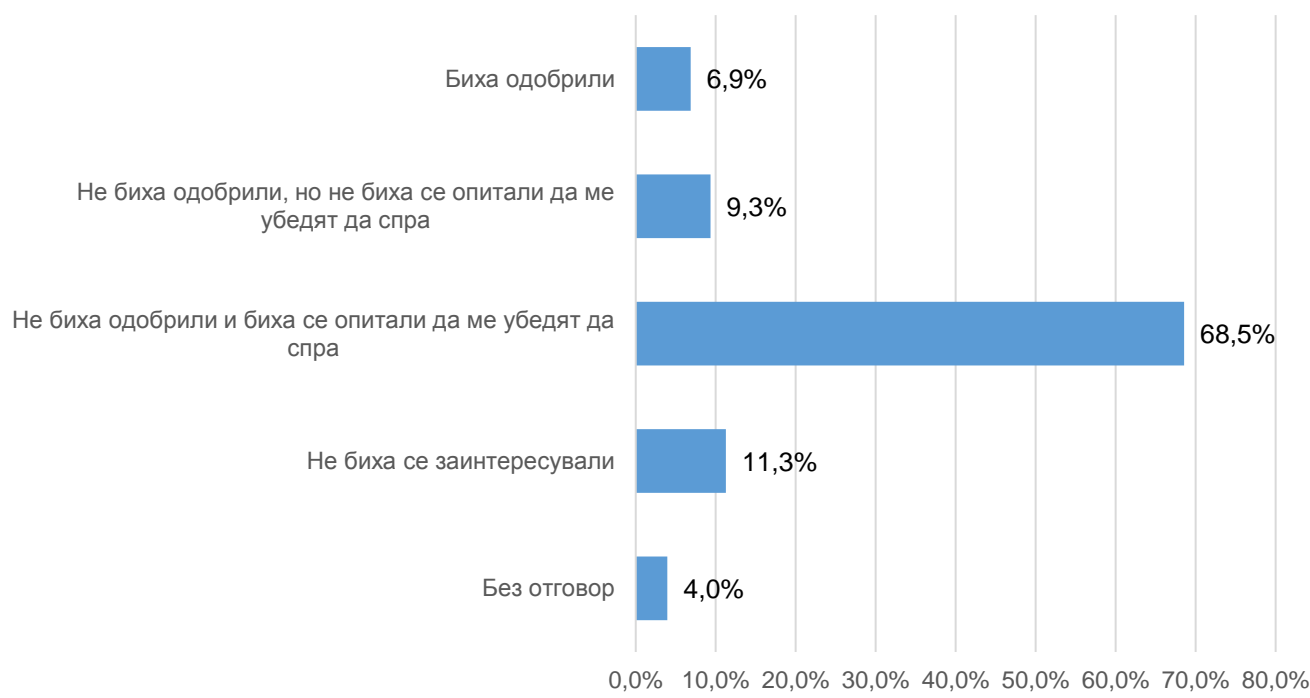
Виното среща най-много почитатели сред учениците в Монтана (43%), следвано от концентратите – 40,6 % и бирата – 37,4%. За около половината от момчетата виното е най-честият избор на напитка (45,1%), а концентратите са на второ място (36,2%), докато за момчетата на първо място е бирата с 46,6% следвана с почти равни стойности от концентратите (45,1%). При учениците от 9 клас лек превес в избора има към концентратите (41,6). Десетокласниците дават почти еднакви предпочитания към бирата (41,8%) и виното (39,1%). Учениците в 11 клас също са почитатели на концентратите – 47,8%, най-голям дял при завършващите държи виното – 48,7%.

ИМАЛ(А) ЛИ СТЕ НЯКОГА НЯКОЙ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ДОЛУ ПРОБЛЕМИ ВЪВ ВРЪЗКА С ВАША УПОТРЕБА НА АЛКОХОЛ

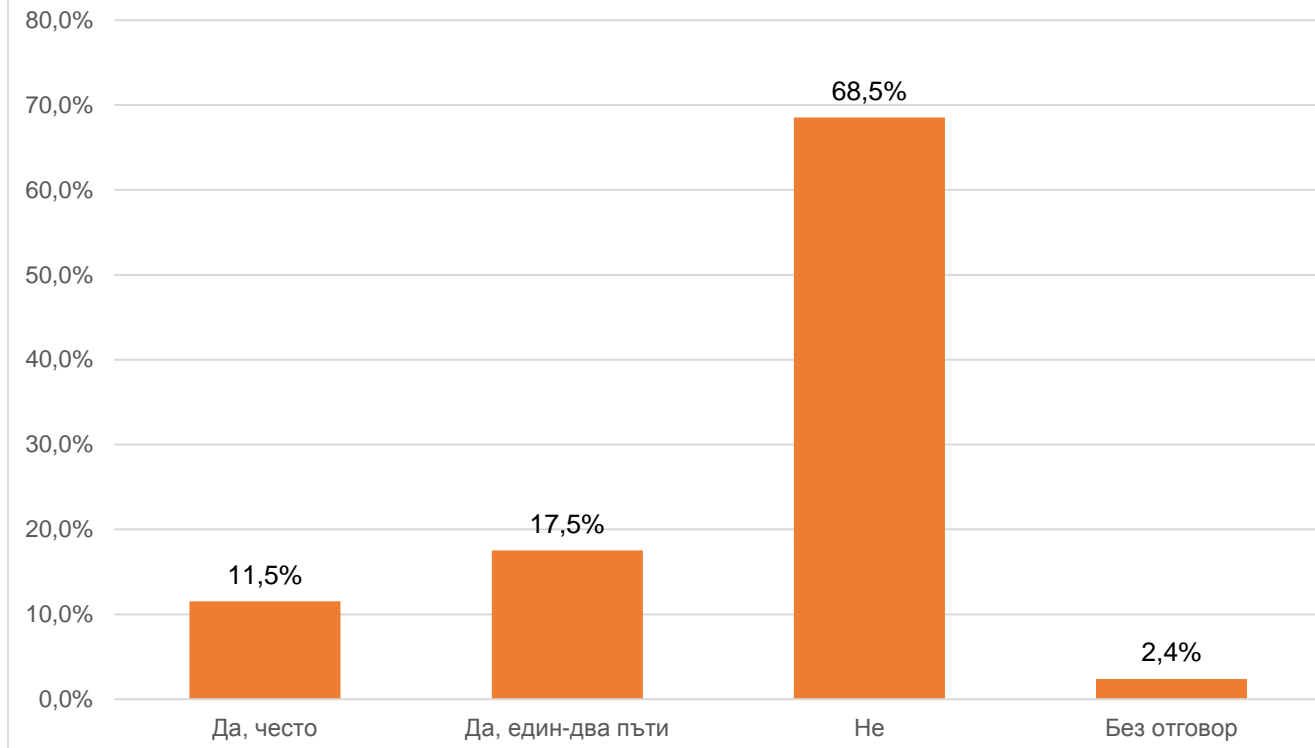
Употребата на алкохол води най-често до проблеми с приятелите (10,5%), със непознати хора (10,3%) и със семейството (10,3%). При мъжете е по-висок процентът на тези, които са изпитвали проблеми с непознати хора (14,8%). Учениците от 9 и 10 клас най-често признават, че употребата на алкохол създава напрежение със семейството (14 % - 9 клас и 12,4% - 10 клас). За единадесетокласните проблемите възникват с непознати хора (14,9%), а при завършващите пиенето на алкохол им навлича проблеми с приятелите (11,1%).

ДА ПРЕДПОЛОЖИМ, ЧЕ УПОТРЕБИТЕ НАРКОТИК. СПОРЕД ВАС КАК БИХА РЕАГИРАЛИ ВАШИТЕ ПРИЯТЕЛИ?

Около 7 % от участниците в изследването признават, че се намират в приятелска среда, която би одобрила употребата на наркотик, а ако добавим и процентите на тези, които не биха проявили интерес (11,3%) и/или не биха ги спрели независимо неодобрението си (9,3%) се оказва, че 27,5% от учениците в Монтана са в среда, която не би направила нищо за да ги спре от използването на наркотици. За момчетата процентът на пасивна подкрепа е 32,4%. Два пъти повече са учениците, които смятат, че техните приятели биха се опитали да ги спрат – 68,5%. А момичетата получават по-голяма подкрепа с 75,9%, които вярват, че техните приятели биха се опитали да ги разубедят.

ПРЕЗ ПОСЛЕДНАТА ГОДИНА ПРИСЪСТВАЛ(А) ЛИ СТЕ НА КУПОН, НА КОЙТО СА СЕ ВЗЕМАЛИ НАРКОТИЦИ?

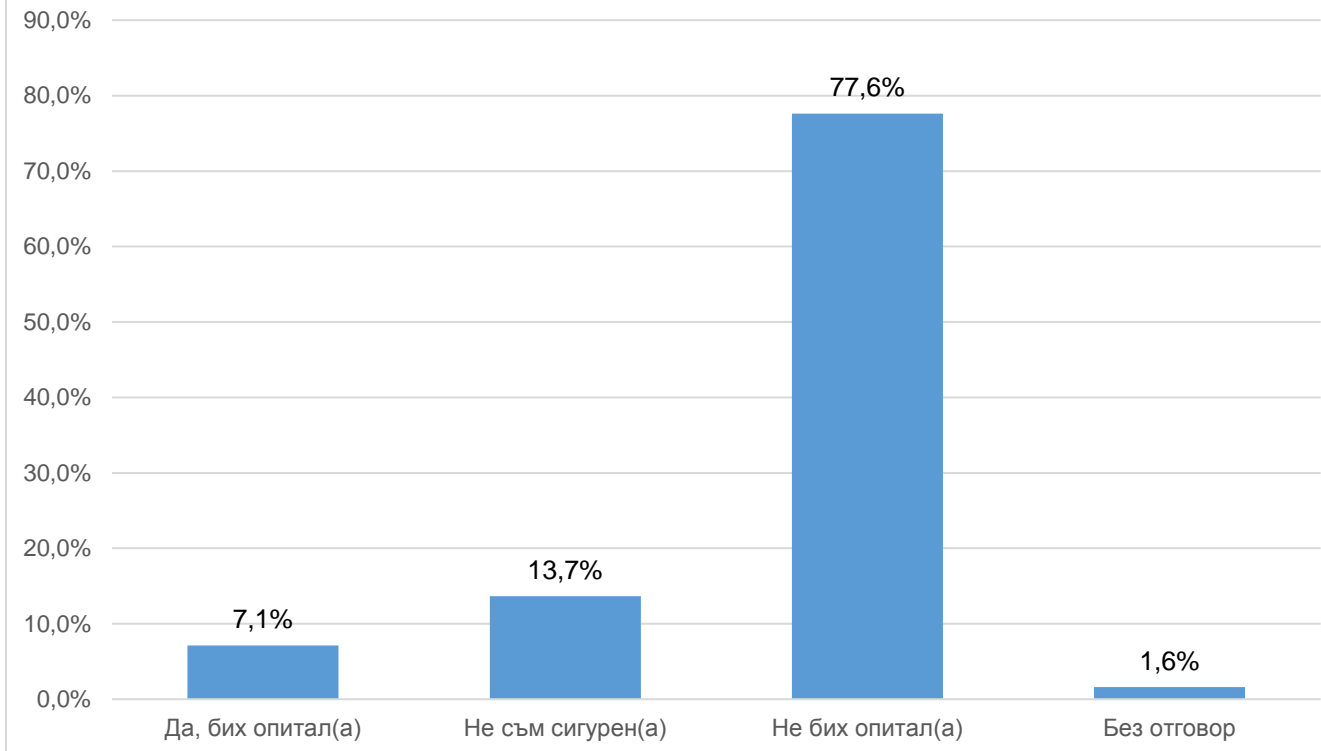

В подкрепа на горните данни е и ситуацията показана с отговорите на въпросът дали учениците са присъствали на купон, на който са се употребявали наркотици – 29 % от учениците са били на събиране, на което хора от обкръжението им са вземали различни вещества. Отново при мъжете това е по-често срещана ситуация – 30 %, докато 27,6% от жените са били на такива купони. При 33,3% учениците в последен клас отговорът е положителен, като за сравнение в 9 клас процентът на участвалите на такива сбирки са 21,9%. Над две трети от гимназистите не са попадали в такава ситуация (68,8%).

За сравнение през 2011 година 14,2% от учениците заявяват, че са били често на такива купони, а 28,6 % са били един-два пъти.

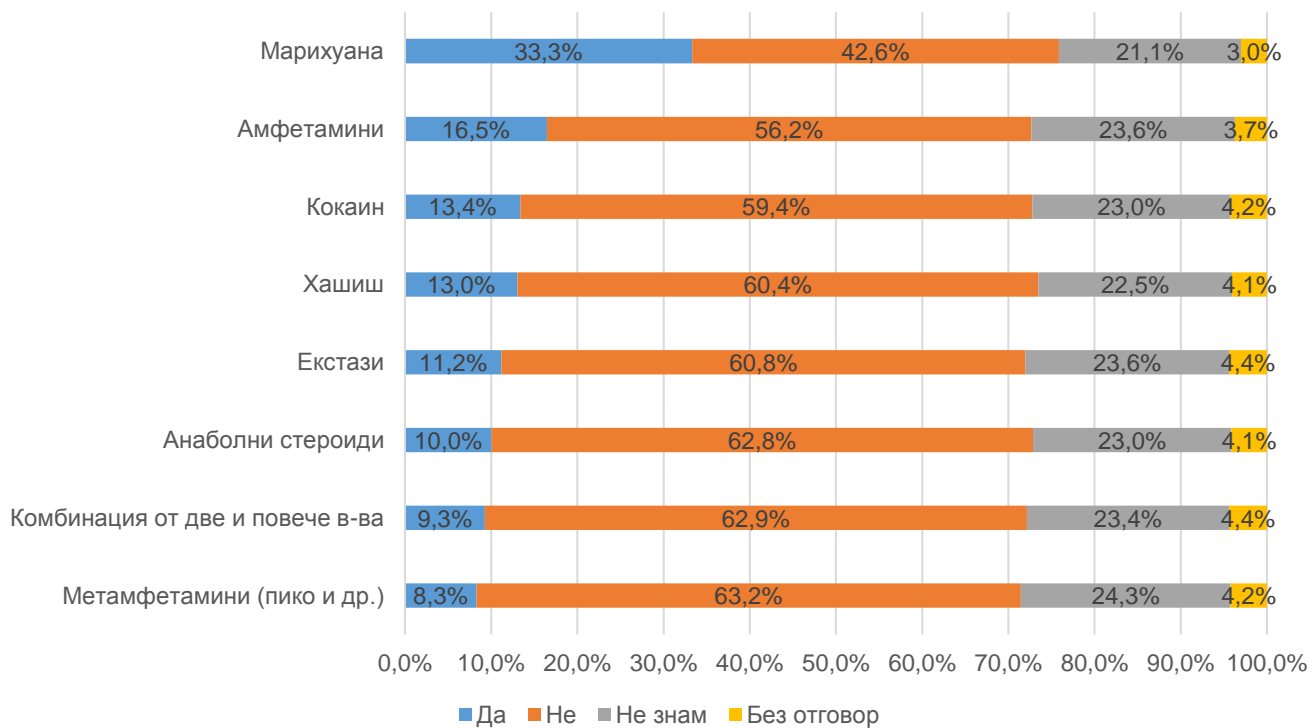

АКО ВАШ ПРИЯТЕЛ ВИ ПРЕДЛОЖИ ДА ОПИТАТЕ НЯКАКЪВ НАРКОТИК ЩЕ СЕ СЪГЛАСИТЕ ЛИ?

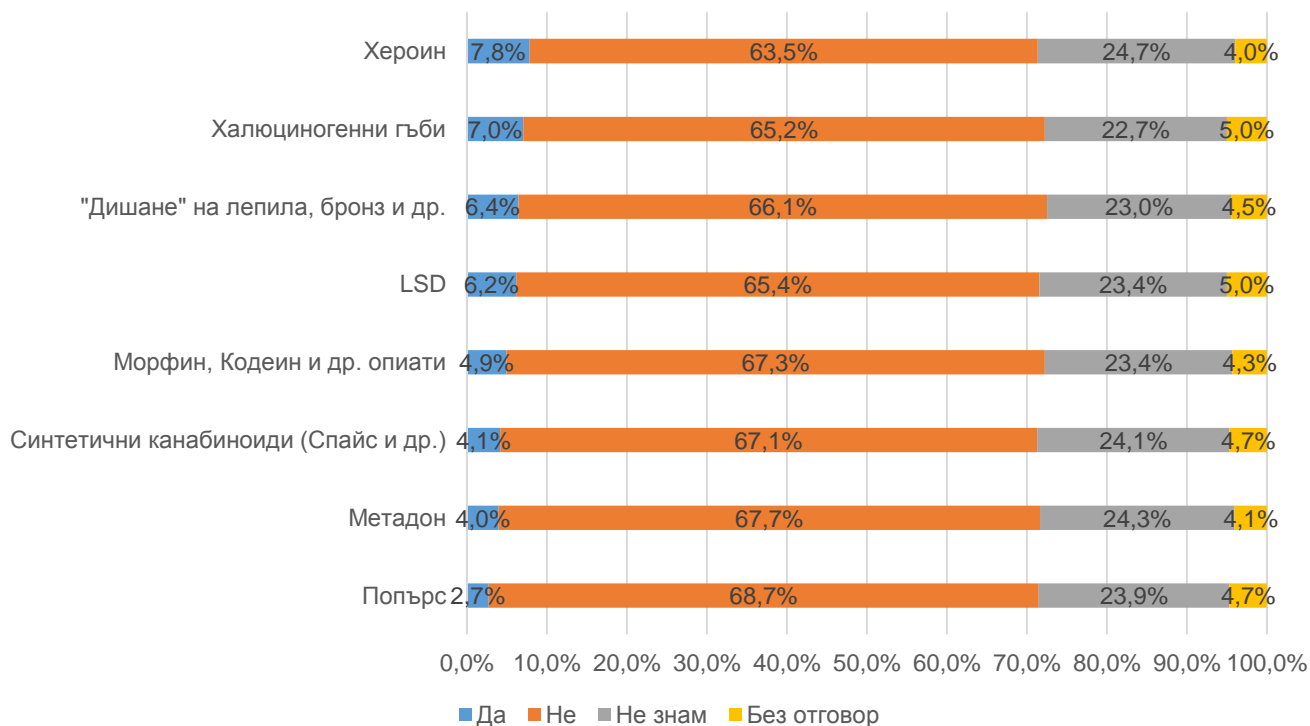

30,4 % е бил през 2011г. делът на потенциалните ученици с бъдеща употреба на наркотик, като от тях 8,9% директно заявяват, че биха опитали. През 2017 година се наблюдава спад с близо 10% сред учениците, които биха употребили наркотични вещества до 20,8%. Сред учениците в различните класове с най-висок процент съгласие за опитване са анкетираните от 11 клас с 10,4%. При този въпрос и най-ясно си личи влиянието на отношението на родителите към склонността на децата към експерименти с наркотични вещества. 31,6 % от децата, които считат, че има толерантни или безразлични родители биха взели предложеният наркотик. Като цяло жените са по-малко склонни (5,9%) към употреба в сравнение с мъжете (7,9%).

ИМА ЛИ ХОРА В ОБКРЪЖЕНИЕТО ВИ, КОИТО УПОТРЕБЯВАТ

ИМА ЛИ ХОРА В ОБКРЪЖЕНИЕТО ВИ, КОИТО УПОТРЕБЯВАТ

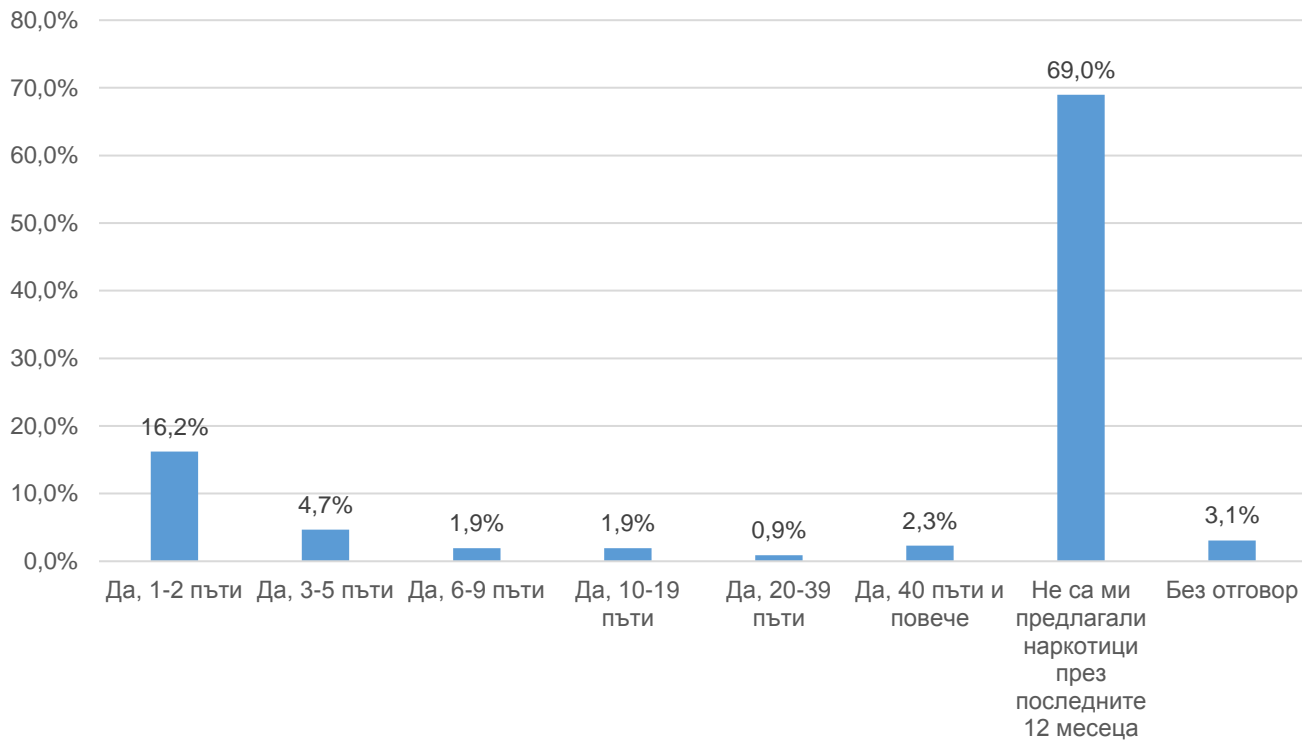

Допълнителна информация за ежедневно обкръжение на учениците дават данните в графиките по-горе свързани с това, какво употребяват хората около тях. Топ 5 на най-употребяваните вещества в обкръжението на младежите е както следва:

- ➔ Марихуана – 33,3% имат в обкръжението си младежи, които употребяват марихуана
- ➔ Амфетамини – 16,5% имат в обкръжението си младежи, които употребяват амфетамини
- ➔ Кокаин – 13,4% имат в обкръжението си младежи, които употребяват кокаин
- ➔ Хашиш – 13% имат в обкръжението си младежи, които употребяват хашиш
- ➔ Екстази – 11,2% имат в обкръжението си младежи, които употребяват екстази

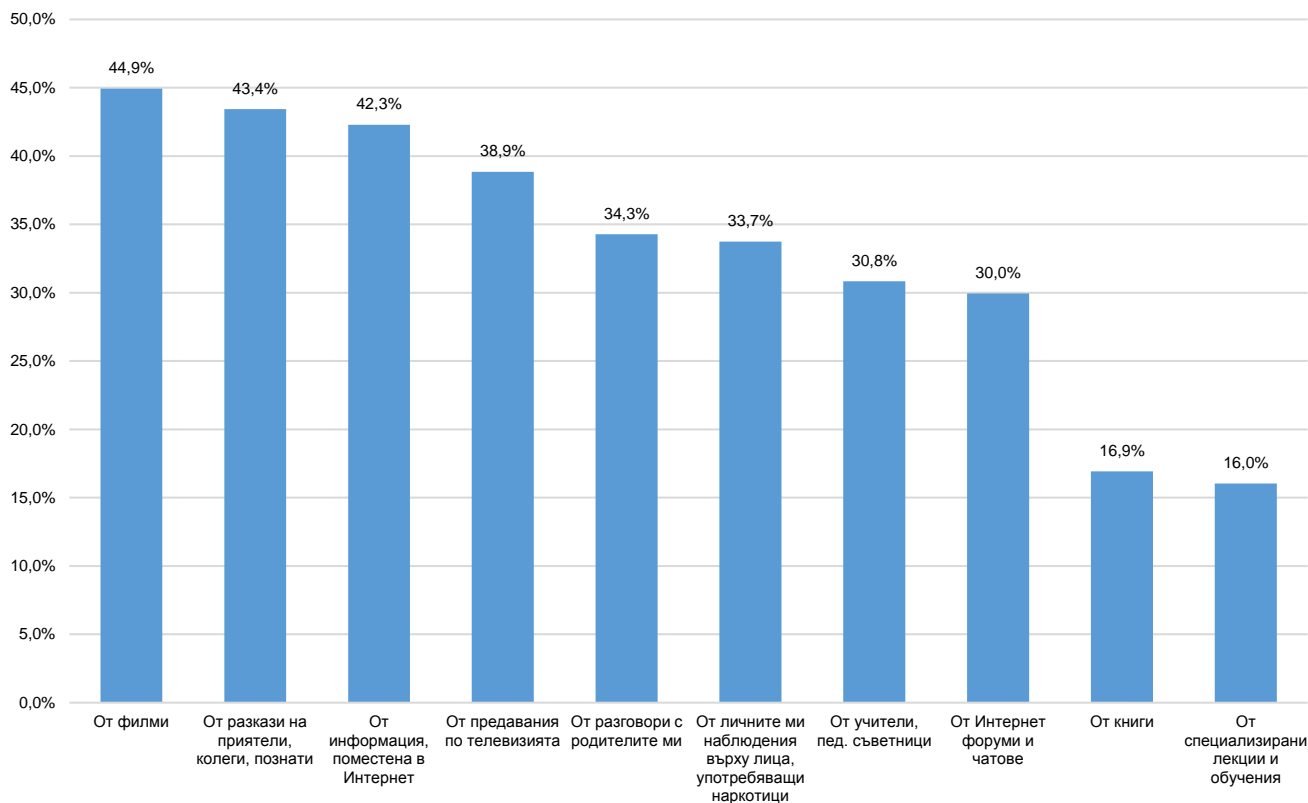
Общо 39% посочват, че в обкръжението им има младежи, които употребяват някое от посочените във въпроса вещества. Това показва, че много висок дял от младежите са в среда, в която има употреба на наркотични вещества, което потенциално увеличава риска от разрастване на употребата.

НА ВАС ЛИЧНО ПРЕДЛАГАЛИ ЛИ СА ВИ НАРКОТИЦИ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 12 МЕСЕЦА?

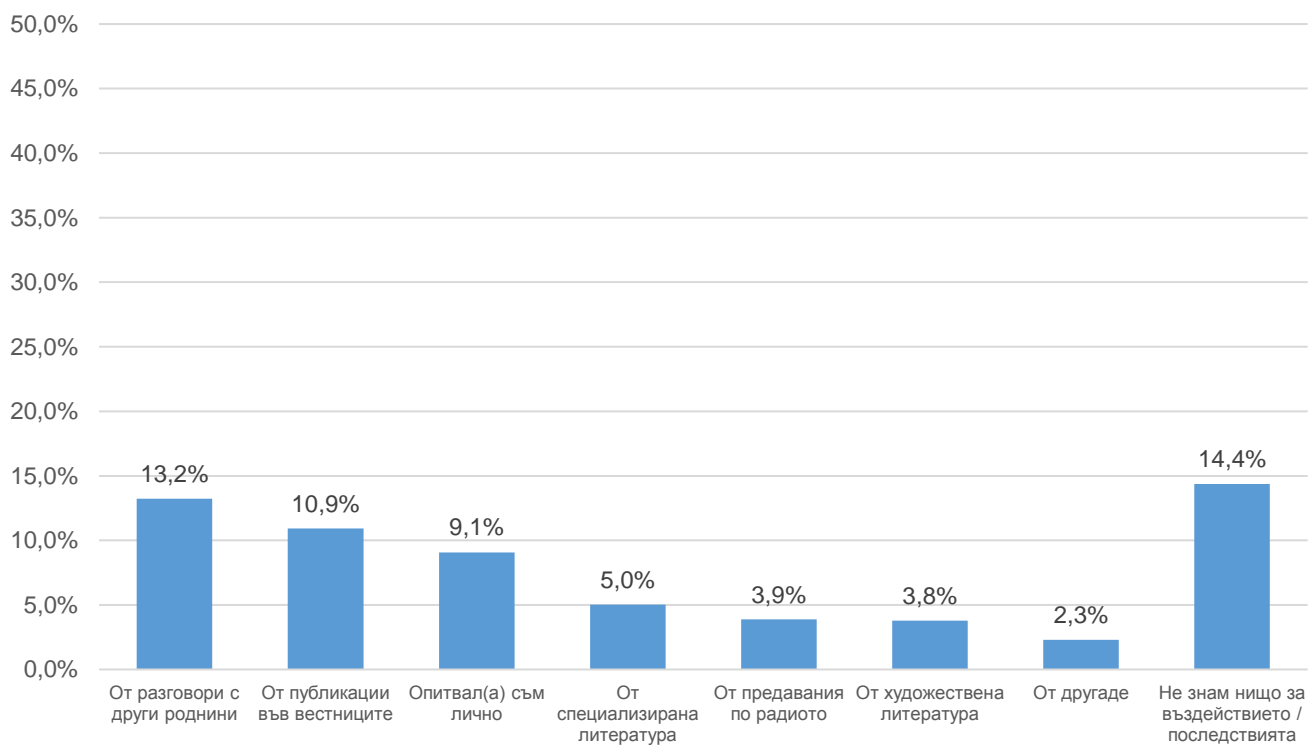

През изминалата една година на 27,9% от учениците в Монтана са били предлагани наркотици. Това се е случвало по-често при момчетата, отколкото при момичетата. С напредване на възрастта нараства контакта с лица, които са предлагали наркотици на младежите – разликата по класове отчетливо показва, че при 9-10 клас делът на учениците, които са имали такова предложение по-нисък от тези в 11-12 клас.

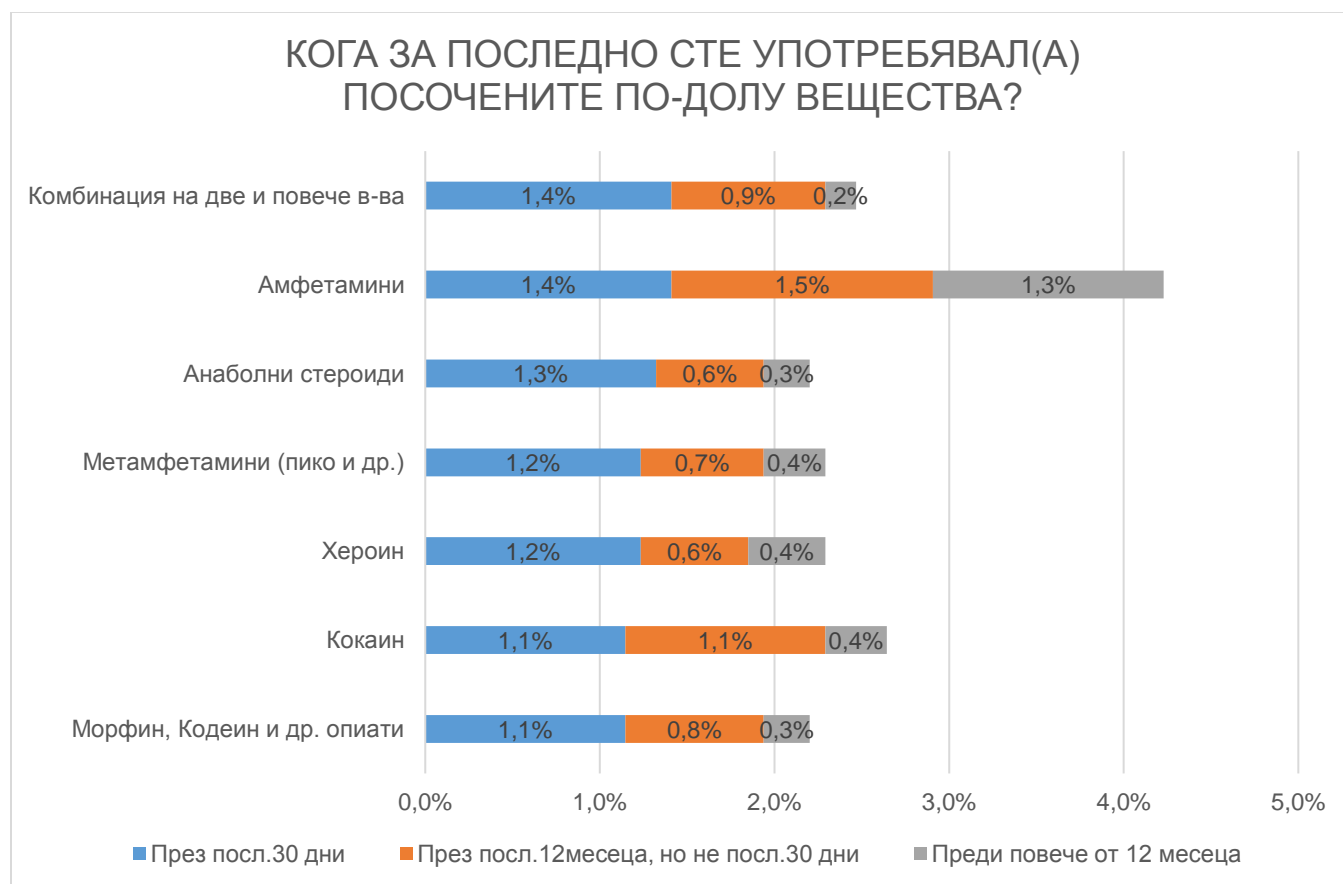
ОТКЪДЕ ПРЕДИМНО ЗНАЕТЕ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО И ПОСЛЕДСТВИЯТА ОТ УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЦИ?

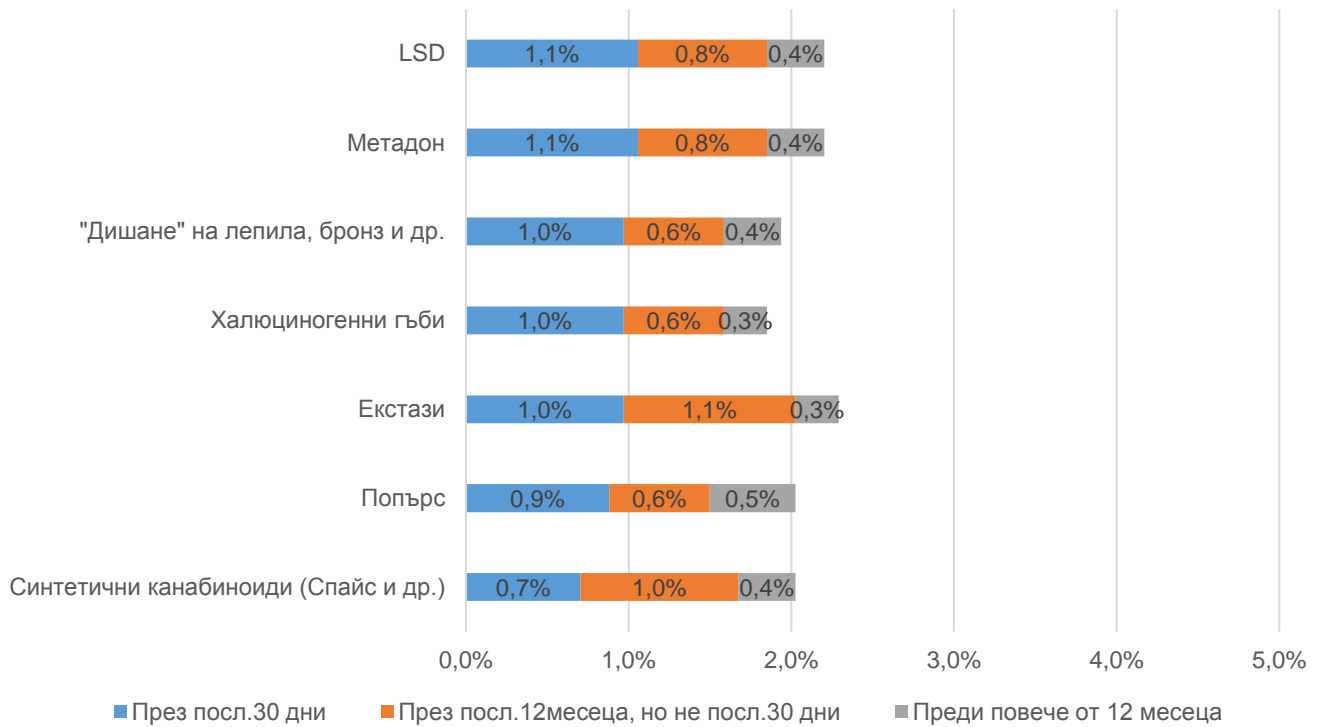
ОТКЪДЕ ПРЕДИМНО ЗНАЕТЕ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО И ПОСЛЕДСТВИЯТА ОТ УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЦИ?

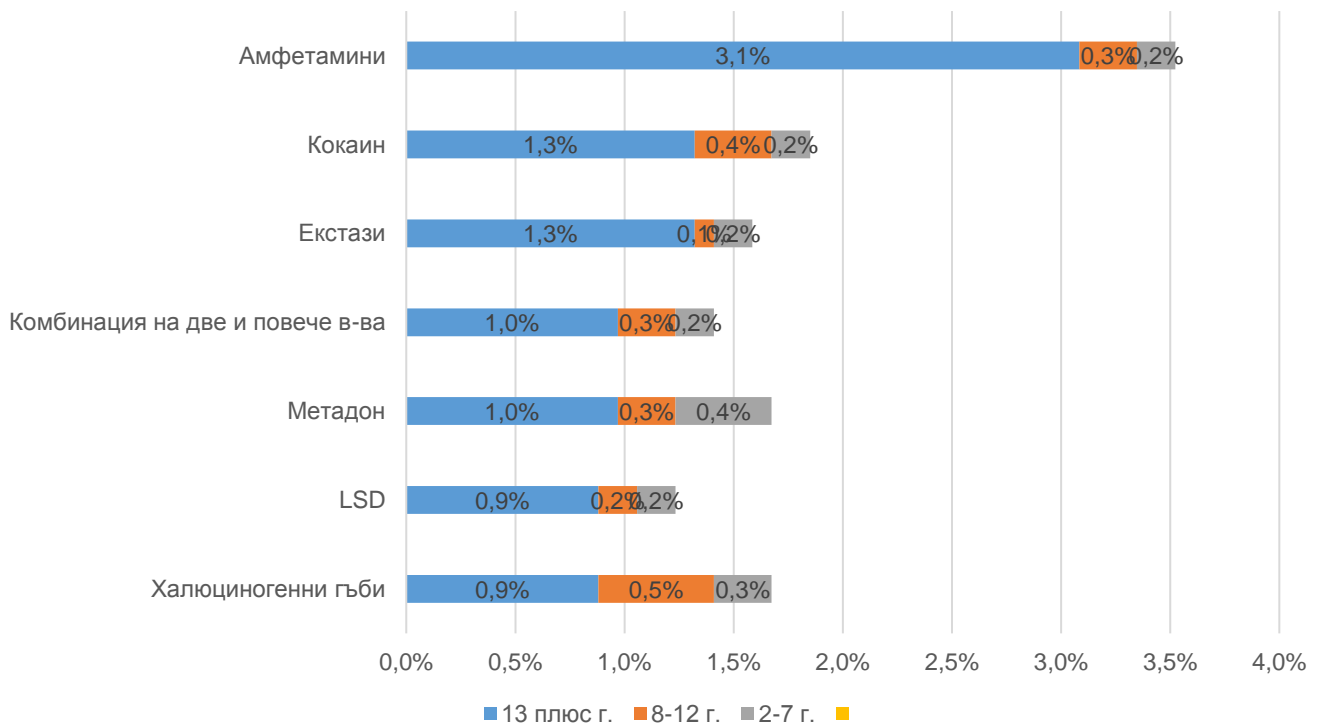
Учениците споделят, че най-често получават информация за въздействието и последствията от употребата на наркотици на първо място от филмите (44,9%), от разкази на приятели (43,3%), от интернет (42,3%). В това отношение резултатите показват, че средата е много силно доминирана от двата най-значими за младежите информационни канала – филми и интернет и заедно с тях и неформалните контакти (разкази на приятели). В същото време превенцията и разговорите в училище по тези теми не са много често явление. Едва 16% посочват, че са получили информацията от лекции и обучения, като този източник е на 10 място по честота на посочване. Личните наблюдения върху лица, които употребяват наркотици се случват на 33,7% от учениците, което означава, че една трета от учениците имат в обкръжението си хора, които използват наркотични вещества (нещо, което видяхме и в предходни въпроси на изследването). А за личен опит в тази сфера споделят 9,1% от анкетираните. По-висок е процентът при жените 10,5% в сравнение с мъжете 7,7%. При разглеждане на данните спрямо разпределението по класове, учениците в по-долните възрастови групи имат по-ниски стойности на деклариран личен опит (7,9% - 9 клас), който се увеличава до 10,3% в 10 клас.

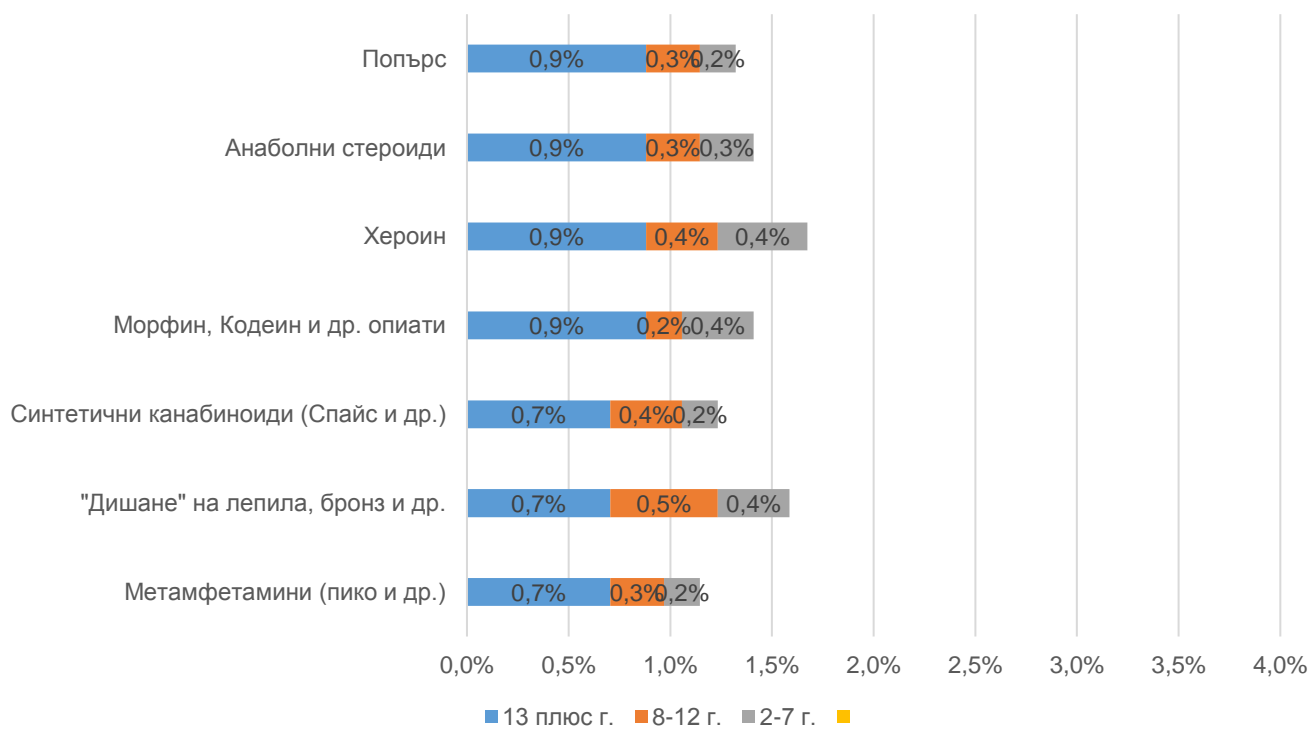
КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

ВЪЗРАСТ ПРИ ПЪРВА УПОТРЕБА НА НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

ВЪЗРАСТ ПРИ ПЪРВА УПОТРЕБА НА НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

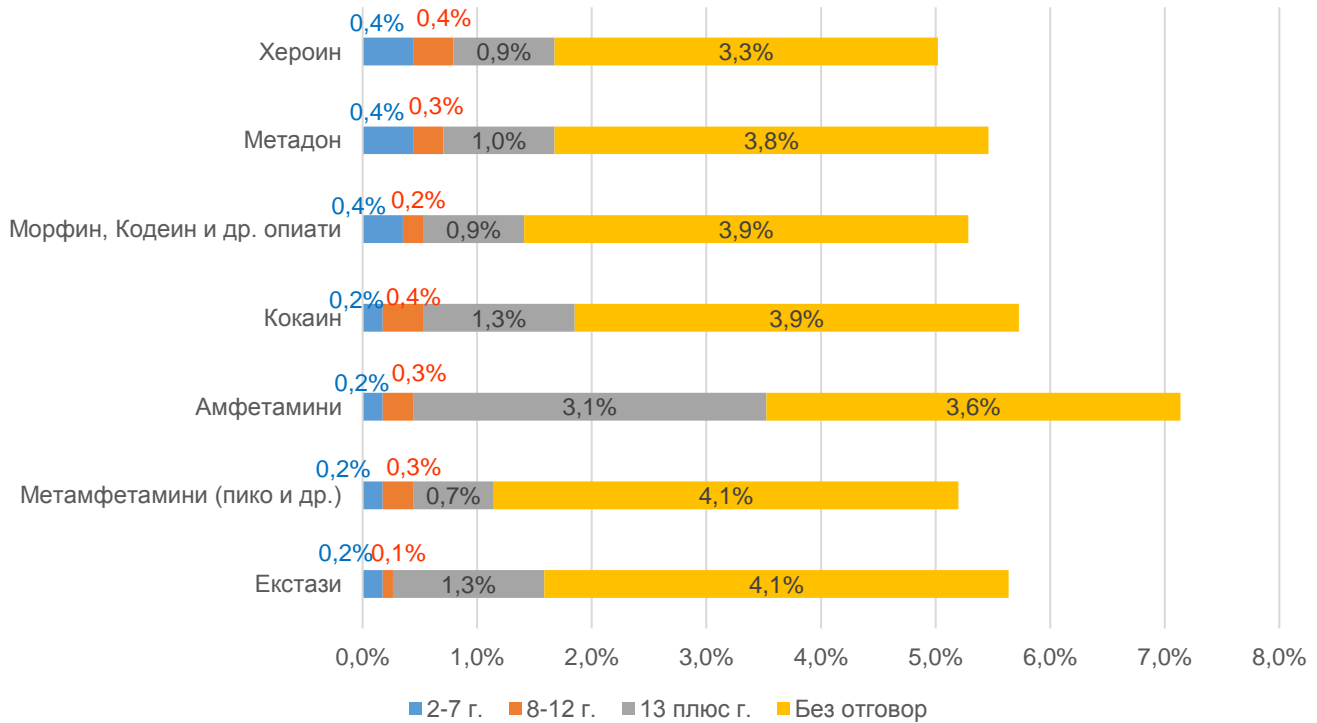
В отговор на въпросът, кога за последно са употребявали конкретни наркотични вещества поне веднъж в живота, най-често посочваните са:

- ➔ Амфетамини – 4,2%
- ➔ Кокаин – 2,6%
- ➔ Комбинация от две и повече вещества – 2,5%
- ➔ LSD – 2,3%
- ➔ Синтетични канабиноиди – 2,1%

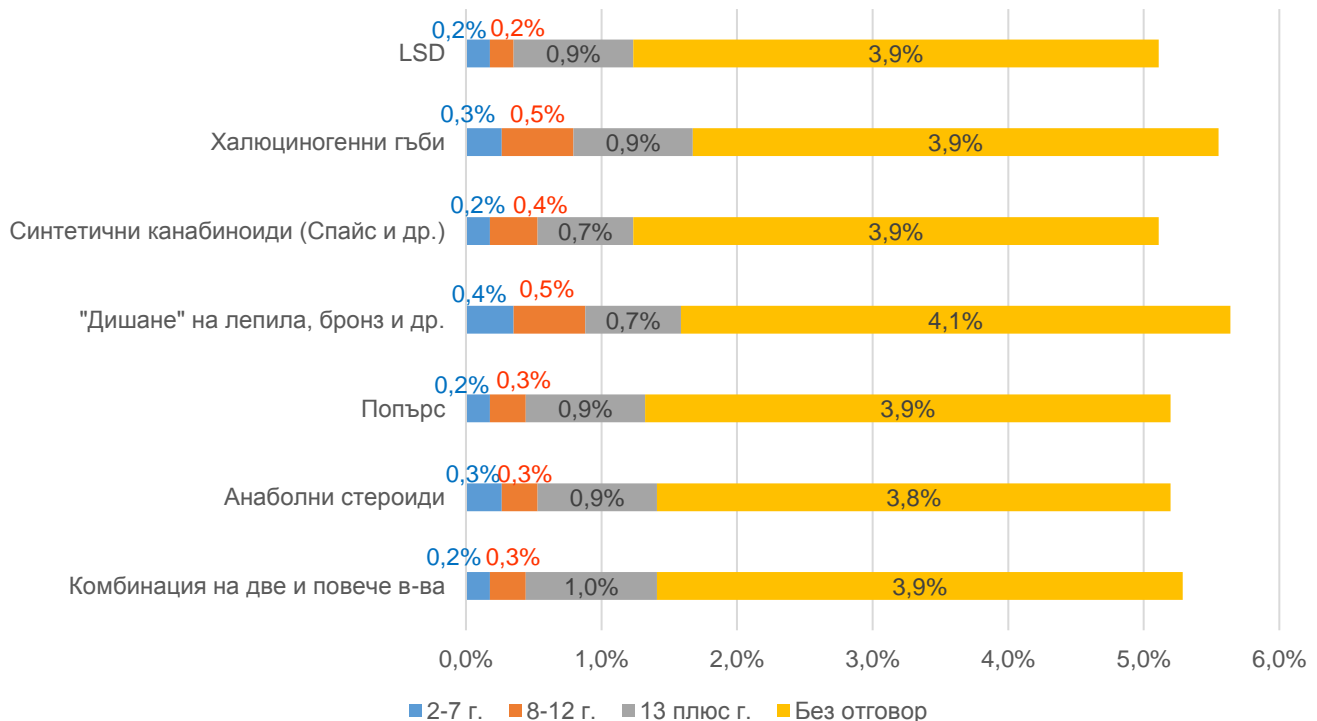
Актуално употребяващите амфетамини (през последни 30 дни) са 1,4%, колкото са и учениците, които комбинират две и повече вещества. Анаболните стероиди са трети по употреба с 1,3%.

ВЪЗРАСТ ПРИ ПЪРВА УПОТРЕБА НА НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

ВЪЗРАСТ ПРИ ПЪРВА УПОТРЕБА НА НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

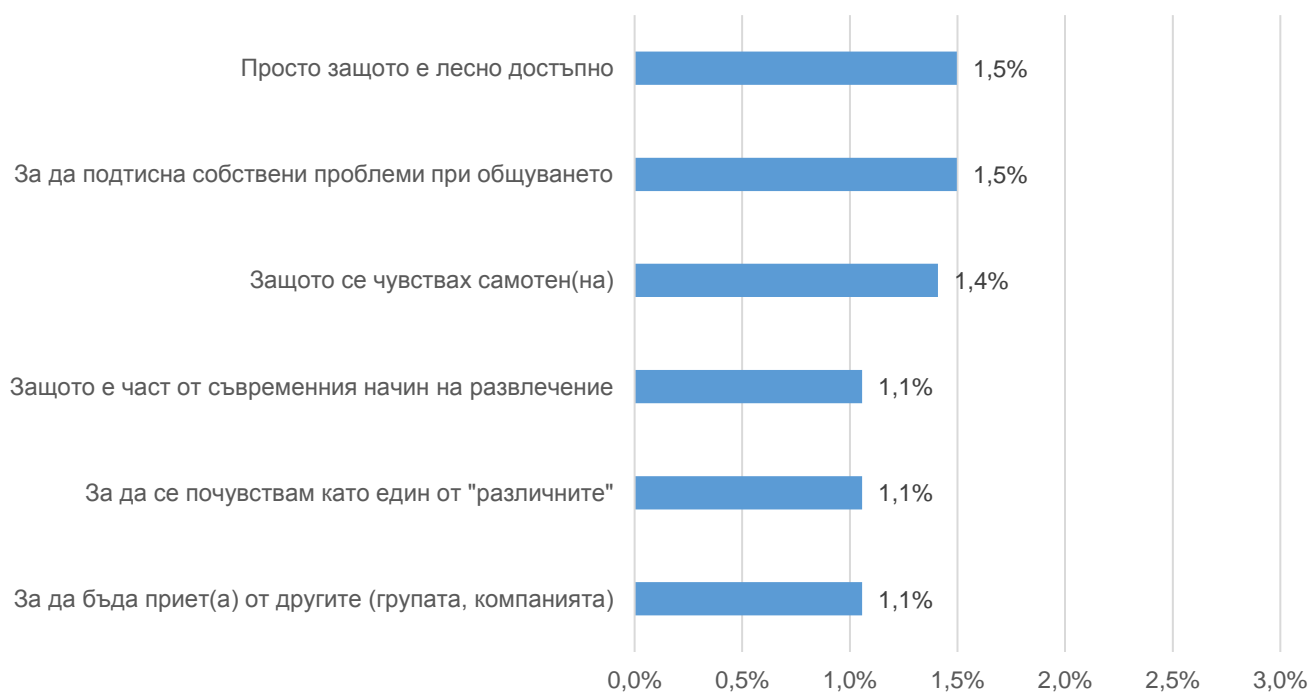

Общият дял на тези от анкетираните ученици, които са посочили конкретна възраст е нисък и това не дава основание за категорични изводи. Тези от учениците, които са опитали за първи път някое от изброените вещества най-често посочват, че това се е случило след навършване на 13 годишна възраст – 3,1% за амфетамини, 1,3% за екстази и кокаин.

КАКВА БЕШЕ ПРИЧИНАТА ЗА ПЪРВАТА ВИ УПОТРЕБА НА НЯКОЕ ОТ ВЕЩЕСТВАТА, ПОСОЧЕНИ В ПРЕДИШНИТЕ ДВА ВЪПРОСА?

КАКВА БЕШЕ ПРИЧИНАТА ЗА ПЪРВАТА ВИ УПОТРЕБА НА НЯКОЕ ОТ ВЕЩЕСТВАТА, ПОСОЧЕНИ В ПРЕДИШНИТЕ ДВА ВЪПРОСА?

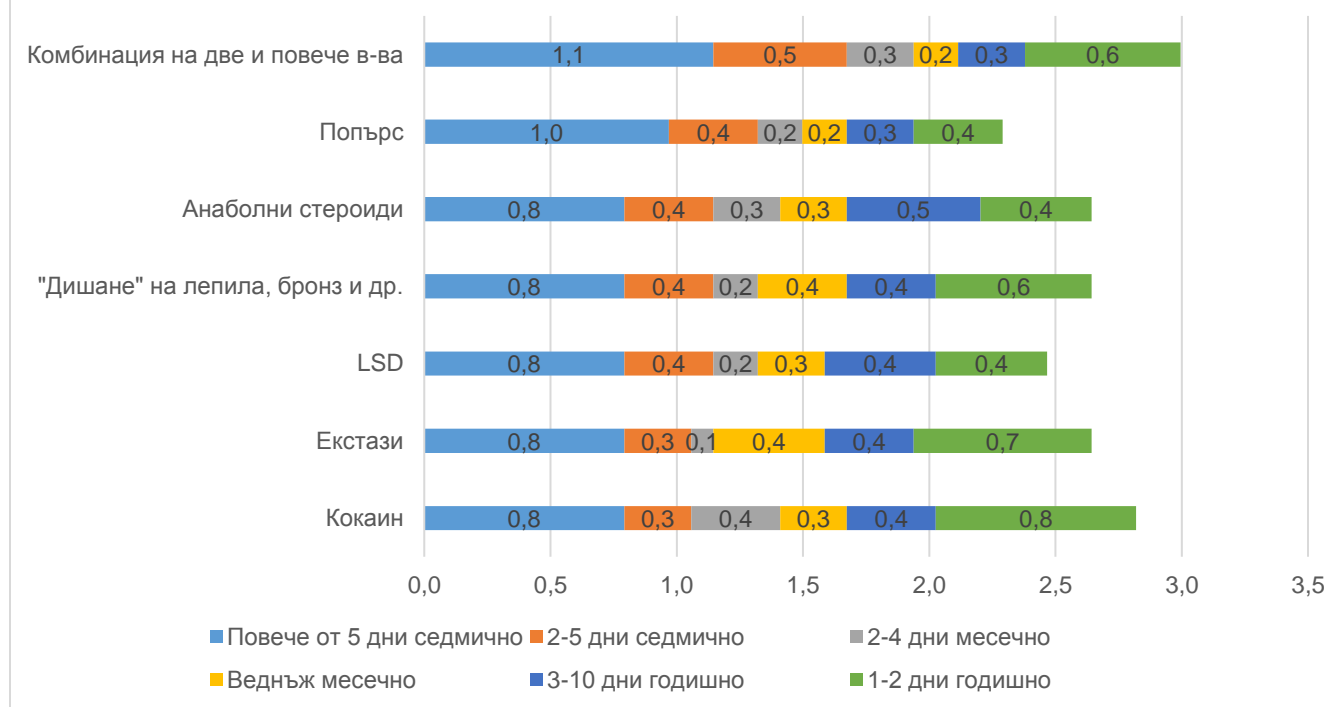

КАКВА БЕШЕ ПРИЧИНАТА ЗА ПЪРВАТА ВИ УПОТРЕБА НА НЯКОЕ ОТ ВЕЩЕСТВАТА, ПОСОЧЕНИ В ПРЕДИШНИТЕ ДВА ВЪПРОСА?

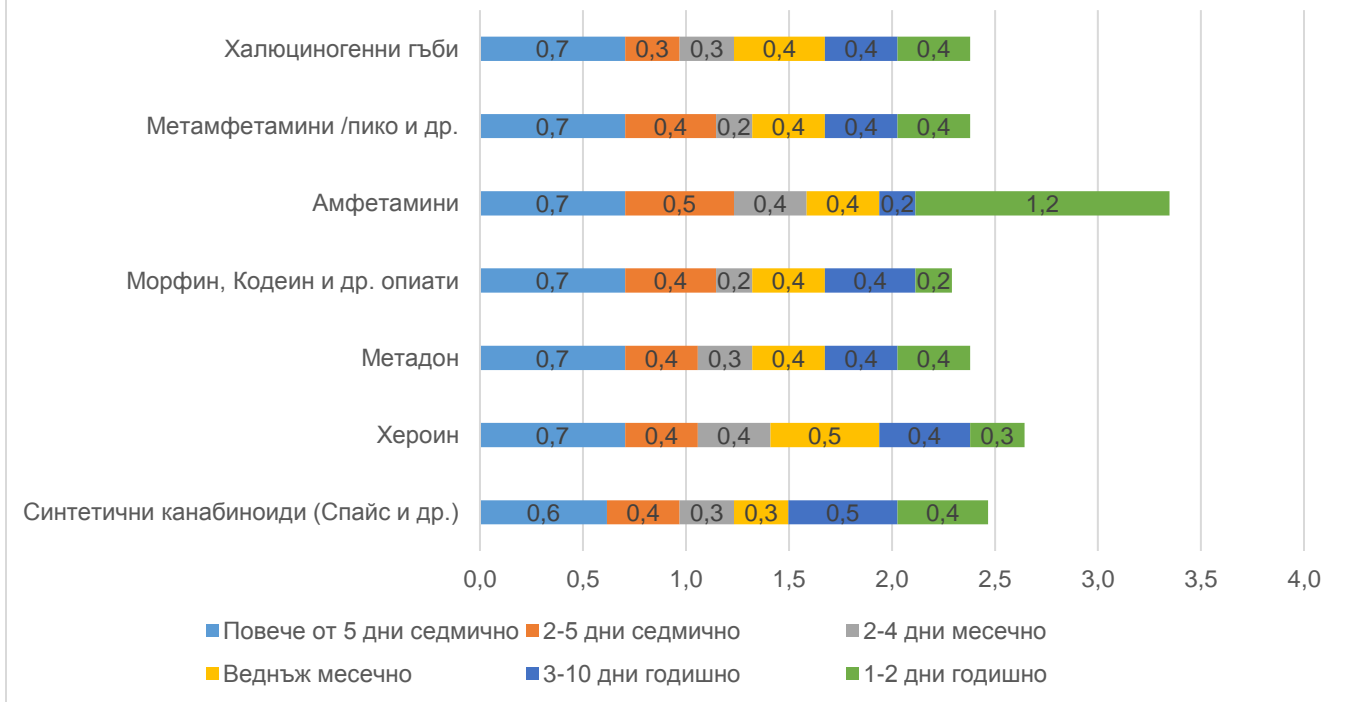

Любопитство (5,6%), удоволствие (4,6%) и скука (3,5%) са трите най-често посочвани причини от учениците в Монтана за използването на наркотици. Причини, които са свързани с лични проблеми като проблеми при общуването, чувство на самота, стрес, бягство от действителността са посочени под 2% подрастващите. Друга група често посочвани причини са свързани с вярването, че употребата на наркотици е белег за модерност, съвременност, принадлежност към определена група – всяко от тях посочено от около 1%. Жените като цяло по-често са водени от любопитство (6,8%) в сравнение с мъжете (4,3%).

В КОЛКО ДНИ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 12 МЕСЕЦА СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

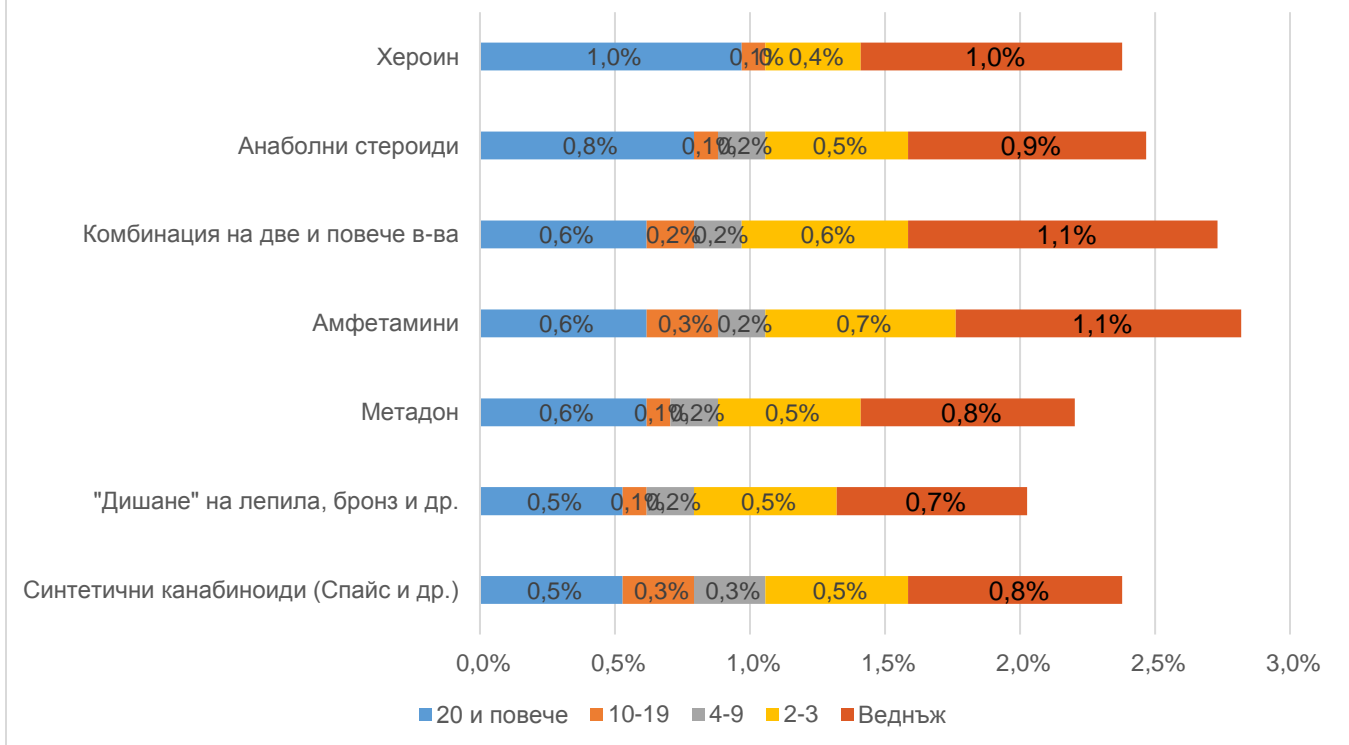

В КОЛКО ДНИ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 12 МЕСЕЦА СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

Като цяло е делът на учениците участващи в изследването, които посочват, че са използвали наркотични вещества през последната една година е в рамките на 5.9%. Няма никакъв отчетлив модел на употреба на наркотичните вещества. Проблемно употребяващите (2-5 дни седмично или повече) при всяко от веществата се движи между 1,6% и 1%. Сред спорадично употребяваните в най-голяма степен се открояват амфетамините (1,2% посочват, че взимат амфетамини 1-2 пъти годишно).

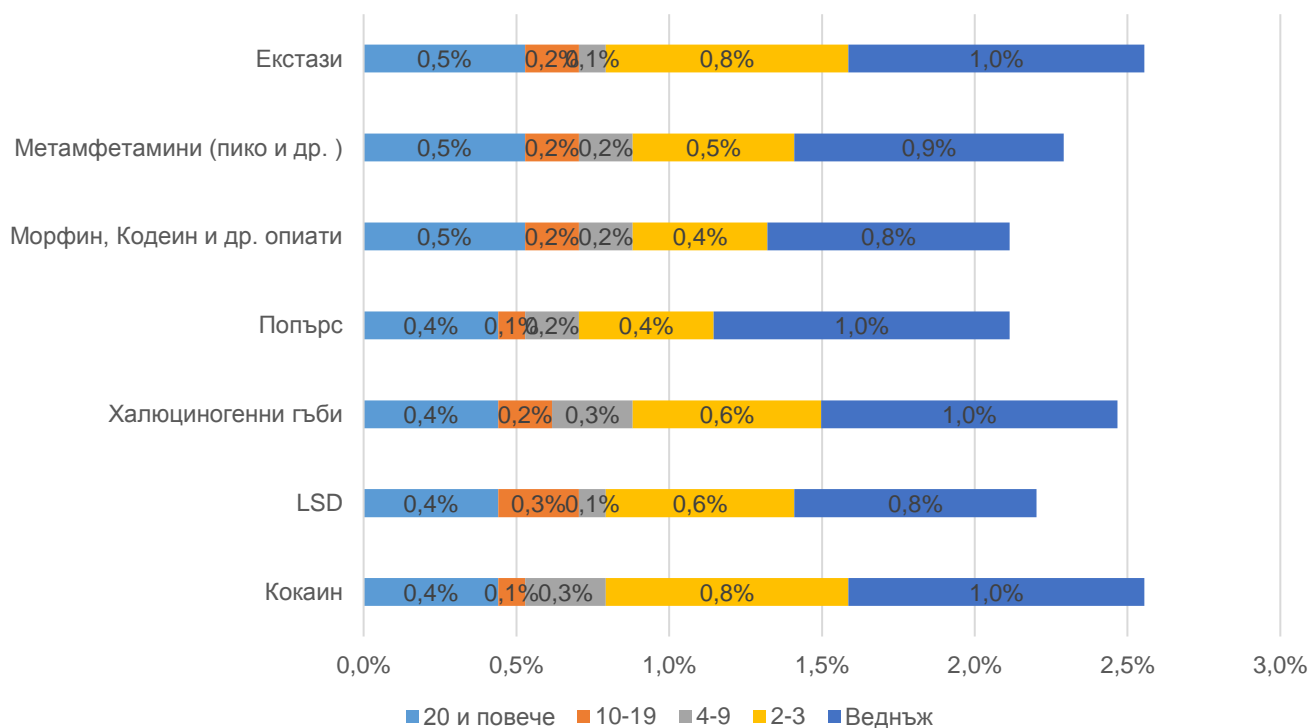
В КОЛКО ОТ ПОСЛЕДНИТЕ 30 ДНИ СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

При отговор на въпрос свързан вече с честота на употреба на наркотици в рамките на месеца, учениците които признават за почти ежедневна употреба посочват, че това се случва с хероин (1%), анаболни стероиди (0,8%), метадон (0,6%). Още около 1,5-2% посочват, че употребяват посочените вещества веднъж или 2-3 пъти месечно.

Ако се проследят съвкупно данните за това, кои вещества се вземат най-често това са – амфетамини (2,9%), хероин (2,5%), екстази (2,6%), халюциногенни гъби (2,4%), метадон (2,2%). Тези данни са по-високи от данните получени от отговорите на предходният въпрос, който също дава опция да се декларира честота на употреба в рамките на месец, седмица и дни от седмицата.

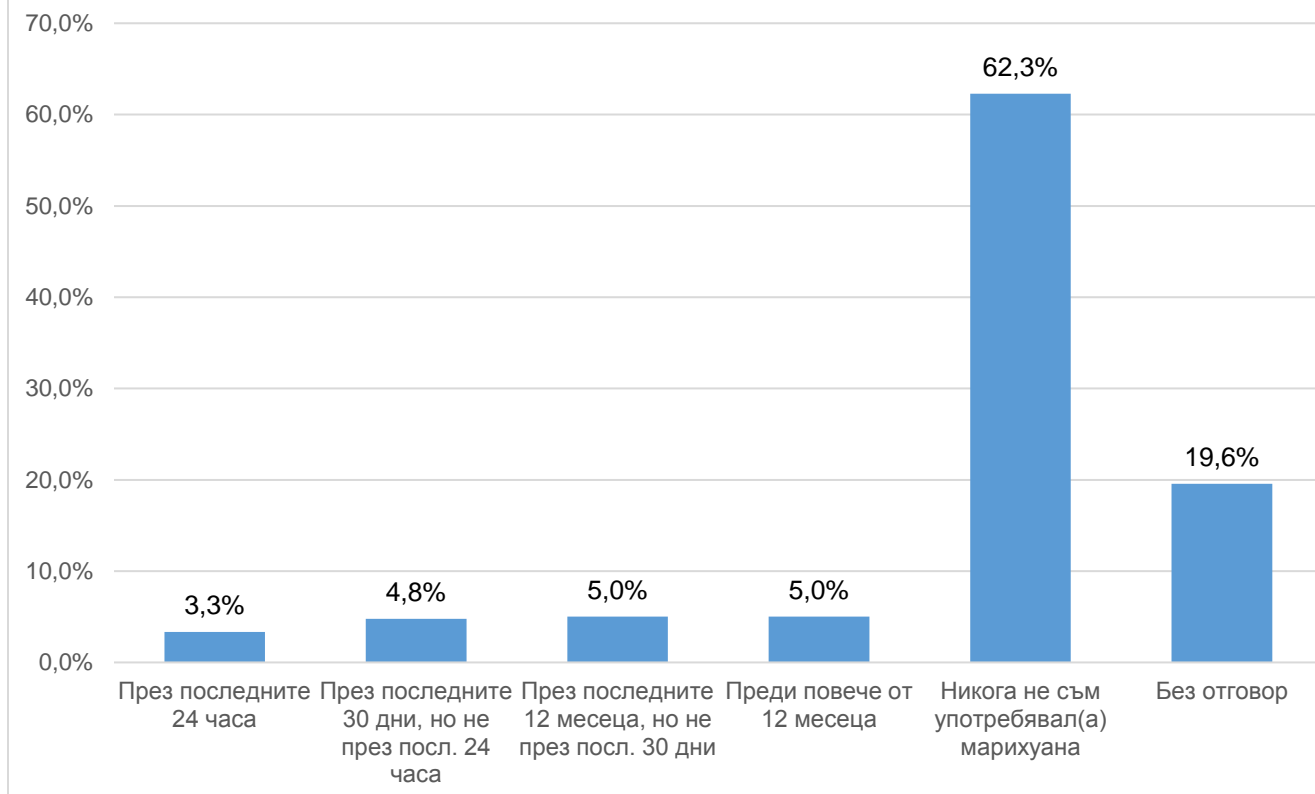
В КОЛКО ОТ ПОСЛЕДНИТЕ 30 ДНИ СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

Общо употребявали през последния месец:

Амфетамини	2,8%
Комбинация на две и повече в-ва	2,7%
Кокаин	2,6%
Екстази	2,6%
Халюциногенни гъби	2,5%
Анаболни стероиди	2,5%
Синтетични канабиноиди (Спайс и др.)	2,4%
Хероин	2,4%
Метамфетамини (пико и др.)	2,3%
LSD	2,2%
Метадон	2,2%
Попърс	2,1%
Морфин, Кодеин и др. опиати	2,1%
"Дишане" на лепила, бронз и др.	2,0%

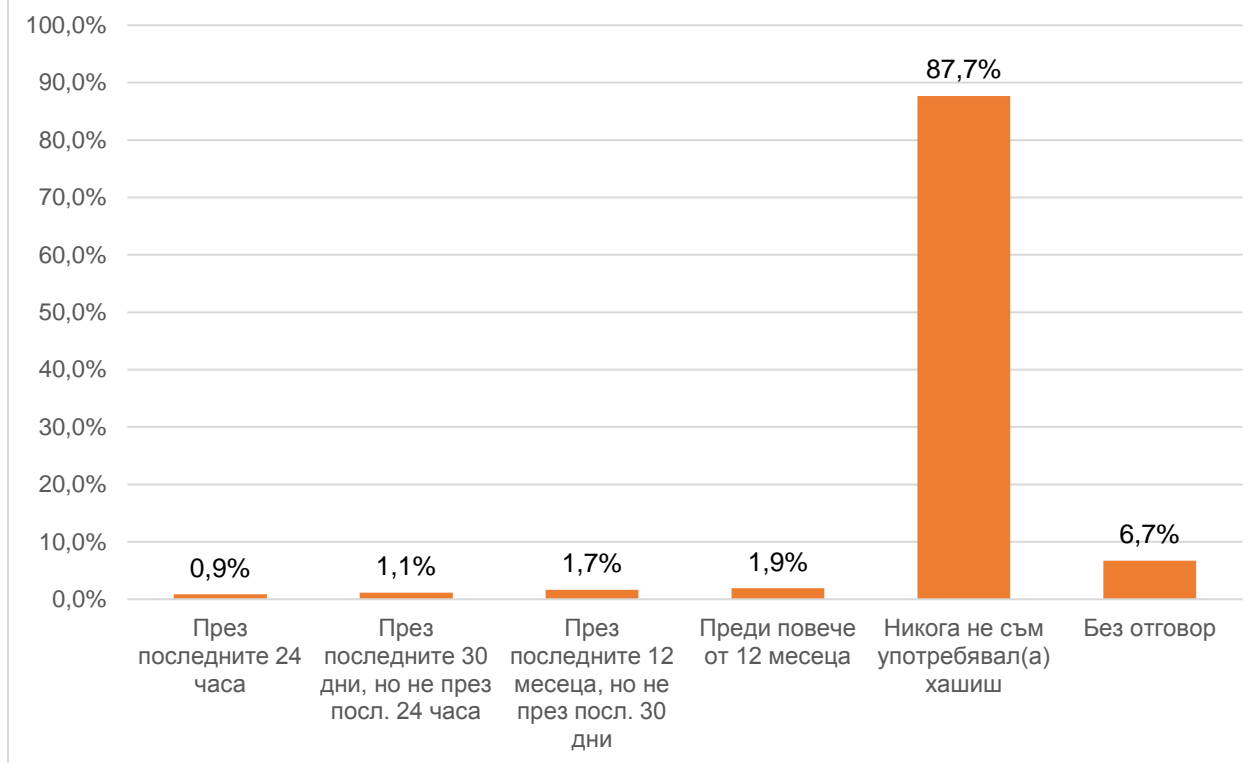
КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) МАРИХУАНА

Около една пета (18,1%) от всички ученици между 9 и 12 клас са употребявали поне веднъж в живота си марихуана. Общо 8,1% от тях са пушили марихуана през последния месец. Мъжете признават за по-честа употреба – 9,3% са пушили през последния месец, докато за по-голяма част от жените употребяването на марихуана се е случило в рамките на година и повече – 12,2%. Пушене на марихуана през последните 24 часа посочват еднакъв процент от учениците между 9 и 12 клас – между 3% и 3,9%.

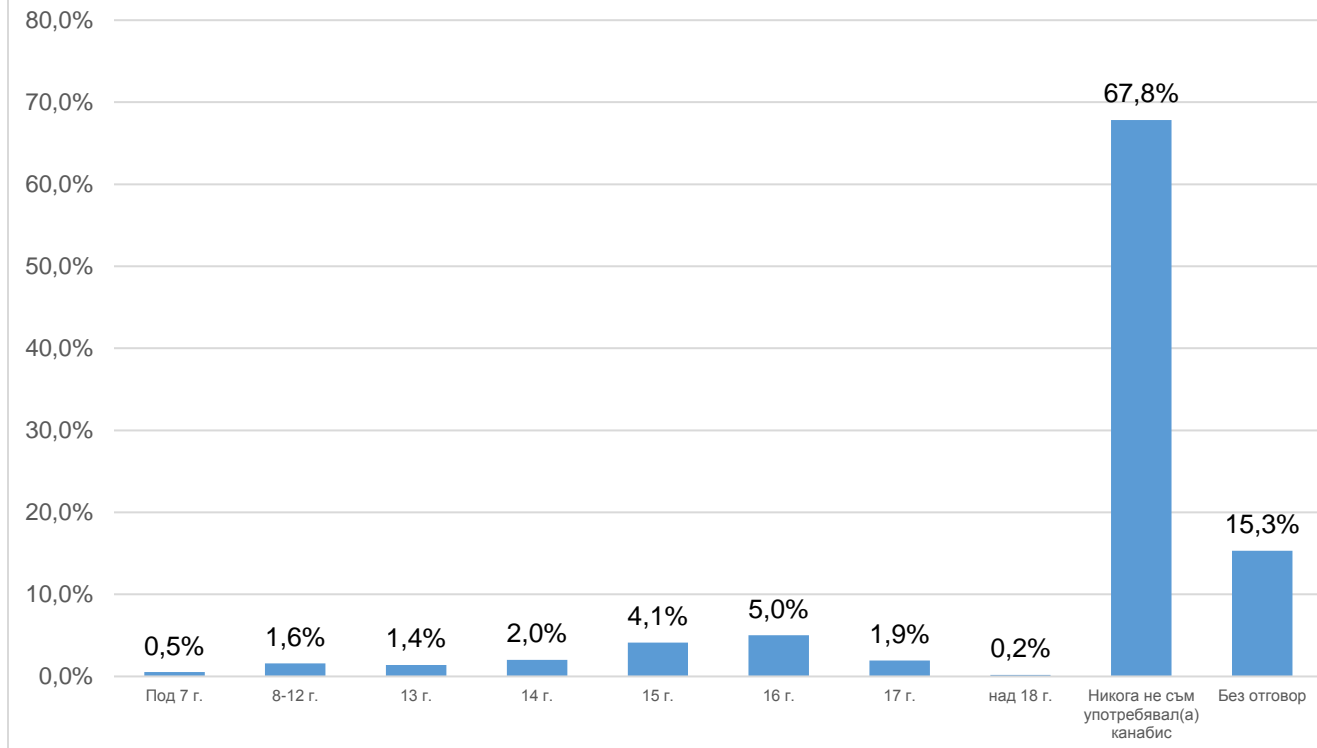

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ХАШИШ

Хашишът получава по-ниски нива на декларирана употреба в отговорите на учениците от Монтана. 5,6% от тях потвърждават, че до момента им се е случвало да го употребяват. Няма отчетена съществена разлика по пол и по клас сред отговорилите положително на този въпрос.

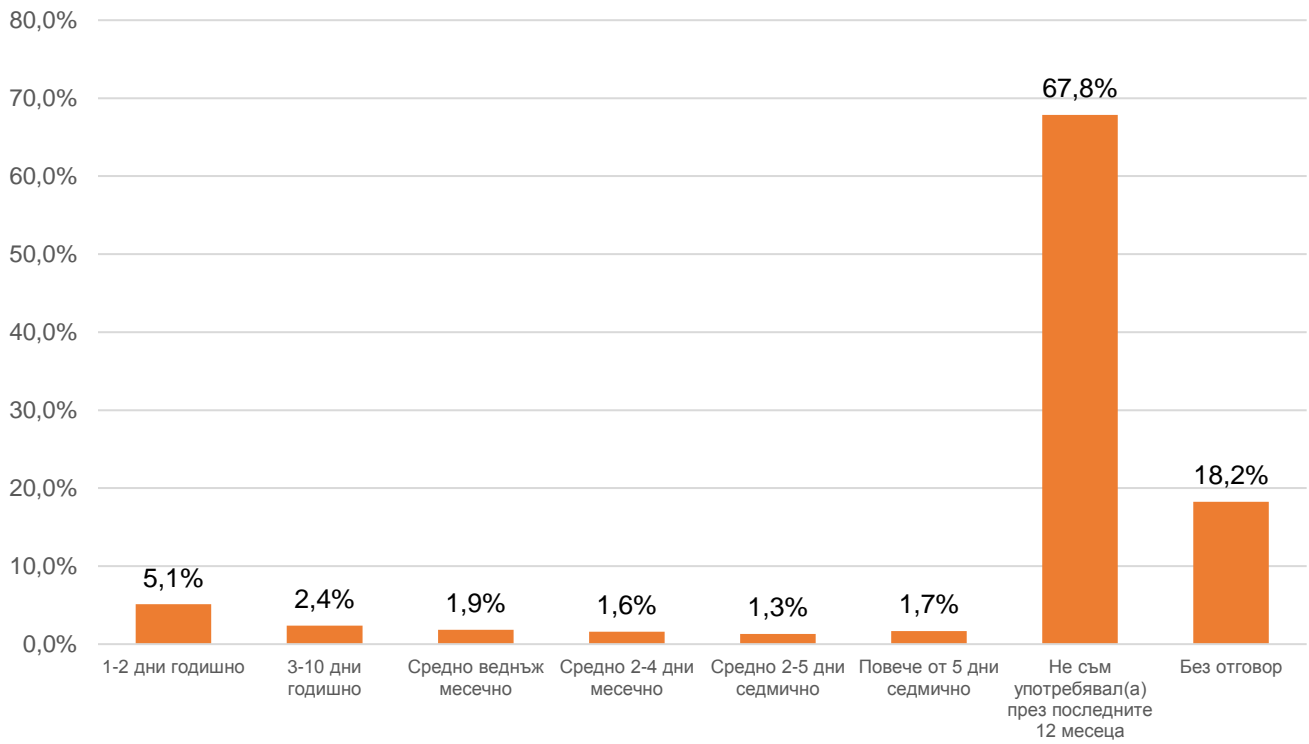
НА КОЛКО ГОДИНИ БЯХТЕ, КОГАТО УПОТРЕБИХТЕ КАНАБИС ЗА ПЪРВИ ПЪТ?

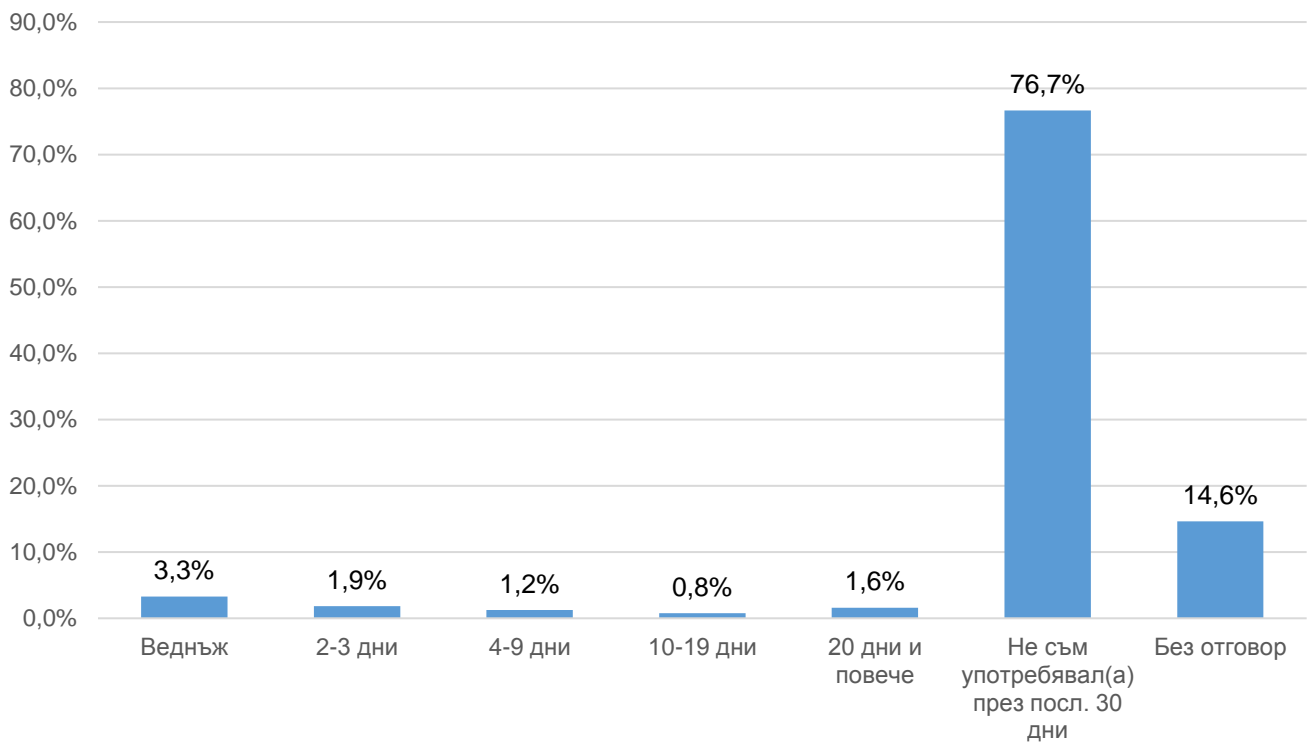
11,1 % от учениците посочват като начална възраст на първа употреба на канабис между 14 и 16 години.

Делът на учениците от Монтана, които са употребявали поне веднъж в живота си канабис е близък до този на опитвалите марихуана, а именно 16,7%. От тях групата на употребяващите рядко през годината е 7,3%, на тези, които използват ежемесечно е 3,5%, а на активно използващите всяка седмица е 3%.

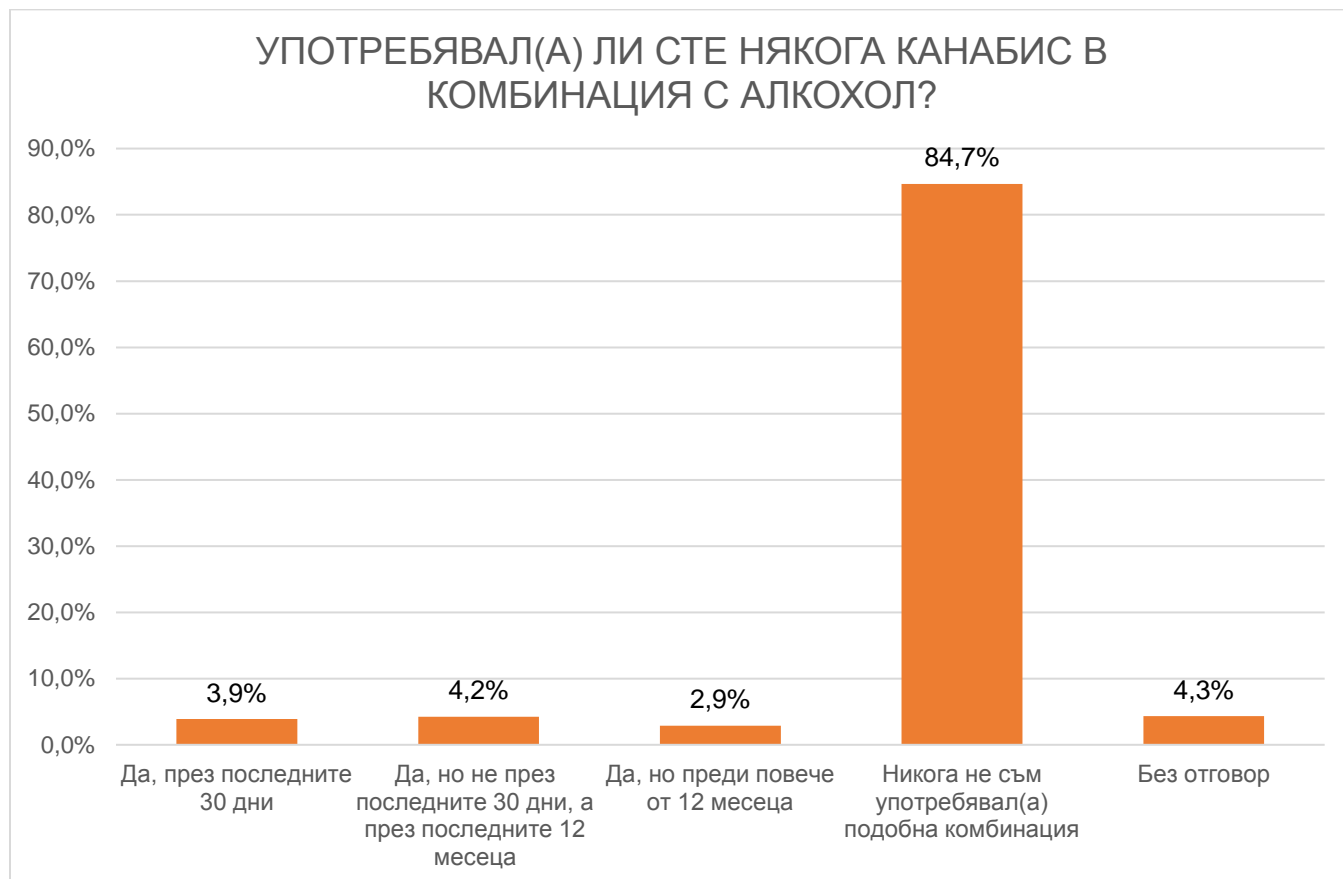
В КОЛКО ДНИ СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) КАНАБИС ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 12 МЕСЕЦА

В КОЛКО ДНИ СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) КАНАБИС ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 30 ДНИ

Общо 8,8% от учениците между 9 и 12 клас в Монтана са употребявали канабис през последните 30 дни. От тези, които са употребили, дялът на взелите веднъж е най-голям (3,3%), а за употреба от над 20 дни си признават 1,6%.

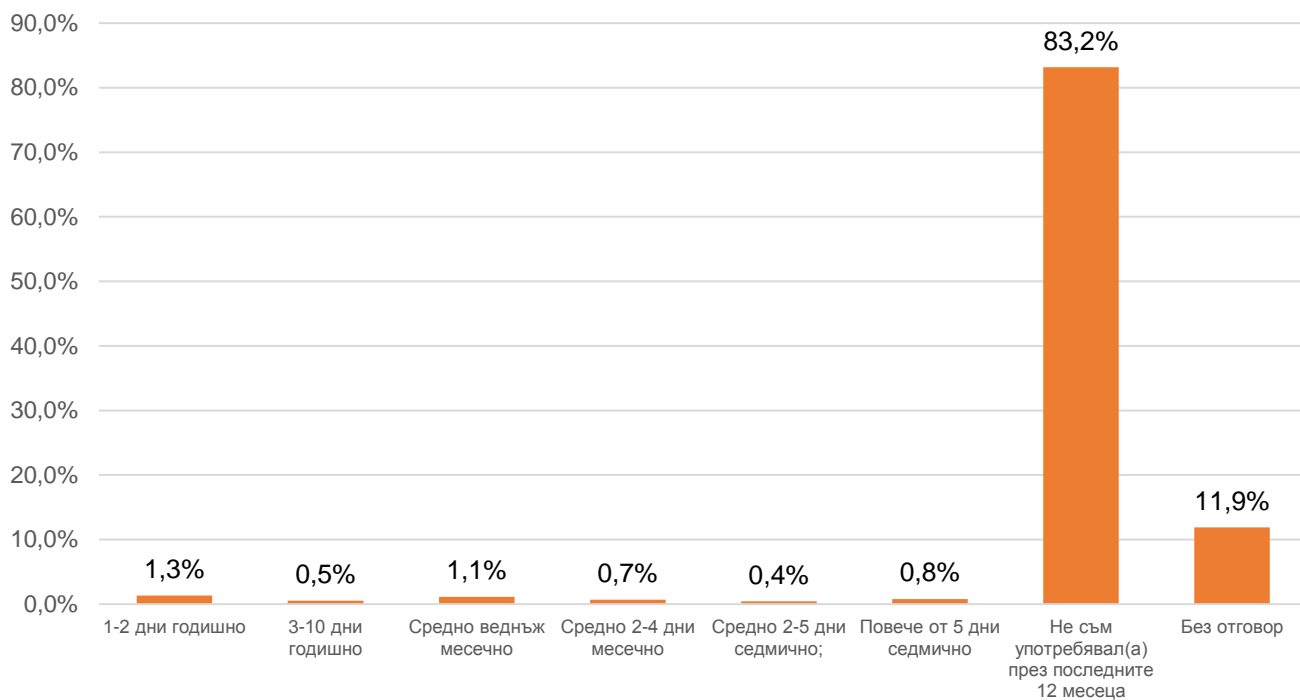
Съчетаването на канабисът с алкохол е опитвана комбинация от 11% учениците. Тези от тях, които са го пробвали през последния месец са 3,9%, а учениците, за които това се е случвало в рамките на година са 4,2%. Деветокласниците са с по-висок дял на скорошна употреба (през последните 30 дни) спрямо съучениците си от другите класове, в които е проведено изследването – 5,6%.

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) НОВИ (Т.НАР. ОТ МЕДИИТЕ "ДИЗАЙНЕРСКИ") НАРКОТИЦИ ИЛИ ПРОДУКТИ, РАЗЛИЧНИ ОТ ВЕЧЕ ПОЗНАТИТЕ И РАЗПРОСТРАНЯВАНИ КАТО СПАЙС, БОНЗАЙ, СОЛИ ЗА ВАНА, БИЛКОВ ТАМЯН И ПР.?

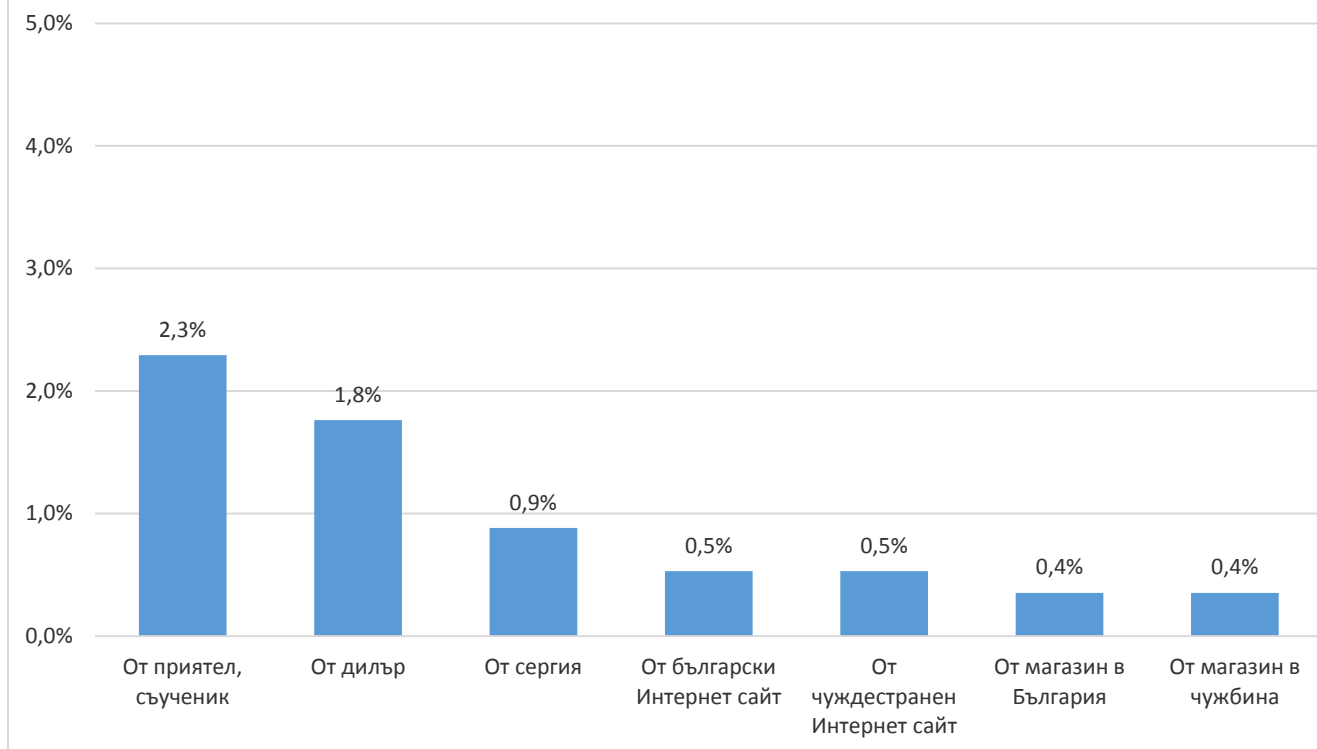
Дизайнерските наркотици като цяло са непознати сред младежите в гимназиален курс на обучение в Монтана. Общо 3,4% някога са опитвали дизайнерски наркотици. 80,3% от тях избират отрицателен отговор по отношение на познаването им, а общия дял на тези, които заявяват че не ги употребяват е 90,7%.

АКО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 12
МЕСЕЦА НЯКОЕ ОТ ВЕЩЕСТВАТА, ОПИСАНИ В
ПРЕДИШНИЯ ВЪПРОС, В КОЛКО ДНИ Е СТАВАЛО ТОВА?

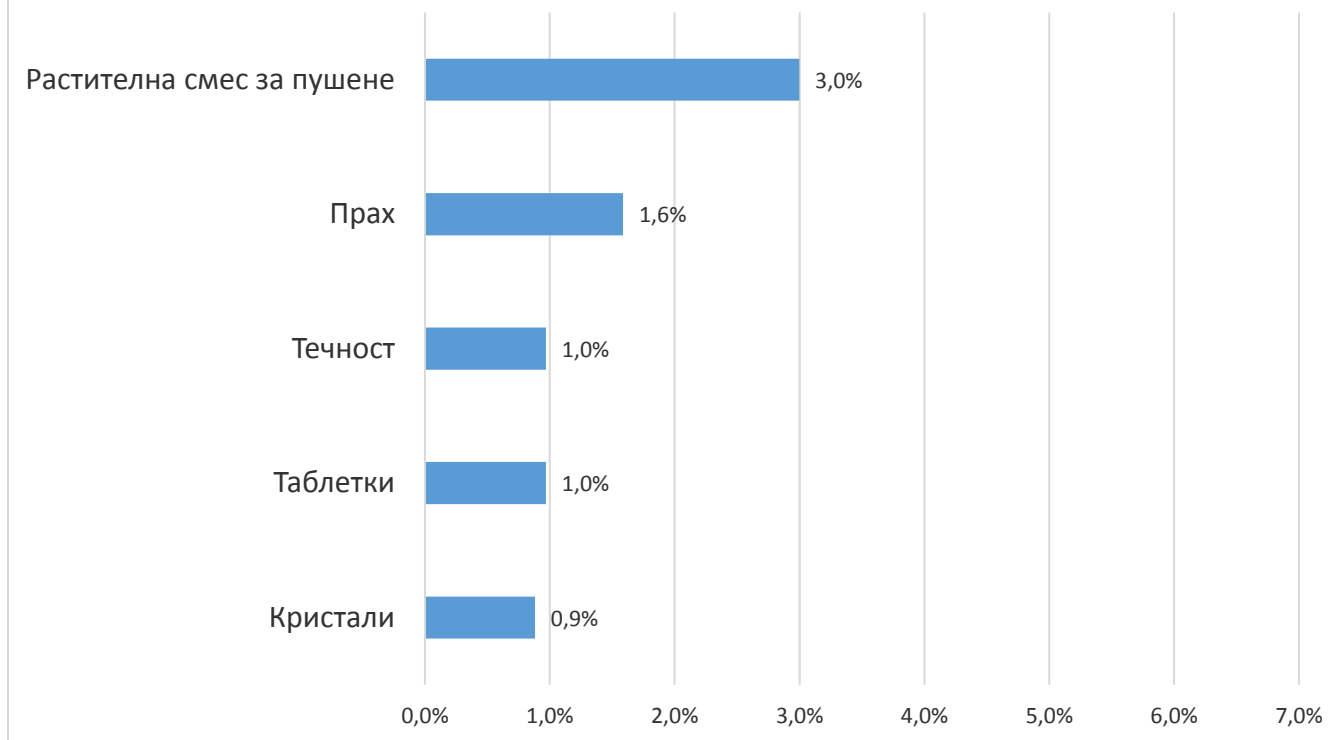
При директен въпрос свързан с честотата на тяхната употреба, процентът на учениците, които потвърждават че са вземали такива вещества се увеличава на 4,8%. До два дни в годината това са правили 1,3% от гимназистите в Монтана, а за 0,8% от тях това е почти ежедневно.

ОТ КЪДЕ СЕ СНАБДИХТЕ/СНАБДЯВАТЕ С ТЯХ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 12 МЕСЕЦА?

Приятелите, съучениците (2,3%) и дилърите (1,8%) са обичайните лица, от които учениците се снабдяват с т.нар. дизайнерски наркотици. Най-често учениците от 12 клас ползват приятелския си кръг за получаване на наркотици – 9,8%, докато помощта на дилъри търсят по-често учениците от 11 клас – 9,2% спрямо другите класове.

ПОД КАКВА ФОРМА БЯХА ТЕЗИ ВЕЩЕСТВА, КОИТО СТЕ
УПОТРЕБЯВАЛ(А) ПРЕЗ ИЗМИНАЛАТА ЕДНА ГОДИНА?

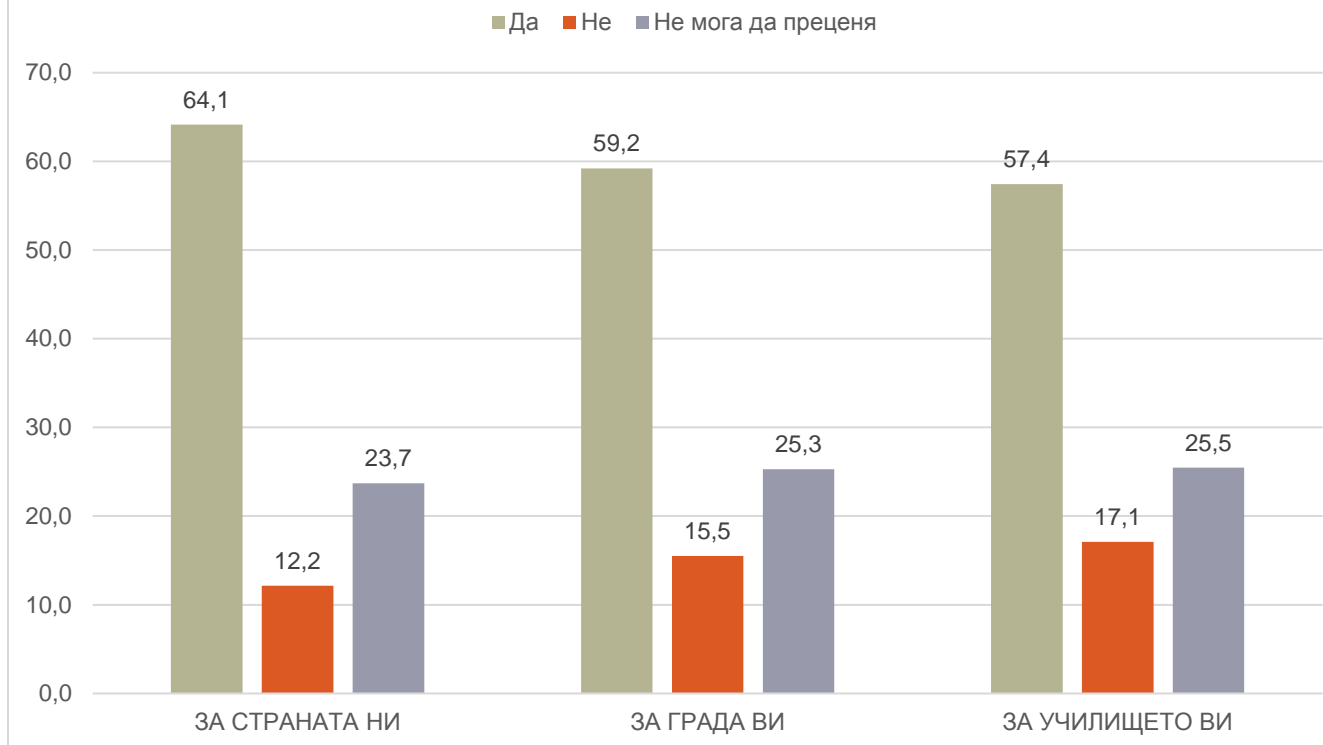

Дизайнерските наркотици обичайно се приемат като растителните смеси за пушене (3%) или прах (1,6%). Течност, таблетки и кристали посочват съответно 1% и 0,9% от учениците.

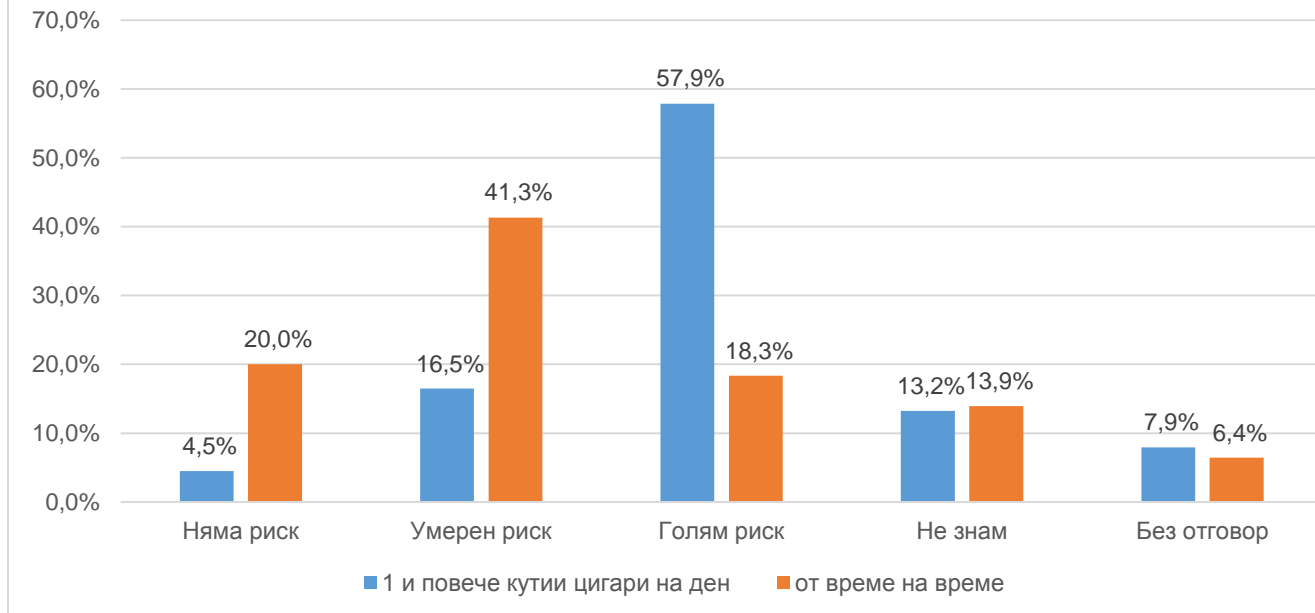
СПОРЕД ВАС УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЦИ ПРОБЛЕМ ЛИ Е ЗА:

За две трети от учениците наркотиците са проблем за цялата страна. Фактът, че анкетираните отчитат неговата сериозно се потвърждава и отговорите на въпросите вече свързани с наличието на този проблем и в рамките на град Монтана, където като проблем го виждат 59,2%.

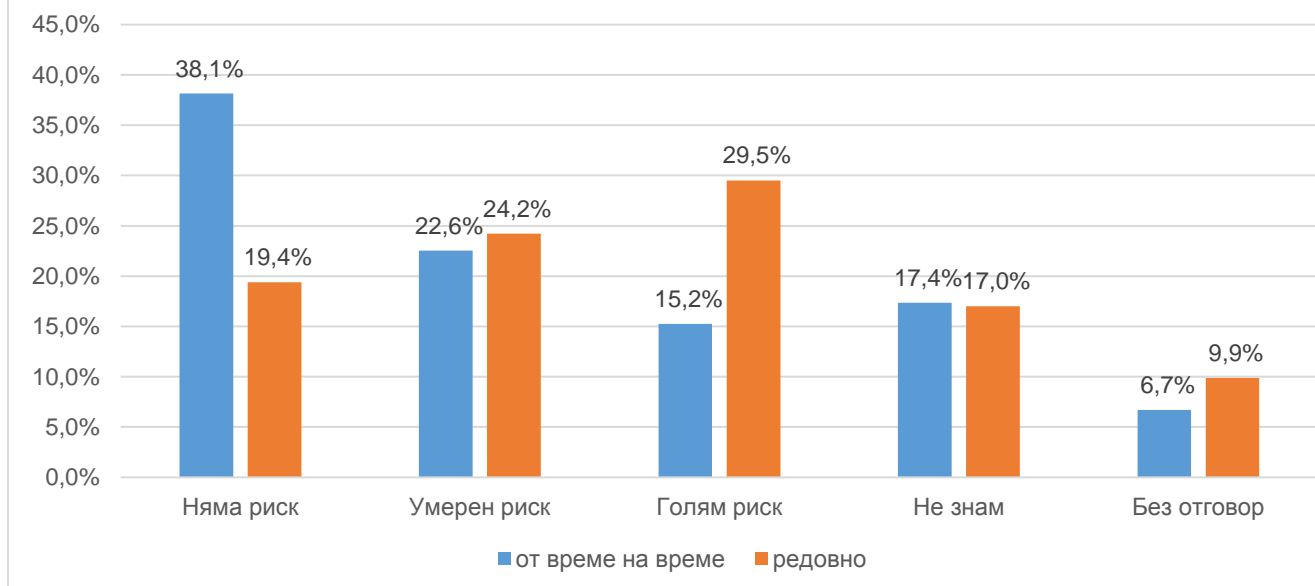
Колкото повече се слиза на ниво близка общност започва леко да намалява делът на анкетираните, които го виждат като негативен фактор и вече на ниво училище малко повече от половината ученици (57,4%) смятат, че в тяхното училище това е проблем. При отговорите и на трите въпроса стойностите показват, че жените по-често от мъжете смятат, че този проблем съществува.

СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО ПУШАТ ЦИГАРИ

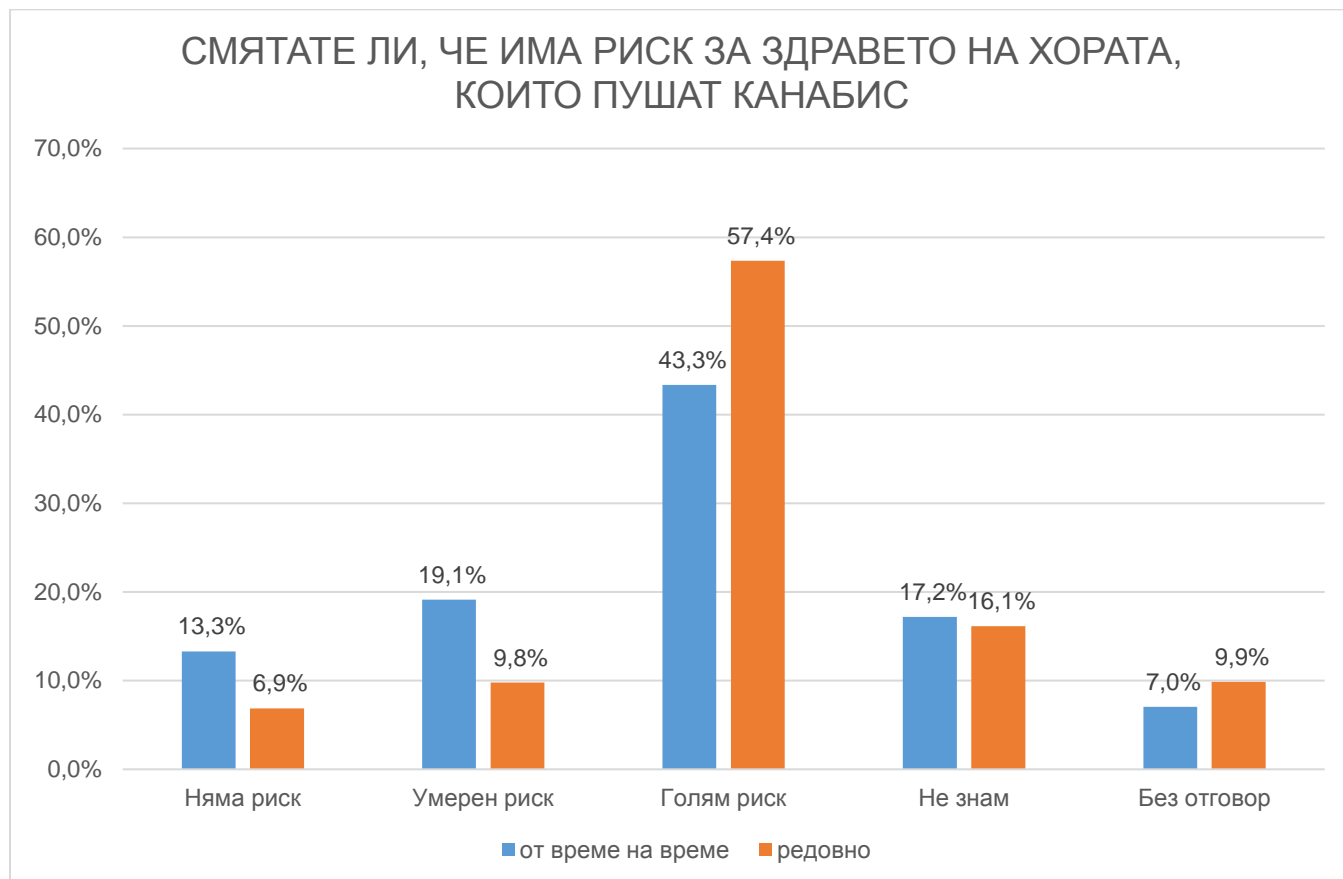

Пушенето на цигари от време на време не носи никакъв риск според всеки пети ученик, а умерен риск виждат около 41% от учениците. Още около една пета от ученици смятат, че пушенето на цигари носи много голям риск независимо от това, че не се прави често (18%). Младешите са склонни да идентифицират рискът от тютюнопушене като висок при увеличаване на количеството на цигарите на ден до кутия и повече. На това мнение са 58% от учениците, като при момчетата този процент е по-висок, отколкото при момчетата 64,9%.

СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО ПУШАТ НАРГИЛЕ

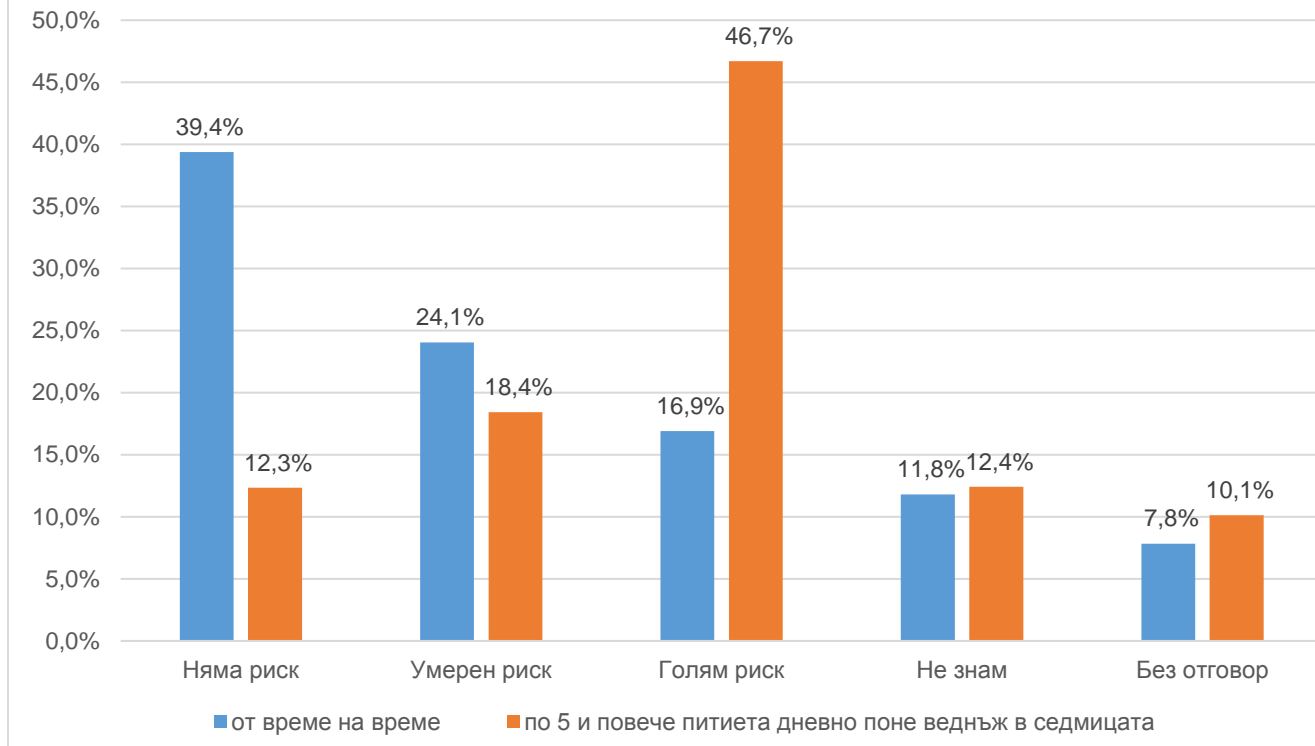

Наргилето е безопасно при пушене от време на време според 38,1% от анкетираните. Анкетираните жени показват още по-високи стойности – 43,9% не виждат риск. Редовното пушене на наргиле не носи риск според всеки пети ученик. Едва една трета виждат риск от редовното пушене на наргиле.

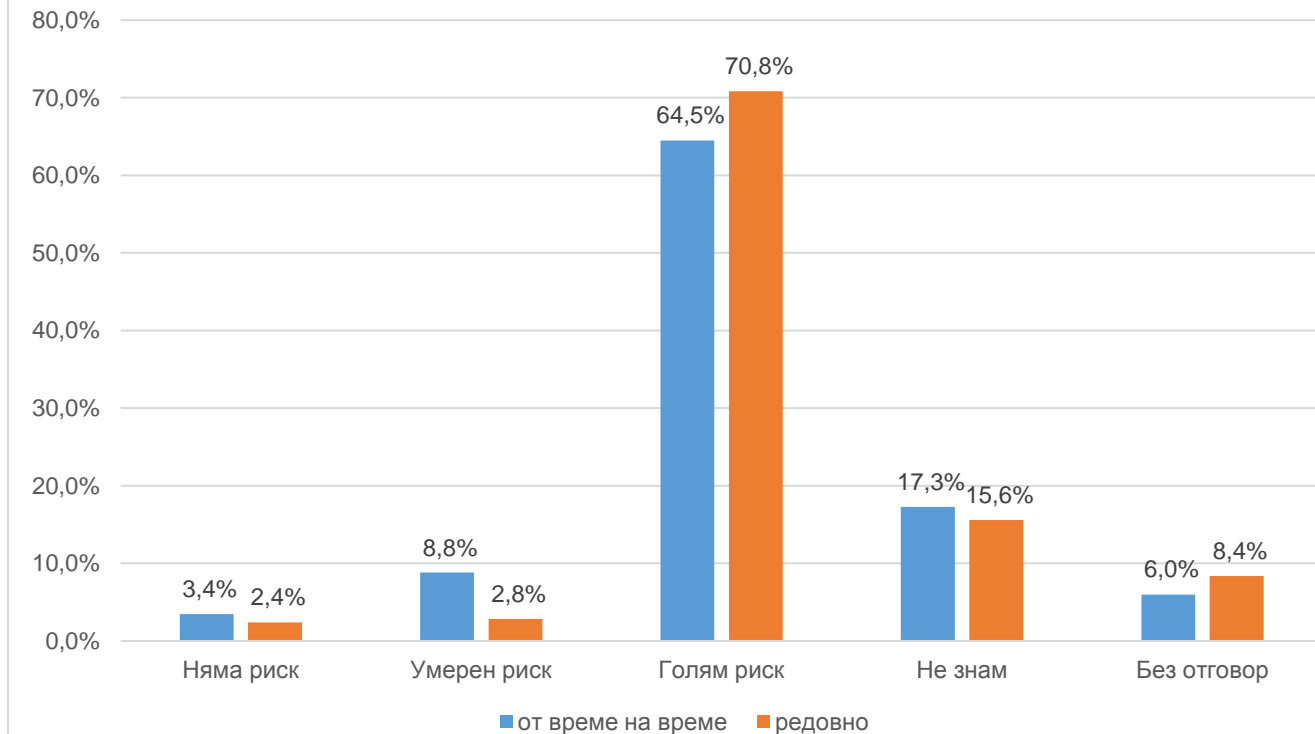
Употребата на канабис се смята за високорискова, независимо дали е от време на време (43,3%) или е редовно (57,4%). Като безопасен го виждат 13,3% ако се взема рядко и 6,9% от учениците дори и при редовен прием. При учениците се наблюдава тенденция с увеличаване на класа да се повишава и увереността в неговата безопасна редовна употреба. От 5,6% в 9 клас, до 8,5% в 12 клас.

СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО ПИЯТ АЛКОХОЛ

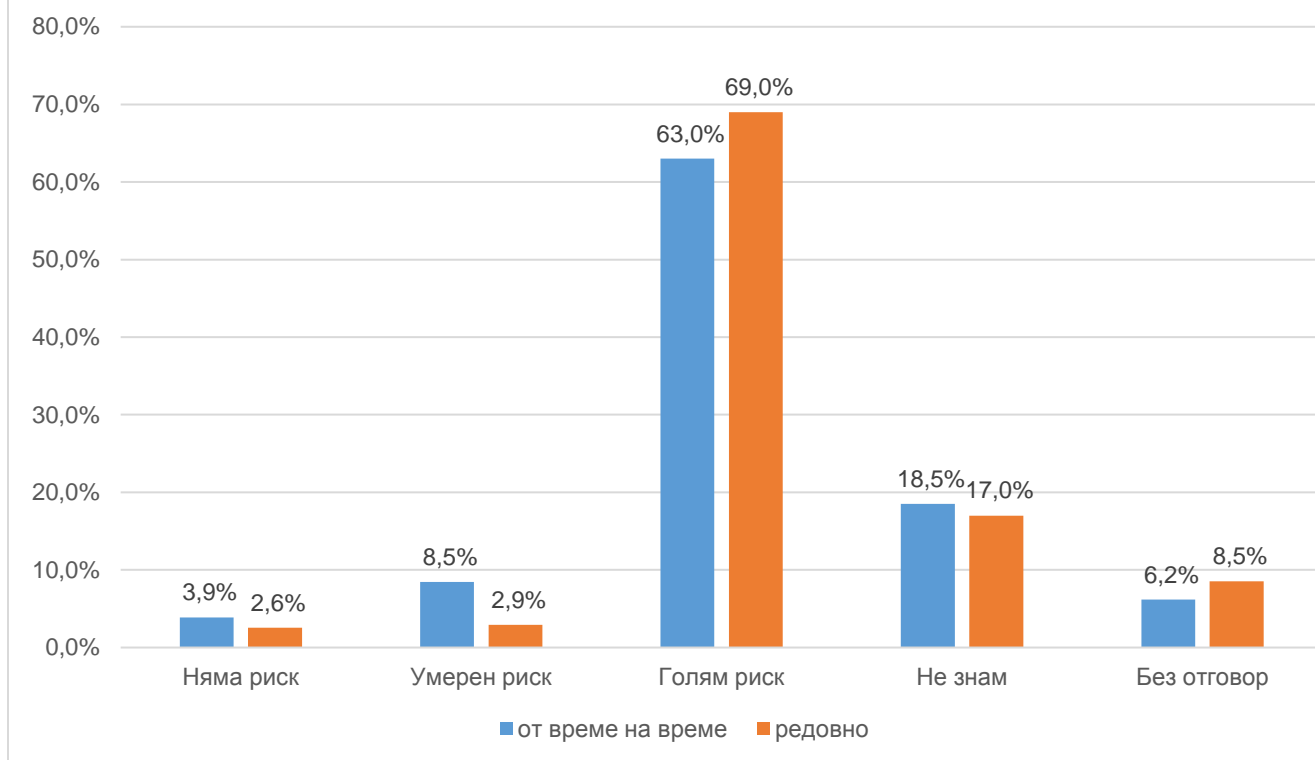
39,4% от учениците смятат, че пиенето на алкохол от време на време е безопасно занимание. При зададен въпрос обаче за редовна употреба и по-голямо количество питиета, делът на анкетираните, които виждат голям риск доближава половината от учениците – 46,7%. Учениците от 12 клас най-много се изказват в подкрепа на твърдението, че употребата на алкохол създава проблеми – 21,2% вижда голям риск и при нередовно пиене на питиета, а 51,3% при пиене на над 5 чаши алкохол.

СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО УПОТРЕБЯВАТ ХЕРОИН

Според преобладаващата част от младежите хероинът крие голям риск, независимо дали се приема от време на време или редовно. За 3,4% от учениците няма риск при употребата от време на време на хероин, а за 2,4% такъв риск не съществува и при редовна употреба. Спорадичната употреба е рискова според 65%, а редовната употреба крие голям риск за 70,8% от анкетираните. Жените дават дори по-високи оценки на риска – 77,8%, спрямо мъжете – 67%.

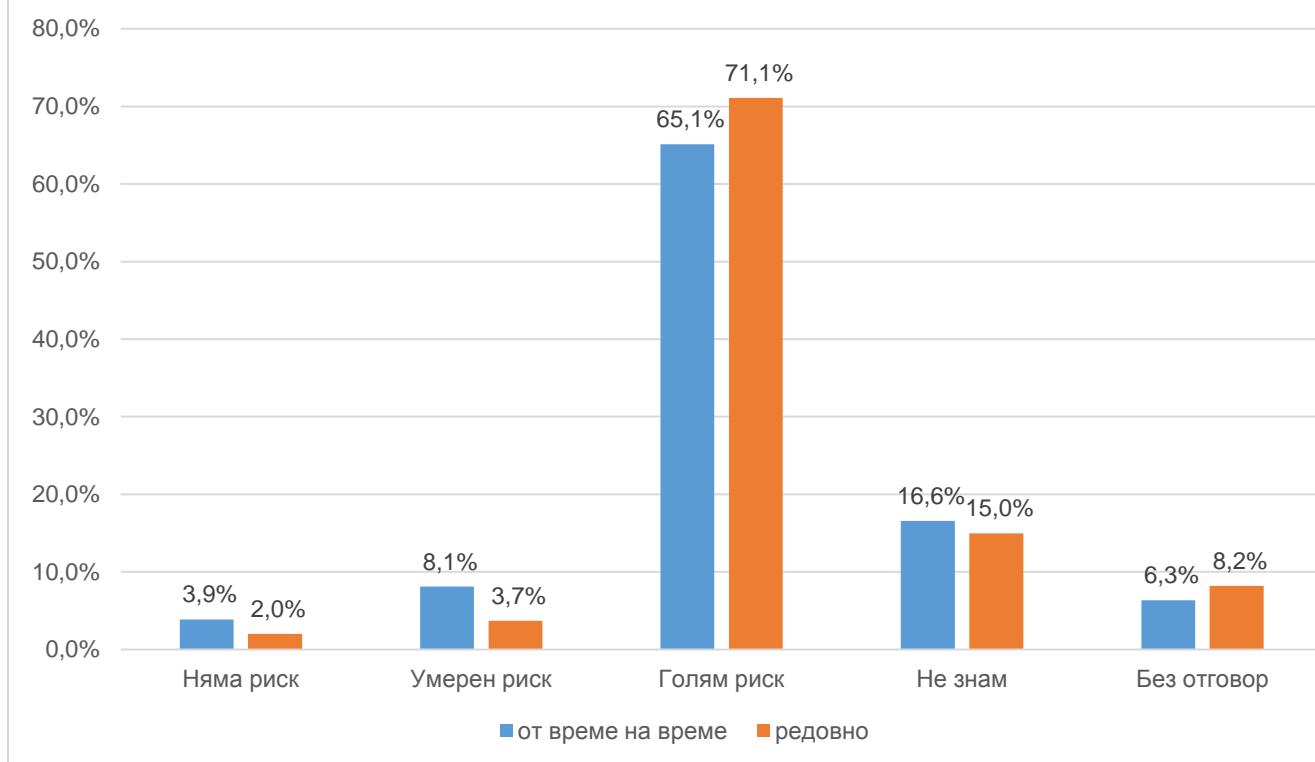
СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО УПОТРЕБЯВАТ ЕКСТАЗИ

Сходни са данните получени и при оценката на употребата на екстази. За 63% от учениците неговото ползване макар и рядко носи висок риск, а в редовната употреба виждат проблем 69%. С преминаване в по-горен клас се заисилва и убедеността на учениците в големият риск, който е свързан с редовната употреба на веществото. Докато 67,4% от деветокласниците подкрепят това твърдение, в 12 клас те са вече 75,4%.

Учениците, които не смятат, че има риск при редовният прием на екстази са 2,6%.

СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО УПОТРЕБЯВАТ КОКАИН

Според 65% спорадичната употреба на кокаин крие риск за здравето, а редовната употреба на кокаин носи риск за здравето според 71,1% от учениците. Липса на риск виждат 2%.

Като цяло, според анкетираните, в най-висок риск за здравето си се поставят хората, които редовно употребяват кокаин (71,1%), хероин (70,8%), екстази (69%). Най-безвредно, според учениците е от време на време да се пуши наргиле (38,1%) и да се пие алкохол (39,4%). Интересно е да се отбележи, че за учениците от Монтана еднакво голям риск носи пушенето на повече от една кутия цигари на ден (57,9%) и редовното пушене на канабис (57,4%).

3.4. Информираност и нагласи относно употребата на психоактивни вещества

СПОРЕД ВАС КАКВА Е ПРИЧИНАТА ВРЪСТНИЦИТЕ ВИ ДА УПОТРЕБЯВАТ НАРКОТИЦИ?

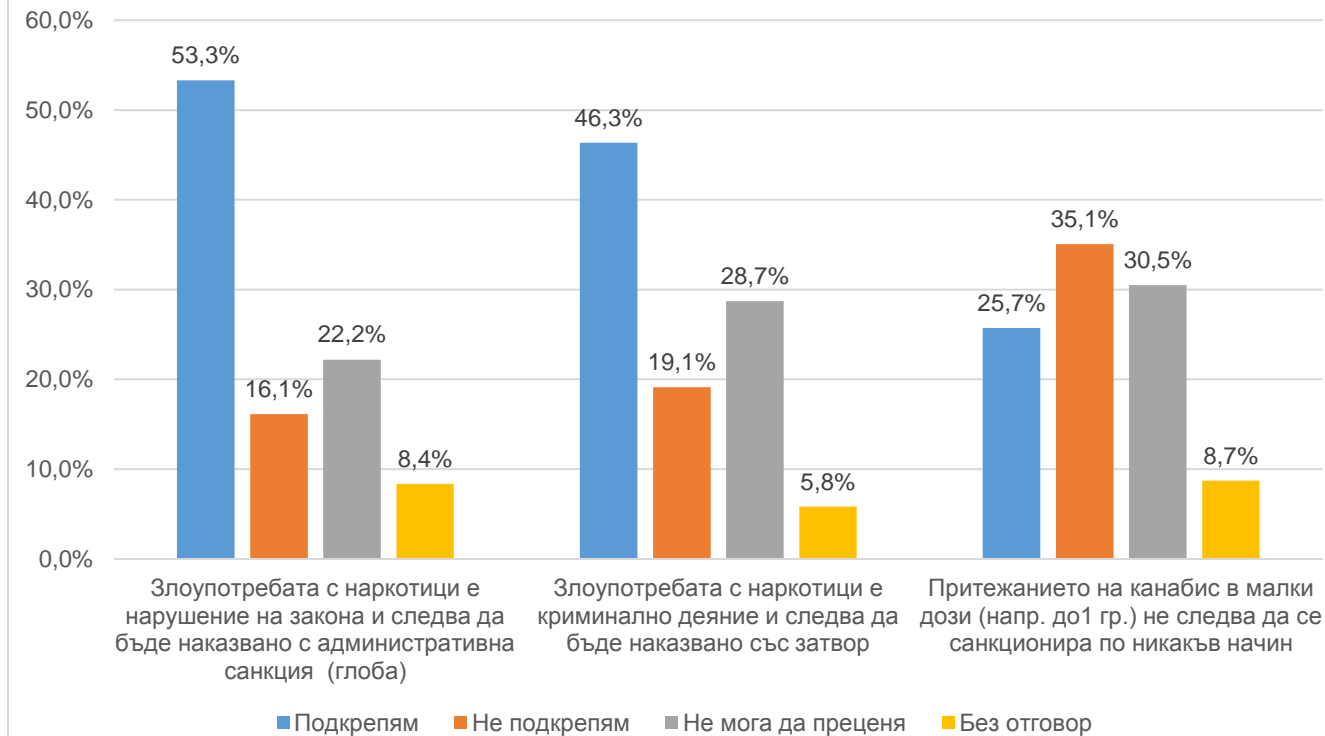

СПОРЕД ВАС КАКВА Е ПРИЧИНАТА ВРЪСТНИЦИТЕ ВИ ДА УПОТРЕБЯВАТ НАРКОТИЦИ (продължение)?

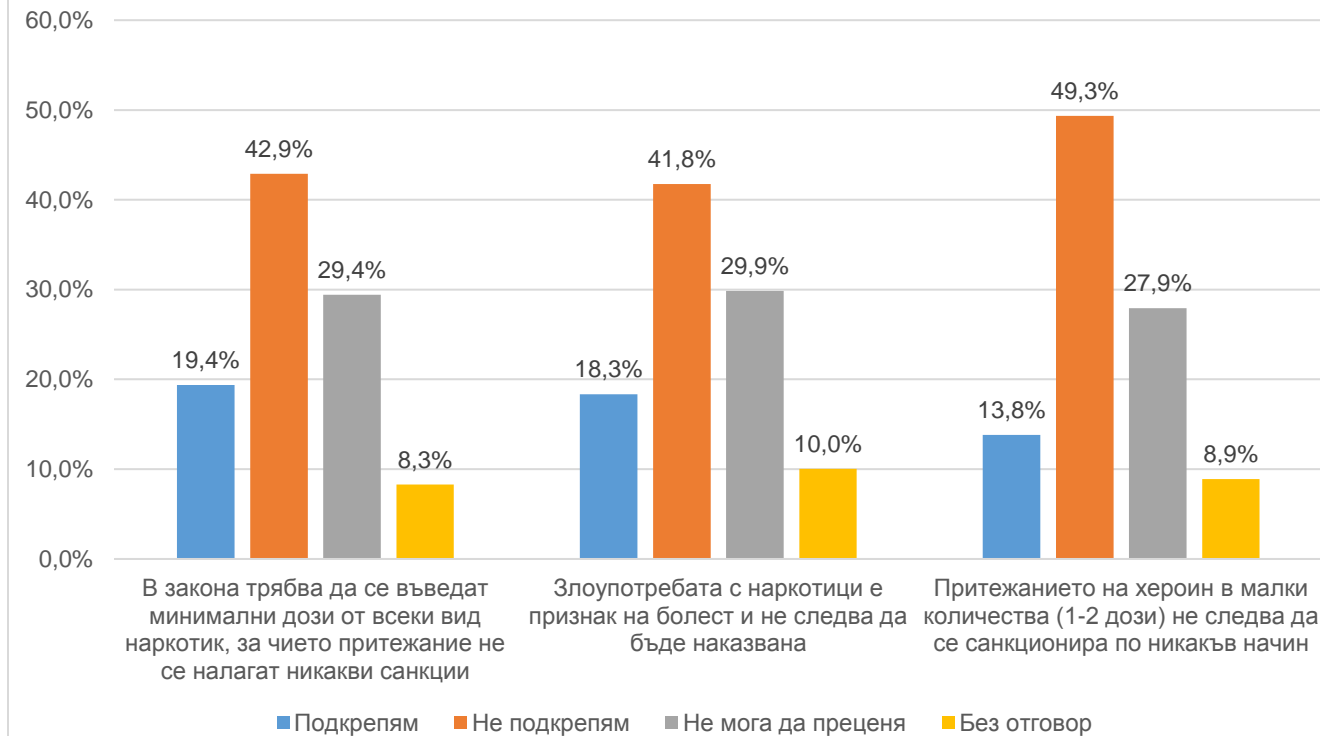
При употребата за първи път на някое наркотично вещество учениците смятат, че техните връстници най-често са водени от търсене на удоволствие (42,1%), желание за приемане в определена компания (40,1%), от любопитство (37,8). Вярването, че младите хора априори употребяват наркотици е посочено като мотив от 8,7% от анкетирането. За разлика от въпросът, при който всеки участник сам трябваше да посочи личната си причина да започне да употребява и където едва 0,4% са посочили принуда от друг човек като причина, тук учениците вярват, че 12% от техните връстници са накарани насила от някого. Психологически проблеми (проблеми в общуването, стрес, бягство от действителността, самота) също са комплекс от причини, които според учениците водят до вземане на наркотици.

КАКВО Е ОТНОШЕНИЕТО ВИ КЪМ СЛЕДНИТЕ ТВЪРДЕНИЯ?

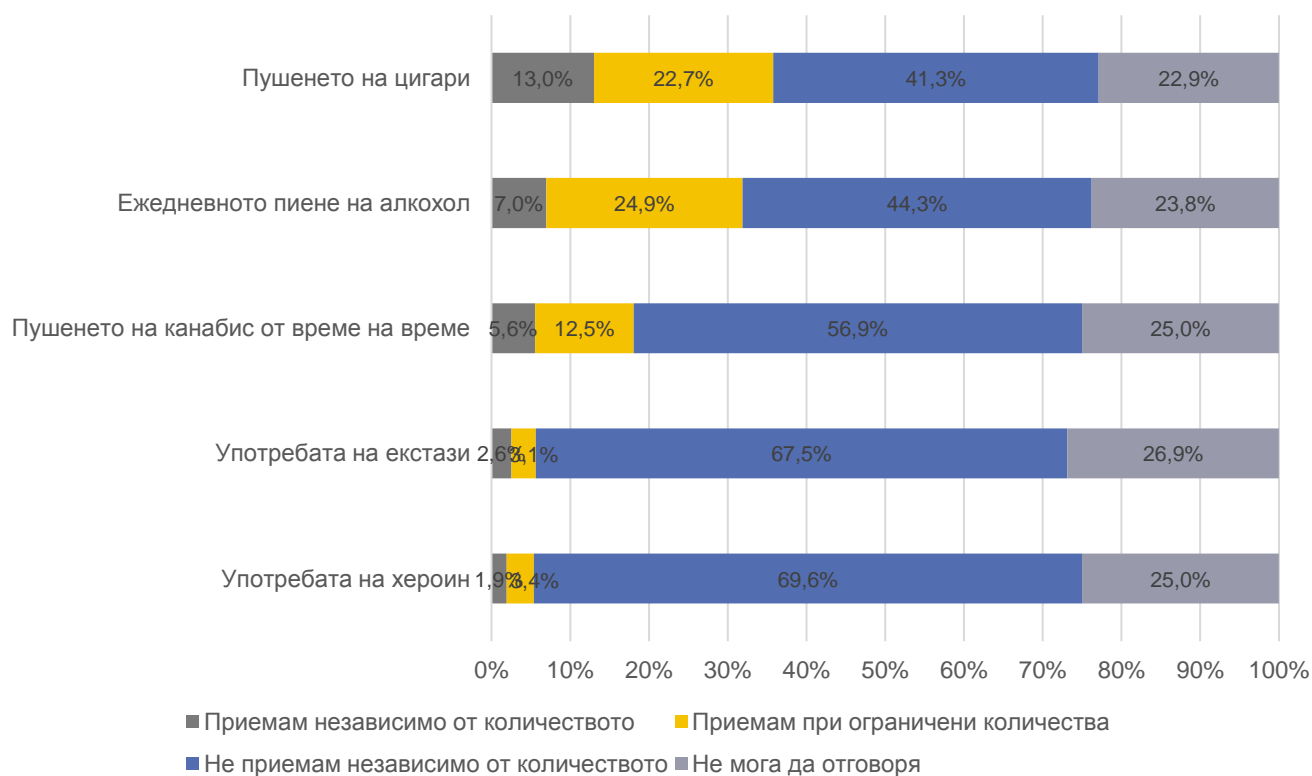
Над половината от анкетираните ученици (53,3%) смятат, че злоупотребата с наркотици е нарушение на закона и трябва да се санкционира с глоба. Силна подкрепа има и твърдението, че трябва да се накаже със затвор – 46,3%. За 18,3% от учениците това е признак на болест и не следва да се наказва.

КАКВО Е ОТНОШЕНИЕТО ВИ КЪМ СЛЕДНИТЕ ТВЪРДЕНИЯ?

25,7% от учениците смятат, че притежанието на малки дози канабис не трябва да се санкционира по никакъв начин. Канабисът е наркотикът, за който има най-ясно изразено мнение, че малките дози трябва да бъдат разрешени. Като цяло притежанието на малка доза от който и да е вид наркотик не среща одобрението на учениците да бъде без никакви санкции – срещу тази мярка са 42,9%. Още по-резервирани са учениците към притежанието на малки дози хероин – 49% не подкрепят това да остане без санкция от закона.

КАКВО Е ОТНОШЕНИЕТО ВИ КЪМ:

Нивото на толерантност на учениците към употребата на екстази е много ниско – 2,6% от тях са посочили че приемат независимо в какво количество се взема. Две трети от учениците са категорично против – 67,5%.

Подкрепата за употребата на хероин е също така с ниски нива – 1,9% за всякакви количества и 3,4% за ограничена употреба. 69,6% от учениците не са съгласни с неговата употреба.

Хероинът и неговата употреба получават най-отчетливата негативна оценка от учениците. Над две трети от тях неодобряват – 69,6%. А пушенето на канабис от време на време не създава негативно отношение сред 18,1% от учениците.

Важно е да се отбележи, че учениците, които смятат, че имат толерантни или безразлични родители към употребата на наркотици самите те дава по-висока подкрепа за употребата на различните вещества. Например, учениците живеещи с толерантни родители приемат:

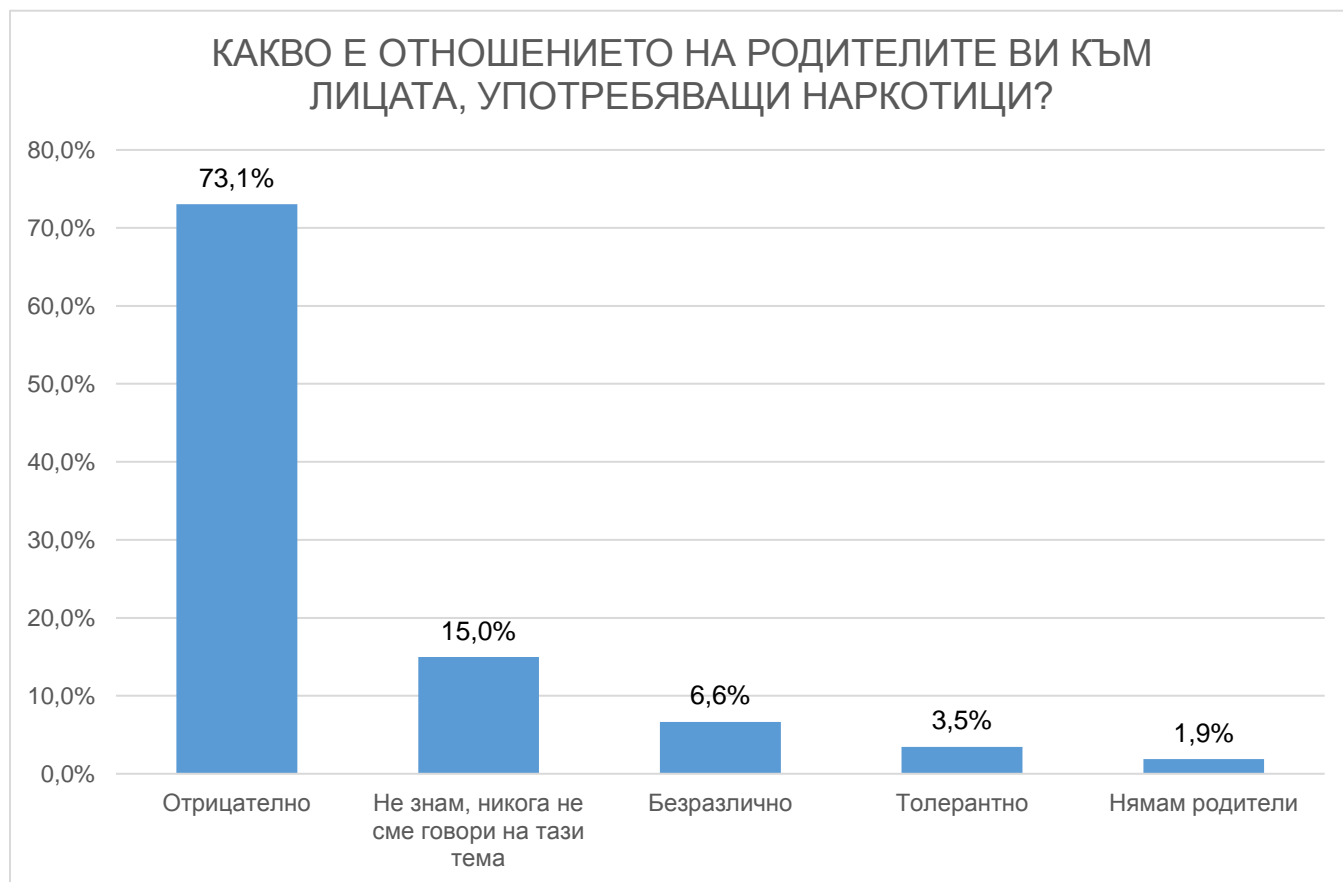
- ➔ Употребата на екстази – 18,9%;
- ➔ Употребата на хероин – 18,9%;
- ➔ Пушенето на канабис – 29,7%.

Втората група под-въпроси са насочени към отношението към тютюнопушенето и ежедневното пиене на алкохол.

Тютюнопушенето среща най-високо одобрение в учениците спрямо останалите вещества и напитки – 35,7% заявяват, че го приемат. Жените за по-толерантната част от анкетираните. 44,2% от тях приемат пушенето на цигари.

А приемът на алкохол среща одобрението на 31,9% от учениците. Този процент е много по-нисък от общият брой на участниците в анкетата, които са посочили, че са пили алкохол или са пушили цигари.

Интересен момент е фактът, че учениците, които заявяват, че влизат конфликти с учители имат по-висока търпимост към употребата на цигари и алкохол, спрямо останали – 50 % (приемат като цяло пушенето) и 45,3% (приемат като цяло пиенето на алкохол).

С отрицателно отношение към наркотиците са родителите на 73,1% от учениците между 9 и 12 клас в Монтана. Темата обаче никога не е била обект на обсъждане за 15 % от семействата. Скритата толерантност на безразличието и явнатата толерантност е проявявана от родителите на 10,1%. Като цяло демонстрирането на отрицателното мнение при родителите на момичета е по

ясно припознавано от тях (76.8%), докато при момчетата този дял е по-нисък - 68,9% от момчетата идентифицират отношението като негативно.

75,7% от анкетираните деца са от семейства, в които родителите поддържат семейни отношения. На близо една пета от учениците родителите вече не поддържат семейни отношения (19,6%). Сред децата на родители, които са разведени се наблюдават по-високи стойности на употреба на определени вещества. Например 35 % от учениците с разведени родители пушат редовно, докато процентът сред цялата съвкупност е 27%. При употребата на марихуана имаме сходна картина. 24,7% от тях също така признават, че в някакъв момент са употребявали марихуана, докато стойността сред всички участници в изследването е 18%.